

INFORME 18/2017

**INFRAESTRUCTURES
FERROVIÀRIES
DE CATALUNYA
(IFERCAT)
EXERCICIS 2011-2014**

SINDICATURA
DE COMPTES
DE CATALUNYA

INFORME 18/2017

**INFRAESTRUCTURES
FERROVIÀRIES
DE CATALUNYA
(IFERCAT)
EXERCICIS 2011-2014**

Edició: desembre de 2017

Document electrònic etiquetat per a persones amb discapacitat visual

Pàgines en blanc inserides per facilitar la impressió a doble cara

Autor i editor:

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Via Laietana, 60
08003 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Publicació subjecta a dipòsit legal d'acord amb el que preveu el Reial decret 635/2015, del 10 de juliol

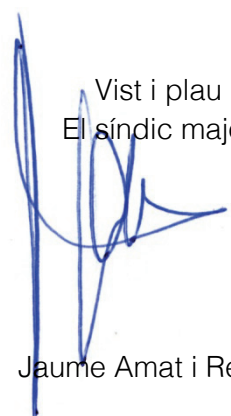
MANEL RODRÍGUEZ TIÓ, secretari general de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

CERTIFICO:

Que a Barcelona, els dies 24 i 25 d'octubre del 2017, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, l. Sr. Jaume Amat i Reyero, amb l'assistència dels síndics Sr. Andreu Morillas Antolín, Sr. Jordi Pons i Novell, H. Sr. Joan-Ignasi Puigdollers i Noblom, Sra. Emma Balseiro Carreiras i Sr. Miquel Salazar Canalda, actuant-hi com a secretari el secretari general de la Sindicatura, Sr. Manel Rodríguez Tió, i com a ponent el síndic Sr. Miquel Salazar Canalda, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 18/2017, relatiu a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT), exercicis 2011-2014, amb un vot particular sobre la seva fonamentació, dels síndics Sr. Miquel Salazar Canalda i H. Sr. Joan-Ignasi Puigdollers i Noblom, el qual figura al final de l'informe.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 9 de novembre de 2017

Vist i plau
El síndic major

Jaume Amat i Reyero

ÍNDEX

ABREVIACIONS.....	9
1. INTRODUCCIÓ	11
1.1. INFORME	11
1.1.1. Objecte i abast.....	11
1.1.2. Metodologia	12
1.2. ENS FISCALITZAT	12
1.2.1. Antecedents	12
1.2.2. Activitats i organització	13
1.2.3. Treballs de control.....	20
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA.....	21
2.1. RETIMENT DE COMPTES.....	21
2.2. BALANÇ.....	22
2.2.1. Immobilitzat material	29
2.2.2. Inversions financeres a llarg termini	34
2.2.3. Subvencions, donacions i llegats rebuts	36
2.2.4. Deutes amb entitats de crèdit i altres deutes	39
2.2.5. Creditors per arrendament financer	43
2.3. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS.....	44
2.4. ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET	50
2.5. LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST.....	52
2.5.1. Pressupost inicial	54
2.5.2. Pressupost liquidat.....	56
2.5.3. Desviacions pressupostàries	57
2.5.4. Conciliació del resultat pressupostari amb el resultat economicofinancer.....	58
2.6. MEMÒRIA	61
2.7. CONTRACTACIÓ	62
2.7.1. Legislació aplicable	62
2.7.2. Univers d'expedients i selecció de la mostra a fiscalitzar	63
2.7.3. Resultat de la fiscalització	67
2.8. ASPECTES CONCRETS DE COMPLIMENT DE LA LEGALITAT	75
2.8.1. Operacions financeres	75
2.8.2. Terminis de pagament	78
2.8.3. Retribucions i contractació de personal	80
2.8.4. Dietes per l'assistència al Consell d'Administració.....	82

2.9.	SEGUIMENT DE LES OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'EXERCICIS ANTERIORS	82
3.	CONCLUSIONS	89
3.1.	OPINIÓ I OBSERVACIONS	89
3.2.	RECOMANACIONS	97
4.	ANNEXOS	99
4.1.	COMPTES ANUALS	99
4.2.	ALTRES ANNEXOS.....	102
4.2.1.	Estat d'execució de la L9 a 31 de desembre del 2014	102
4.2.2.	Plànol execució de la L9 a 31 de desembre del 2014.....	104
5.	TRÀMIT D'AL·LEGACIONS	104
5.1.	AL·LEGACIONS REBUDES.....	104
5.2.	TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS.....	119
6.	VOT PARTICULAR DELS SÍNDICS MIQUEL SALAZAR CANALDA I JOAN-IGNASI PUIGDOLLERS I NOBLOM	119

ABREVIACIONS

ATM	Autoritat del Transport Metropolità
BEI	Banc Europeu d'Inversions
DPTOP	Departament de Política Territorial i Obres Públiques
DTS	Departament de Territori i Sostenibilitat
ETF	Eix transversal ferroviari
FMBSA	Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA
GISA	Gestió d'infraestructures, SAU
ICO	Institut de Crèdit Oficial
IFERCAT	Infraestructures Ferroviàries de Catalunya
IIC	Instruccions internes de contractació
IVA	Impost sobre el valor afegit
L9	Línia 9 del metro de Barcelona
LCSE	Llei 31/2007, de 30 d'octubre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals (sectors especials)
LCSP	Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic
LOF	Línia orbital ferroviària
M€	Milions d'euros
PEF	Pla econòmic i financer
PGC	Reial decret 1514/2007, del 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat
RGLC	Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes
RPC	Registre públic de contractes de la Generalitat
TIR	Taxa interna de rendibilitat
TRLCSP	Reial decret legislatiu 3/2011, del 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic
VAN	Valor actual net

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INFORME

1.1.1. Objecte i abast

La Sindicatura de Comptes, com a òrgan fiscalitzador del sector públic de Catalunya, d'acord amb la normativa vigent i en compliment del seu Programa anual d'activitats, emet aquest informe de fiscalització de regularitat relatiu a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT), corresponent als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

La fiscalització de regularitat inclou la financera del darrer exercici, 2014, objecte de l'informe i la revisió dels comptes anuals de l'entitat de tots els exercicis per verificar que es presenten segons el marc normatiu d'informació financera aplicable i, en particular, segons els principis i els criteris comptables que aquest marc conté. A més, s'ha revisat el compliment de l'obligació de retre comptes, l'opinió d'auditoria externa i les excepcions que recull i s'analitza l'evolució de les partides més importants del Balanç i del Compte de pèrdues i guanys, i la Liquidació pressupostària dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

També inclou la comprovació que durant el període fiscalitzat IFERCAT ha desenvolupat la seva activitat d'acord amb la normativa que li és d'aplicació. A més, per tots quatre exercicis, la fiscalització de la legalitat inclou la comprovació dels principis preceptes comptables, fiscals, pressupostaris i de funcionament aplicables a IFERCAT i els corresponents als procediments de contractació.

Els comptes anuals fiscalitzats han estat aprovats pels òrgans competents en el termini establert (dins dels sis mesos següents al del tancament de l'exercici), excepte els corresponents a l'exercici 2011 que van ser aprovats el 30 d'agost del 2012. Els comptes anuals inclouen el Balanç abreujat, el Compte de pèrdues i guanys abreujat, l'Estat abreujat de canvis en el patrimoni net, l'Estat de liquidació del pressupost i la Memòria abreujada.

En els exercicis fiscalitzats, IFERCAT aplica el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007, i les instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya. Tanmateix, la Sindicatura considera que, en el període fiscalitzat, a IFERCAT li és d'aplicació el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya aprovat per l'Ordre del 28 d'agost de 1996.

Encara que l'àmbit temporal d'aquest informe ha estat el període 2011-2014, quan s'ha considerat necessari per completar el treball, s'ha ampliat a períodes anteriors i posteriors.

Les conclusions de l'informe inclouen l'opinió de fiscalització sobre els comptes anuals de l'exercici 2014 i, per a tots quatre exercicis, les observacions més significatives, els in-

compliments normatius detectats i les recomanacions sobre millores en la gestió de les activitats desenvolupades per l'entitat en alguns dels aspectes que s'han posat de manifest durant la realització del treball.

1.1.2. Metodologia

El treball de fiscalització s'ha dut a terme d'acord amb els principis i normes internacionals de fiscalització del sector públic generalment acceptats i ha inclòs totes aquelles proves, de compliment i substantives, que s'han considerat necessàries per obtenir evidències suficients i adients per poder expressar les conclusions que s'exposen en l'informe.

IFERCAT va sotmetre a auditoria financera els seus comptes anuals dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014. En l'epígraf 1.2.3 s'esmenta l'opinió d'auditoria dels informes referits a aquests quatre exercicis. S'ha tingut accés als treballs i proves que donen suport a l'elaboració d'aquests informes, i s'han realitzat les proves addicionals que s'han estimat necessàries amb relació a determinats comptes i masses patrimonials del Balanç i del Compte de pèrdues i guanys.

L'últim informe de fiscalització sobre IFERCAT emès per aquesta Sindicatura és el 6/2013, corresponent als exercicis 2009 i 2010. En l'epígraf 2.9 es presenta el resultat del seguiment de les observacions i recomanacions efectuades en aquell informe.

1.2. ENS FISCALITZAT

1.2.1. Antecedents

IFERCAT és una entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia sotmesa a la Generalitat, que ha d'ajustar la seva activitat a l'ordenament jurídic privat sens perjudici de les excepcions que assenyala la seva llei de creació, de les previstes en l'article 1.b.1 del Decret legislatiu 2/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei 4/1985, del 29 de març, de l'Estatut de l'empresa pública catalana.

Es va constituir mitjançant la Llei 19/2001, del 31 de desembre, de creació de l'ens Infraestructures Ferroviàries de Catalunya, i a partir del 10 de juliol del 2006, es regula per la Llei 4/2006, del 31 de març, ferroviària.

Els Estatuts d'IFERCAT van ser aprovats mitjançant el Decret 282/2003, del 4 de novembre, posteriorment derogat mitjançant el Decret 308/2006, del 25 de juliol, el qual va ser modificat parcialment pel Decret 34/2012, del 27 de març. Les modificacions introduïdes corresponen a l'adaptació dels Estatuts a la normativa vigent en matèria de contractació i a la nova estructura de l'Administració de la Generalitat. També es modifiquen algunes de

les competències dels òrgans de govern d'IFERCAT. La més significativa és que el Consell d'Administració passa a ser l'òrgan de contractació en lloc del president.

Durant els exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014, IFERCAT està adscrita al Departament de Territori i Sostenibilitat, competent en matèria de transport ferroviari.

1.2.2. Activitats i organització

1.2.2.1. Activitat

D'acord amb els encàrrecs efectuats pel Govern de la Generalitat i pel departament competent en matèria de transport ferroviari¹ l'activitat d'IFERCAT es distribueix en tres grans projectes:

- Línia 9 del metro de Barcelona (L9), en fase de construcció, amb un total de 48 km i 52 estacions. Està dividida en quatre trams:
 - Tram I: entre la Terminal 1 de l'Aeroport i el pou de bifurcació entre les estacions de Gornal i Amadeu Torner (actualment anomenada Europa/Fira), amb un total de 17 km i tretze estacions.
 - Tram II: entre Zona Franca i Zona Universitària, amb un total d'11 km i quinze estacions.
 - Tram III: entre Zona Universitària i La Sagrera, amb un total de 9 km i onze estacions.
 - Tram IV: entre La Sagrera i Can Zam, més el ramal entre Bon Pastor i Gorg, amb un total d'11 km i tretze estacions (el tram entre Bon Pastor i Gorg comercialment s'anomena L10, tot i que forma part de la infraestructura de la L9).

Durant el període fiscalitzat (2011-2014) només està en funcionament el Tram IV, amb un total d'11 km i dotze de les tretze estacions projectades, ja que resta pendent posar en servei l'estació de Sagrera-TAV. D'aquest tram, el 19 de setembre del 2011 es va posar en servei l'estació de Santa Rosa.

Posteriorment, el febrer del 2016, s'ha posat en servei el Tram I, amb un total de 17 km i onze estacions (totes les d'aquest tram excepte les d'Eixample Nord i Ciutat Aeroportuària), i la part del Tram II des de Zona Universitària fins a l'estació de Gornal, amb un total de 3 km i quatre estacions (Zona Universitària, Collblanc, Torrassa i Gornal). Així mateix s'ha iniciat l'explotació (no el servei de transport de viatgers) dels 6 km de via del Tram II per a l'accés des de l'estació de Gornal fins als tallers i dipòsit de trens de la Zona Franca.

1. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, que el 29 de desembre del 2010 va passar a anomenar-se Departament de Territori i Sostenibilitat.

- Grans eixos ferroviaris (finalitzada la fase d'estudi):
 - Eix Transversal Ferroviari (ETF): efectuats tots els tràmits fins a l'aprovació definitiva del Pla director urbanístic mitjançant Resolució del 8 de gener del 2010 del conseller del Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP).
 - Línia Orbital Ferroviària (LOF) de la Regió Metropolitana de Barcelona: efectuats tots els tràmits fins a l'aprovació definitiva del Pla director urbanístic mitjançant Resolució del 12 d'abril del 2010 del conseller de DPTOP.
- Trens tramvia (en fase d'estudi):
 - Tren-Tram del Bages: redactats els estudis informatius i d'impacte ambiental, sotmesos a informació pública en el DOGC del 25 de novembre del 2009, i aprovats el 2010.
 - Tren-Tram de les terres de Lleida: redactats els estudis informatius i d'impacte ambiental sotmesos a informació pública en el DOGC del 10 de desembre del 2010.
 - Tren-Tram entre Girona i el seu aeroport: redactats diversos estudis relatius a la definició del projecte, així com l'estudi d'impacte ambiental.

IFERCAT és l'administrador de la L9, així com el responsable de la seva construcció i manteniment. Pel que fa a la resta d'actuacions (ETF, LOF i Trens tramvia), IFERCAT té l'encàrrec de redactar diversos estudis i projectes.

Des del punt de vista econòmic, el principal projecte d'IFERCAT correspon a la L9, amb un pressupost total de 5.923,90 M€, IVA exclòs, segons el Pla econòmic i financer (PEF) aprovat el 6 de juliol del 2010 pel Govern de la Generalitat i modificat mitjançant un nou acord del Govern el 9 de desembre del 2010 (la modificació consisteix en la redistribució de 27,81 M€ entre diverses actuacions incloses en el PEF).

La construcció de les estacions de metro dels trams I, II i IV de la L9 va ser adjudicada per IFERCAT els anys 2008 i 2010 mitjançant tres contractes de concessió, mentre que la resta d'infraestructures i la construcció del túnel de la L9 van ser i són adjudicades per GISA (Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU a partir del 3 d'abril del 2012) per compte d'IFERCAT.

En el període 2011-2014 no s'ha aprovat cap nou PEF ni s'han adjudicat nous contractes de concessió de les estacions de la L9.

El Consell d'Administració d'IFERCAT, en la sessió del 22 de maig del 2014, ha acordat aprovar la proposta d'un nou PEF per poder incorporar-hi les modificacions fruit del reequilibri dels contractes de concessió de les estacions dels trams I, II i IV de la L9 (reequilibri aprovat en la mateixa sessió) i sotmetre aquesta proposta a l'aprovació del Govern de la

Generalitat per mitjà del Departament de Territori i Sostenibilitat i del Departament d'Economia i Coneixement. El nou PEF ha estat finalment aprovat pel Govern de la Generalitat el 6 de setembre del 2016.

Durant el període 2011-2014 l'execució de les obres de la L9 ha estat molt baixa per haver estat aturades el 2011 les obres del Tram III (les de les estacions a partir de l'abril i les del túnel a partir de l'agost), així com suspeses temporalment les obres de via del Tram I des del gener fins al novembre del 2011, i ajornada l'execució de les obres de set estacions del Tram II (Campus Sud,² Provençana, Ildefons Cerdà, Foneria, Foc Cisell, Motors, i Polígon Pratenc) fins als anys 2015, 2016 i 2017 mitjançant les modificacions del contracte de concessió formalitzades el 7 de novembre del 2012 i el 27 de novembre del 2014.

Les obres realitzades en la L9 durant el període objecte de fiscalització són les següents:

- Tram I:
 - Finalització de les obres de muntatge de la via, amb inici de les proves de circulació de trens el 18 de novembre del 2014.
 - Finalització de les obres de connexió del Tram I amb el Tram II al pou de bifurcació (juliol 2013).
 - Finalització de les obres concessionades de les tretze estacions d'aquest tram entre el gener del 2011 i el febrer del 2012.
 - En execució les obres no concessionades de totes les estacions.
- Tram II:
 - En execució les obres del túnel i de via.
 - Finalització a mitjans del 2012 de les obres concessionades a les estacions de Collblanc, Torrassa, Gornal, Zona Franca Litoral, Zona Franca Port, Zona Franca ZAL³ i Nova Estació Zona Franca, a excepció dels acabats. Tampoc s'han fet les proves a realitzar durant les marxés en blanc.
 - En execució les obres concessionades en la resta de les estacions d'aquest tram, excepte les de Polígon Pratenc que no s'havien iniciat: Zona Universitària, Campus Sud, Provençana, Ildefons Cerdà, Foneria, Foc Cisell i Motors.
 - En execució les obres no concessionades de totes les estacions, excepte les de Motors i Polígon Pratenc.
- Tram III:
 - En execució les obres del túnel (fins a l'agost del 2011): consta construït un 54,5% del túnel.

2. Estació actualment nomenada Camp Nou.

3. Zona d'activitats logístiques de la Zona Franca.

- En execució les obres de les estacions (fins a l'abril del 2011). Consten iniciades les obres en nou de les onze estacions d'aquest tram.
- Urbanització, de forma provisional, dels espais públics afectats per la paralització de les obres de la L9 a Sarrià, Mandri, El Putxet, Lesseps, Sanllehy i Maragall.
- Tram IV:
 - Finalització de les obres a l'estació de Santa Rosa (juliol 2011).
 - En execució les obres de la galeria de connexió de la L9 amb la L4.
 - Finalització el 2013 de les obres a les estacions de Sagrera-TAV i La Sagrera (sortida Hondures), a excepció de les obres que no es poden executar a causa d'obres pendents de les interfícies amb l'estació del Tren d'alta velocitat i el Tram III de la L9.

Vegeu en l'Annex 4.2 l'estat de l'execució del PEF i el plànol de la L9 a desembre del 2014.

Pel que fa als grans eixos ferroviaris (ETF i LOF) i als Trens tramvia, durant el període 2011-2014 IFERCAT no ha portat a terme noves actuacions. Aquests projectes es troben paralitzats pel seu elevat cost.

1.2.2.2. Òrgans de govern

Els òrgans de govern d'IFERCAT són el Consell d'Administració, la Presidència del Consell i el director o directora general.

El Consell d'Administració és l'òrgan de direcció i control de l'ens. Està integrat per un president i per un mínim de set i un màxim de tretze vocals. Tots ells han de ser nomenats pel Govern a proposta del conseller o consellera del departament competent en matèria de transport ferroviari, Departament de Territori i Sostenibilitat (DTS) durant el període fiscalitzat.

El 15 de març del 2011 el Govern de la Generalitat va nomenar president del Consell d'Administració d'IFERCAT Joan Lluís Quer i Cumsille qui ha ocupat aquest càrrec durant el període de fiscalització i fins al novembre del 2015. Cal dir que el 18 de febrer del 2011 havia cessat del càrrec que tenia en una empresa privada. Aquest cessament es va elevar a públic el 25 de març del 2011. Per tant, entre el 15 de març (data de nomenament pel Govern) i el 25 de març (data en què el cessament va ser elevat a públic) podria existir la causa d'incompatibilitat de l'article 3 de la Llei 13/2005, d'incompatibilitats dels alts càrrecs de la Generalitat de Catalunya.

A la data de redacció d'aquest informe (setembre del 2017) el president d'IFERCAT és Ricard Font i Hereu, nomenat pel Govern de la Generalitat mitjançant acord GOV/180/2015 de l'1 de desembre.

Joan Lluís Quer i Cumsille en el període esmentat també ocupa el càrrec de president de GISA (Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU a partir del 3 d'abril del 2012). D'acord amb la declaració d'incompatibilitats desenvolupa el lloc de president d'IFERCAT com un segon lloc en el sector públic sense percebre retribucions de caràcter fix i periòdic, essent l'activitat principal la de president de GISA.

El director general és el màxim òrgan directiu en la gestió ordinària de l'entitat. El seu nomenament correspon al Govern de la Generalitat a proposta del conseller o consellera competent en matèria de transport. El càrrec de director general d'IFERCAT està vacant des de l'1 d'abril del 2007. En aquesta mateixa data el Consell d'Administració va delegar en el director general tècnic les facultats atribuïdes anteriorment al director general. No hi ha constància d'aquesta delegació en el nou director general tècnic a partir del 28 d'abril del 2011.

La composició del Consell d'Administració des del març del 2011 fins al desembre del 2014 és la següent:

Quadre 1. Consell d'Administració d'IFERCAT

Membres del Consell i secretari	Nom	Càrrec
President	Joan Lluís Quer i Cumsille	President d'IFERCAT
Vocals	Pau Villòria i Sistach	Secretari general del Departament de Territori i Sostenibilitat
	Francesc Damià Calvet i Valera (fins al 8.1.2013) Ricard Font i Hereu (a partir del 8.1.2013)	Secretari de Territori i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat
	Ricard Font i Hereu (fins al 8.1.2013) Pere Padrosa i Pierre (a partir del 8.1.2013)	Director general de Transport i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat
	Rosa Prió i Miravet	Subdirectora general de Gestió Econòmica i Administració del Departament de Territori i Sostenibilitat (fins al 20.5.2011) Subdirectora general de Gestió Econòmica, Contractació i Règim Interior del Departament de Territori i Sostenibilitat (a partir del 20.5.2011)
	Francesc Xavier Flores i García	Subdirector general d'Infraestructures del Departament de Territori i Sostenibilitat (fins al 8.1.2013) Director general de Carreteres del Departament de Territori i Sostenibilitat (a partir del 8.1.2013)
	Isabel de Diego i Levy-Picard	Directora del Programa de Finançaments Estructurats de la Secretaria General del Departament d'Economia i Coneixement (fins al 14.4.2011) Directora general de Planificació i Seguiment d'Inversions Estratègiques de la Secretaria General del Departament d'Economia i Coneixement (a partir del 14.4.2011)
	Jordi Cuminal i Roquet	Director general de Comunicació del Departament de Presidència
Secretària del Consell	Carme Sardà i Vilardaga	Advocada en cap del Departament de Territori i Sostenibilitat

Font: Acords de Govern de l'1 de març del 2011 i del 8 de gener del 2013, decrets de nomenament i cessament de càrrecs, i decrets de reestructuració dels departaments de la Generalitat, així com actes del Consell d'Administració d'IFERCAT.

Com ja s'ha esmentat, segons els Estatuts d'IFERCAT, el nomenament dels membres del Consell d'Administració correspon al Govern de la Generalitat. L'1 de març del 2011, el Govern de la Generalitat va establir els càrrecs que a partir d'aquella data integrarien les vocalies del Consell d'IFERCAT, i va nomenar els seus titulars com a membres del Consell.

1.2.2.3. Estructura organitzativa

L'estructura organitzativa d'IFERCAT és compartida amb la de GISA, i les societats Regs de Catalunya, SLU i Reg Sistema Segarra-Garrigues, SLU (absorbides per Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU el 17 de maig del 2012). Les funcions, les responsabilitats i les interrelacions entre les diferents unitats que componen aquesta estructura consten recollides en el Manual d'Organització aprovat pel president d'IFERCAT l'1 de desembre del 2011.

El president és el director executiu de l'entitat i el màxim responsable a tots els nivells. Donen suport a la Presidència les unitats d'Auditoria Interna i d'Assessoria Jurídica.

En dependència directa del president i sota la seva direcció hi ha el director general tècnic que té atribuïdes les funcions del director general, càrrec que està vacant des de l'1 d'abril del 2007.

Segons consta en l'Acta del Consell d'Administració d'IFERCAT del 28 d'abril del 2011, el president va nomenar com a director general tècnic d'IFERCAT Josep Antoni Rosell i Polo, que ha ocupat aquest càrrec fins al 23 de desembre del 2015. En el mateix període ha ocupat també el càrrec de director general de GISA.

No consta cap resolució en què el president d'IFERCAT aprovi formalment el nomenament i l'atribució de funcions del director general tècnic. Aquest lloc de treball tampoc consta previst en els Estatuts d'IFERCAT ni en el Manual d'organització.

La Direcció de Producció és assistida per tres unitats de suport: el Departament de Planificació i Programació operativa, l'Oficina Tècnica i l'Oficina d'Auscultació i Geotècnia.

De la Direcció de Producció en depenen les divisions d'Obra Civil, d'Edificació, d'Obres Hidràuliques i de Gestió Territorial. Aquestes divisions s'encarreguen de la coordinació, seguiment i revisió dels projectes i obres del seu àmbit d'actuació, participen en les licitacions i vetllen per la qualitat, la seguretat, el cost i el termini establert per cada actuació. Cadascuna de les divisions té una Gerència de Projectes i diverses Gerències d'Obres. Les actuacions relatives a la L9 i al transport ferroviari estan adscrites a la Divisió d'Obra Civil.

De la Direcció de Contractació i Finances en depenen quatre departaments: Comptabilitat i Finances, Contractació, Licitació i Gestió de Concessions.

Els sis treballadors en nòmina d'IFERCAT (quatre tècnics i dos administratius) que formen part de la plantilla a 31 de desembre del 2014 estan adscrits al Departament de Comptabilitat i Finances, al Departament de Comunicació i Serveis Generals, i a quatre gerències tècniques corresponents a l'organigrama conjunt amb Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU (d'ara endavant Infraestructures.cat).

El control intern d'IFERCAT és exercit pel Departament d'Auditoria Interna i per l'Assessoria Jurídica d'Infraestructures.cat.

Respecte a IFERCAT, el Departament d'Auditoria interna d'Infraestructures.cat té com a funcions l'avaluació i la millora del nivell de control intern existent dins l'organització per garantir el compliment dels procediments interns establerts i la normativa aplicable pel que fa als aspectes legal i econòmic. El Departament està integrat per tres persones: el cap del departament, un tècnic i una secretària.

No hi ha constància de l'autorització expressa de la delegació de les funcions d'auditoria interna d'IFERCAT en la cap del Departament d'Auditoria Interna d'Infraestructures.cat.

En relació amb aquest últim punt, cal esmentar que en el Conveni subscrit per IFERCAT i Infraestructures.cat l'1 d'octubre del 2015, aprovat pel Consell el 23 de setembre del 2015, s'ha inclòs l'auditoria interna com una de les activitats que Infraestructures.cat presta a IFERCAT.

Respecte a les funcions d'assessorament jurídic que presta Infraestructures.cat a IFERCAT cal dir que, el 20 de març del 2013, el president d'IFERCAT va nomenar cap de l'Assessoria Jurídica interna d'IFERCAT la persona que ocupava el lloc de cap de l'Assessoria Jurídica d'Infraestructures.cat, i en la sessió del 26 de març el Consell d'Administració d'IFERCAT va autoritzar el president perquè li atorgués les facultats corresponents. No hi ha, però, constància de l'autorització expressa de la delegació de les funcions d'assessoria interna d'IFERCAT al cap de l'Assessoria Jurídica d'Infraestructures.cat pel període des de l'1 de desembre⁴ del 2011 (data d'aprovació del Manual d'aquesta organització compartida) fins al 20 de març del 2013.

Cal assenyalar, però, que l'assessorament jurídic d'IFERCAT, com a ens de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i diferenciada de la d'Infraestructures.cat, l'ha de prestar

4. Amb anterioritat a l'1 de desembre del 2011, IFERCAT havia tingut en nòmina des del 17 de juliol del 2006 fins al 5 d'abril del 2011 un llicenciat en dret, sense representació jurídica externa, i pel període d'abril a juliol del 2011 va contractar els serveis d'assessorament jurídic de l'entitat a un despatx d'advocats.

l'assessoria jurídica del departament al què es troba adscrit, ja que no hi ha cap disposició legal expressa o decret del Govern en què s'autoritzi que l'entitat estigui dotada de serveis jurídics propis, possibilitat prevista a l'article 15.2 del Decret 57/2002, del 19 de febrer, de modificació del Decret 257/1997, del 30 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat.

Els Estatuts d'IFERCAT, aprovats mitjançant Decret 308/2006, del 25 de juliol, i modificats pel Decret 34/2012, del 27 de març, no preveuen en la seva organització uns serveis jurídics propis.

1.2.3. Treballs de control

Els comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 han estat auditats per KPMG Auditores, SL, (vegeu l'Annex 4.1), que ha emès per a cadascun d'aquests exercicis una opinió amb una excepció per la limitació a l'abast que es descriu a continuació.

Els informes d'auditoria d'aquests quatre exercicis inclouen una limitació a l'abast, que ja constava en els informes corresponents als exercicis 2009 i 2010, relativa al tractament comptable de 335,00 M€ compromesos per l'Administració General de l'Estat en el conveni de col·laboració per a la liquidació de la Disposició addicional tercera de l'Estatut corresponent a l'exercici 2007, dels quals resten pendents de transferir a IFERCAT 260,00 M€. Els restants 75,00 M€ han estat objecte d'una aportació patrimonial concedida per la Generalitat a IFERCAT l'exercici 2010 i cobrada el gener del 2011.

En l'informe d'auditoria de l'exercici 2010 constava, addicionalment, una altra limitació a l'abast referida a l'import de les despeses financeres capitalitzades en l'immobilitzat la qual ha decaigut ja que, segons la nota 2.e de la Memòria dels comptes anuals del 2011, IFERCAT ha realitzat una anàlisi dels costos financers imputables a l'execució de l'immobilitzat des de l'origen de l'activitat i ha assignat a cadascun dels elements de l'actiu el valor del cost del seu finançament específic.

La Intervenció General de la Generalitat de Catalunya ha emès en data 21 de març del 2016 un informe en relació amb el contingut de la Memòria dels comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2014. Les conclusions i recomanacions d'aquest informe són les que es resumeixen tot seguit:

- Els comptes anuals es presenten segons els models abreujats en lloc dels normals.
- La Memòria no inclou informació detallada sobre el medi ambient.
- La Memòria no inclou la informació sobre els òrgans de govern de l'entitat.
- La informació inclosa en la Memòria sobre parts vinculades no és prou clara i detallada.

- La Memòria no inclou la informació relativa a la contractació administrativa.
- La Liquidació pressupostària no està suficientment detallada i no s'acompanya de tota la informació requerida en les Instruccions del Departament d'Economia i Coneixement.⁵

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

En aquest capítol es presenten els resultats de la fiscalització realitzada d'acord amb l'àbast descrit en l'epígraf 1.1.1.

En primer lloc es fa referència al retiment de comptes efectuat per IFERCAT i, posteriorment, en els epígrafs 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5 s'analitzen, respectivament, el Balanç, el Compte de pèrdues i guanys, l'Estat de canvis en el patrimoni net i la Liquidació del pressupost.

En posteriors epígrafs es fa l'anàlisi del contingut de la Memòria (vegeu l'epígraf 2.6), i es presenten els resultats de la fiscalització de la contractació (vegeu l'epígraf 2.7) i altres aspectes de compliment de la legalitat (vegeu l'epígraf 2.8).

2.1. RETIMENT DE COMPTES

Els comptes anuals auditats corresponents als exercicis 2011, 2013 i 2014 han estat retuts a la Sindicatura de Comptes d'acord amb la informació i documentació requerida legalment, excepte pel que fa a l'exercici 2011 en què els comptes anuals retuts no inclouen la Liquidació del pressupost i han estat tramesos fora de termini.

Pel que fa a l'exercici 2012, IFERCAT no ha complert l'obligació de retre comptes que estableix l'article 39 de la Llei 18/2010, del 7 de juny, de la Sindicatura de Comptes, tal com ja es va fer constar en l'informe de fiscalització 15/2014 de la Sindicatura de Comptes relatiu al Compte general de la Generalitat de Catalunya de l'exercici 2012.

Per altra banda, IFERCAT ha tramès els comptes anuals dels exercicis 2012, 2013 i 2014 a la Intervenció General, juntament amb la documentació relativa a la liquidació pressupostària requerida en les Instruccions del DEC. En tots tres exercicis el retiment s'ha efectuat

5. Instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre alguns aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya (en endavant Instruccions del DEC).

fora del termini que estableix l'article 71 del Decret legislatiu 3/2002, del 24 de setembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

En relació amb el retiment a la Intervenció General corresponent als exercicis 2012, 2013 i 2014 s'ha observat que IFERCAT no ha tramès la documentació següent, requerida en l'apartat 12 de les Instruccions del DEC:

- Documentació annexa a la Liquidació del pressupost de l'exercici 2012 (Memòria sobre el grau d'execució del pressupost, Conciliació entre el Resultat pressupostari i el Resultat comptable, i Romanent de tresoreria).
- Estat del Romanent de tresoreria dels exercicis 2013 i 2014.

Pel que fa a l'exercici 2011, no ha estat possible comprovar el retiment a la Intervenció General, ja que la informació corresponent no consta en l'actual base de dades del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

2.2. BALANÇ

En aquest apartat s'analitzen les principals variacions del Balanç durant el període 2011-2014, i s'assenyalen els fets més rellevants que es desprenen del treball de fiscalització i, si escau, les incidències observades.

Cal esmentar que l'informe de la IGAE de 12 de juliol del 2011 sobre els contractes de concessió de la L9, en coincidència amb la recomanació efectuada per la Sindicatura en l'Informe 6/2013, ha motivat el canvi en el registre comptable de les concessions atorgades per IFERCAT d'acord amb les previsions establertes en l'Ordre EHA/3362/2010, de 23 de desembre, pel qual s'aprova l'adaptació del Pla General de Comptabilitat a les empreses concessionàries d'infraestructures públiques.

Els principals canvis que s'han introduït són els següents:

- Registre en l'immobilitzat de les infraestructures construïdes per les empreses concessionàries de les estacions de la L9 (trams I, II i IV), i retrocessió de la venda de les infraestructures entregades per IFERCAT a aquestes empreses.
- Registre en el patrimoni net de la part de les aportacions del DTS destinades al finançament de la L9 que correspon a les obres concessionades ja executades.
- Registre en creditors per arrendament financer del deute amb les empreses concessionàries, amb contrapartida a inversions financeres a llarg termini.

Aquest canvi de criteri comptable s'ha aplicat per primer cop en l'elaboració del comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2011, els quals inclouen als efectes comparatius les xifres dels comptes anuals de l'exercici 2010 reexpressades d'acord amb aquest nou criteri.

Com a resultat de la reexpressió dels comptes anuals del 2010, el Patrimoni net ha augmentat en 1.755,48M€ a conseqüència de la incorporació a l'actiu de les infraestructures concessionades. Aquest increment en part s'ha vist compensat per les pèrdues originades pels ajustos efectuats en les despeses financeres capitalitzades i en l'amortització (7,95 M€). També han aflorat un passiu i un actiu d'import equivalent (1.779,17 M€) corresponents a la incorporació del deute a pagar a les empreses concessionàries i del dret a cobrar de la Generalitat de les subvencions que financen els contractes de concessió. El registre d'aquests actius i passius ha estat efectuat d'acord amb la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

En el quadre següent es mostra el detall d'aquesta reexpressió de comptes i el seu efecte:

Quadre 2. Efecte de la reexpressió dels comptes anuals de l'exercici 2010

Descripció	Epígraf	Actiu	Passiu
Retrocessió de la baixa d'infraestructures executades per IFERCAT, el cost de la qual es va repercutir a les empreses concessionàries dels trams I i IV:			
- Baixes del cost de les obres registrades en formalitzar els contractes de concessió dels trams I i IV (2008), i del Tram II (2010)		1.075.607	
- Regularització de les baixes segons les actes de comprovació formalitzades l'exercici 2009		56.372	
- Baixes del cost de la connexió elèctrica del Tram I registrades els exercicis 2009 i 2010		6.614	
Alta de les infraestructures executades per les empreses concessionàries durant els exercicis 2009 i 2010:			
- Cost de les obres		487.591	
- Despeses financeres capitalitzades		134.922	
Alta de l'amortització corresponent a les infraestructures concessionades ja posades en funcionament		(5.626)	
Alta de les subvencions de capital pendents de rebre del DTS per l'import equivalent al valor net comptable de les obres concessionades construïdes fins a la data de la reexpressió			1.755.480
		1.755.480	1.755.480
	Immobilitzat material	286.552	
	Immobilitzat material en curs	1.474.554	
	Amortització de l'immobilitzat mat.	(5.626)	
	Subvencions de capital		1.755.480

Descripció	Epígraf	Actiu	Passiu
Regularització del cost financer imputable a les obres no concessionades en curs		(6.606)	
Regularització de l'amortització de les obres no concessionades		(1.683)	
Activació del cost i l'amortització acumulada corresponent a les obres ja posades en servei executades amb les tuneladores		343	
Pèrdues derivades de les regularitzacions efectuades			(7.946)
		(7.946)	(7.946)
	Immobilitzat material	88.355	
	Immobilitzat material en curs	(6.606)	
	Amortització de l'immobilitzat mat.	(89.695)	
	Resultats de l'exercici 2010		(7.255)
	Resultats d'exercicis anteriors		(709)
	Reserves		18
Incorporació del deute amb les empreses concessionàries originat pels conceptes següents:			1.138.593
- Cobraments rebuts durant el període 2008-2010 de les empreses concessionàries en compensació per les infraestructures executades per IFERCAT (obres i connexió elèctrica)			
- Inversions executades per les empreses concessionàries durant els exercicis 2009 i 2010			487.591
- Interessos de l'arrendament financer meritats durant el període 2009-2010			183.796
- Quotes d'arrendament financer vençudes en 2009-2010 (tarifa tècnica neta, un cop deduïda la part corresponent als costos d'explotació de la concessió)			(30.813)
Incorporació del dret al cobrament de les subvencions futures a percebre de la Generalitat per l'import equivalent al deute amb les empreses concessionàries		1.779.167	
		1.779.167	1.779.167
	Inversions financeres a llarg termini	1.779.167	
	Creditors per arrendament financer a llarg termini		1.779.167
Total		3.526.701	3.526.701

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació relativa a la reexpressió de comptes de l'exercici 2010 inclosa en els comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2011, i la informació proporcionada per l'entitat.

A continuació es presenta el Balanç a 31 de desembre dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014, objecte de la fiscalització, juntament amb el corresponent a 31 de desembre del 2010, als efectes comparatius, reexpressat per IFERCAT d'acord amb el nou criteri de comptabilització de les concessions.

Quadre 3. Balanç a 31 de desembre del 2011, del 2012, del 2013 i del 2014, amb xifres comparatives a 31.12.2010 reexpressades per IFERCAT

Concepte	31.12.2010 reexpressat	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	Variació 2010-2011		Variació 2011-2012		Variació 2012-2013		Variació 2013-2014		Variació 2010-2014	
						Import	%	Import	%	Import	%	Import	%	Import	%
ACTIU															
Immobilitzat intangible	45	17	1	-	-	(28)	(63,0)	(16)	(96,8)	(1)	(100,0)	-	-	(45)	(100,0)
Immobilitzat material	4.267.869	4.731.484	4.919.657	5.011.812	5.110.393	463.615	10,9	188.173	4,0	92.155	1,9	98.581	2,0	842.524	19,7
Inversions financeres a llarg termini	1.779.707	2.054.327	2.247.412	2.332.333	2.355.993	274.620	15,4	193.085	9,4	84.921	3,8	23.660	1,0	576.286	32,4
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	-	-	-	-	37.956	-	-	-	-	-	-	37.956	*	37.956	*
Clients per vendes i prestació de serveis (superior al cicle d'explotació)	-	-	-	-	37.956	-	-	-	-	-	-	37.956	*	37.956	*
ACTIU NO CORRENT	6.047.621	6.785.828	7.167.070	7.344.145	7.504.342	738.207	12,2	381.242	5,6	177.075	2,5	160.197	2,2	1.456.721	24,1
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	113.387	83.444	92.543	145.400	51.759	(29.943)	(26,4)	9.099	10,9	52.857	57,1	(93.641)	(64,4)	(61.628)	(54,4)
Clients per vendes i prestacions de serveis	19.433	47.452	84.006	138.950	26.464	28.019	144,2	36.554	77,0	54.944	65,4	(112.486)	(81,0)	7.031	36,2
Accionistes per desemborsaments exigits	-	-	-	-	14.392	-	-	-	-	-	-	14.392	*	14.392	*
Altres deutors	93.954	35.992	8.537	6.450	10.903	(57.962)	(61,7)	(27.455)	(76,3)	(2.087)	(24,4)	4.453	69,0	(83.051)	(88,4)
Periodificació a curt termini	17	2.952	17	16	15.985	2.935	*	(2.935)	(99,4)	(1)	(4,7)	15.969	*	15.968	*
Efectiu i altres actius líquids equivalents	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	(3,6)	2	*	2	*
ACTIU CORRENT	113.404	86.396	92.560	145.416	67.746	(27.008)	(23,8)	6.164	7,1	52.856	57,1	(77.670)	(53,4)	(45.658)	(40,3)
TOTAL ACTIU	6.161.025	6.872.224	7.259.630	7.489.561	7.572.088	711.199	11,5	387.406	5,6	229.931	3,2	82.527	1,1	1.411.063	22,9
PATRIMONI NET I PASSIU															
Fons propis	574.426	668.163	813.263	775.040	707.583	93.737	16,3	145.100	21,7	(38.223)	(4,7)	(67.457)	(8,7)	133.157	23,2
Patrimoni	600.676	730.676	937.922	962.897	998.097	130.000	21,6	207.246	28,4	24.975	2,7	35.200	3,7	397.421	66,2
Reserves	18	(1.340)	(1.340)	(1.340)	(1.340)	(1.358)	*	-	-	-	-	-	-	(1.358)	*
Resultats negatius d'exercicis anteriors	(1.827)	(24.910)	(61.173)	(123.319)	(186.517)	(23.083)	*	(36.263)	145,6	(62.146)	101,6	(63.198)	51,2	(184.690)	*
Resultat de l'exercici	(24.441)	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)	(11.822)	48,4	(25.883)	71,4	(1.052)	1,7	(39.459)	62,4	(78.216)	320,0
Ajustos per canvis de valor	(53.295)	(121.105)	(173.175)	(120.436)	(217.198)	(67.810)	127,2	(52.070)	43,0	52.739	(30,5)	(96.762)	80,3	(163.903)	307,5
Subvencions, donacions i llegats rebuts	1.760.042	2.005.900	2.156.999	2.232.131	2.239.800	245.858	14,0	151.099	7,5	75.132	3,5	7.669	0,3	479.758	27,3
PATRIMONI NET	2.281.173	2.552.958	2.797.087	2.886.735	2.730.185	271.785	11,9	244.129	9,6	89.648	3,2	(156.550)	(5,4)	449.012	19,7
Deutes a llarg termini	3.632.462	3.952.296	4.174.854	4.262.268	4.447.027	319.834	8,8	222.558	5,6	87.414	2,1	184.759	4,3	814.565	22,4
Deutes amb entitats de crèdit	1.800.000	1.777.391	1.754.782	1.718.139	1.742.358	(22.609)	(1,3)	(22.609)	(1,3)	(36.643)	(2,1)	24.219	1,4	(57.642)	(3,2)
Creditors per arrendament financer	1.779.167	2.053.800	2.246.897	2.331.830	2.355.504	274.633	15,4	193.097	9,4	84.933	3,8	23.674	1,0	576.337	32,4
Altres deutes a llarg termini	53.295	121.105	173.175	212.299	349.165	67.810	127,2	52.070	43,0	39.124	22,6	136.866	64,5	295.870	555,2
PASSIU NO CORRENT	3.632.462	3.952.296	4.174.854	4.262.268	4.447.027	319.834	8,8	222.558	5,6	87.414	2,1	184.759	4,3	814.565	22,4
Deutes a curt termini	53.531	121.685	194.310	218.184	285.439	66.154	127,3	72.625	59,7	23.874	12,3	67.255	30,8	231.908	433,2
Deutes amb entitats de crèdit	27.700	51.066	149.082	57.743	64.192	23.366	84,4	98.016	191,9	(91.339)	(61,3)	6.449	11,2	36.492	131,7
Altres deutes a curt termini	25.831	70.619	45.228	160.441	221.247	44.788	173,4	(25.391)	(36,0)	115.213	254,7	60.806	37,9	195.416	756,5
Creditors comercials i altres comptes a pagar	189.815	243.271	89.647	118.259	105.133	53.456	28,2	(153.624)	(63,1)	28.612	31,9	(13.126)	(11,1)	(84.682)	(44,6)
Altres creditors	189.815	243.271	89.647	118.259	105.133	53.456	28,2	(153.624)	(63,1)	28.612	31,9	(13.126)	(11,1)	(84.682)	(44,6)
Periodificacions a curt termini	4.044	2.014	3.732	4.115	4.304	(2.030)	(50,2)	1.718	85,3	383	10,3	189	4,6	260	6,4
PASSIU CORRENT	247.390	366.970	287.689	340.558	394.876	119.580	48,3	(79.281)	(21,6)	52.869	18,4	54.318	15,9	147.486	59,6
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	6.161.025	6.872.224	7.259.630	7.489.561	7.572.088	711.199	11,5	387.406	5,6	229.931	3,2	82.527	1,1	1.411.063	22,9

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals abreujats d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014. Els saldos a 31.12.2010 corresponen al Balanç reexpressat inclòs en els comptes anuals de l'exercici 2011.

* Percentatges superiors a 999,9%, en valor absolut, o reduccions superiors al 100,0% per canvi de signe.

El Balanç d'IFERCAT a 31 de desembre del 2014 presenta un import de 7.572,09 M€ i mostra un increment respecte al 31 de desembre del 2010 de 1.411,06 M€ (22,9%).

En el període 2011-2014, les principals masses patrimonials corresponen a l'actiu no corrent (amb una mitjana del 98,7%), al passiu no corrent (57,7%) i al patrimoni net (37,5%).

En l'estructura del Balanç s'observa un Fons de maniobra negatiu que ha passat des de 133,99 M€ a 31 de desembre del 2010 fins a 327,13 M€ a 31 de desembre del 2014. Aquest Fons de maniobra negatiu s'origina principalment per desequilibris temporals en el finançament de la L9 i, en menor mesura, pel deute pendent de cobrament de Ferrocarril Metropolità de Barcelona, SA (FMBSA) corresponent al cànon ferroviari que ha estat refinançat a llarg termini en el Conveni formalitzat l'11 de novembre del 2014.

Les inversions en la L9 (tant concessionades com no concessionades) registrades en l'immobilitzat material estan finançades per subvencions i aportacions de capital de la Generalitat i per préstecs a llarg termini del Banc Europeu d'Inversions (BEI). El deute amb les entitats concessionàries de les estacions de la L9, registrat en l'epígraf de creditors per arrendament financer, es finançarà amb aportacions futures de la Generalitat que consten registrades en l'actiu en l'epígraf d'Inversions financeres a llarg termini. Els recursos no corrents per completar el finançament de la L9 procedeixen de disposicions de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria Corporativa de la Generalitat de Catalunya (*cash pooling*), que estan registrades en l'epígraf d'Altres deutes a curt termini.

Les variacions més significatives de l'actiu i del passiu en els exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 són les següents:

- Augment del saldo de l'immobilitzat material en 842,52 M€, amb uns increments de 463,62 M€ l'exercici 2011 i de 188,17 M€ l'exercici 2012, mentre que en els exercicis 2013 i 2014 s'han situat al voltant dels 95,00 M€. El ritme de les inversions en la L9 s'ha anat alentint com a conseqüència de les dificultats de finançament imposades per les restriccions pressupostàries i l'evolució dels mercats financers.

Les altes han estat de 967,68 M€ i les baixes de 0,29 M€, mentre que l'amortització ha augmentat en 124,87 M€.

Les altes corresponents a les estacions concessionades dels trams I, II i IV de la L9 ascendeixen a 437,65 M€, dels quals 140,23 M€ corresponen a costos financers de les concessions activats. Addicionalment, l'empresa concessionària del Tram II ha assumit el finançament d'obres no concessionades per un import de 70,50 M€, d'acord amb el que preveu la modificació del contracte de concessió formalitzada el 7 de novembre del 2012 (vegeu els quadres 22 i 23).

La resta d'altes corresponen principalment a les certificacions d'obra en curs no concessionada de la L9 (cost obres de 241,92 M€, revisions de preus de 71,77 M€, i indemnitzacions de 57,60 M€) i als interessos dels préstecs bancaris destinats al finançament de la L9 activats (55,11 M€).

Cal assenyalar que en l'exercici 2011 es va registrar la incorporació a les construccions en explotació del cost del túnel del Tram IV construït l'exercici 2010 mitjançant les màquines tuneladores (20,67 M€) i, en compensació, una alta pel mateix import corresponent a l'amortització acumulada de la maquinària.

La dotació anual de l'amortització de l'immobilitzat material ha estat d'una mitjana de 26,00 M€.

- L'evolució de les inversions financeres a llarg termini corresponents a subvencions futures de la Generalitat per al finançament de les concessions de la L9, d'acord amb el criteri de comptabilització aplicat per IFERCAT, ha seguit una evolució paral·lela a la dels creditors per arrendament financer, amb un increment de 576,34 M€ (vegeu la descripció a l'apartat 2.2.2).

La resta de la variació d'aquest epígraf (disminució de 51.197 €) correspon a la reclasificació a curt termini de les quotes amb venciment inferior a un any del deute pendent de cobrament de Fira 2000 relatiu a la construcció i posterior cessió d'una galeria de servei entre l'estació de Fira de la L9 i el recinte firal de Gran Via.

- El saldo de clients per vendes i prestacions de serveis s'ha incrementat en 119,52 M€ fins al 31 de desembre del 2013, per l'impagament del cànon ferroviari per part de FMBSA. L'11 de novembre del 2014 IFERCAT i FMBSA han formalitzat un conveni, que també ha estat signat per l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), segons el qual s'han cobrat 104,00 M€, s'han compensat 15,56 M€ amb factures pendents de pagament per part d'IFERCAT corresponents al manteniment del túnel, i s'ha ajornat la resta del deute pendent existent a 31 d'octubre del 2014 d'import 47,46 M€ (9,50 M€ s'ajornen fins al 30 de juny del 2015, mentre que els restants 37,96 M€ s'hauran d'abonar en els exercicis 2016-2018). L'import ajornat amb venciment superior a un any consta registrat en l'epígraf de deutors comercials i altres comptes a cobrar de l'Actiu no corrent.
- La reducció del saldo d'altres deutors en 83,05 M€ ha estat originada pel cobrament en l'exercici 2011 dels 75,00 M€ corresponents a la Disposició addicional tercera de l'Estatut relativa a la liquidació del 2007, i per la disminució del saldo amb Administracions públiques en 8,05 M€ principalment perquè el saldo de les liquidacions d'IVA a la fi de l'exercici 2014 és a cobrar mentre que a la fi de l'exercici 2010 era a pagar (l'IVA repercutit del quart trimestre del 2010 va ser molt superior al suportat ja que el desembre del 2010 IFERCAT va facturar a l'empresa concessionària del Tram II les obres entregades en concessió).
- El saldo de les periodificacions d'actiu a curt termini s'ha incrementat en 15,97 M€. Aquest increment s'ha originat principalment per haver registrat l'import de les subvencions d'explotació pendents de cobrament del DTS de l'exercici 2014 dins del compte de despeses anticipades (15,99 M€). En exercicis anteriors no s'havia generat aquest saldo ja que la totalitat de la subvenció s'havia cobrat dins el mateix exercici del seu reconeixement pressupostari.

- El patrimoni net s'ha incrementat en 449,01 M€. Les aportacions de la Generalitat al fons patrimonial d'IFERCAT ascendeixen a 397,42 M€, dels quals a 31 de desembre del 2014 resten pendents de cobrament 14,39 M€ que consten registrats en l'actiu dins l'epígraf de deutors comercials i altres comptes a cobrar en concepte d'accionistes per desemborsaments exigits. IFERCAT, addicionalment, ha registrat 508,15 M€ en concepte de subvencions de capital de la Generalitat, per l'import equivalent a les altes d'immo-bilitzat registrades en relació amb els contractes de concessió.

Aquests increments s'han vist en part compensats pels resultats negatius dels exercicis 2011-2014 (264,27 M€) i per les pèrdues de valor dels derivats que IFERCAT té contractats (163,90 M€), així com per la imputació de subvencions al Compte de resultats (28,39 M€).

- La variació neta dels deutes amb entitats de crèdit a llarg i a curt termini ha estat una reducció del saldo pendent de 21,15 M€. Aquesta reducció correspon a la diferència entre l'import disposat a 31 de desembre del 2014 del préstec de 100,00 M€ formalitzat a la fi de l'exercici 2013 destinat al finançament de les obres necessàries per a posar en funcionament el Tram I i part del Tram II de la L9 (58,82 M€), menys les amortitzacions dels préstecs a llarg termini del BEI durant el període 2011-2014 (73,09 M€) i la comissió de l'aval prestat per la Generalitat en relació amb els citats préstecs del BEI, pagada per IFERCAT l'exercici 2012, que resta pendent d'imputar a resultats a 31 de desembre del 2014 (8,63 M€). Per altra banda cal esmentar que el saldo dels interessos meritats pendents de venciment s'ha incrementat en 1,75 M€.
- El saldo dels creditors per arrendament financer ha augmentat en 576,34 M€, increment que correspon a les inversions en les estacions concessionades dels trams I, II i IV de la L9 (297,42 M€), al finançament d'obres no concessionades assumit per la concessionària del Tram II (70,50 M€), i als interessos de les concessions 761,80 M€ (tant els activats com els imputats al Comptes de pèrdues i guanys), menys les quotes vençudes de l'arrendament financer (553,38 M€).

En el període fiscalitzat les quotes de l'arrendament financer integrades dins la tarifa tècnica no cobreixen l'import dels interessos anuals vençuts, amb la qual cosa no s'ha iniciat el retorn del deute corresponent a les inversions efectuades per les empreses concessionàries. Aquesta tendència es revertirà en exercicis futurs (vegeu l'epígraf 2.2.5).

- Els altres deutes a llarg i a curt termini han augmentat en 491,28 M€, per haver estat atorgats per la Generalitat dos nous préstecs a llarg termini els exercicis 2013 i 2014 destinats al pagament de factures pendents de proveïdors (131,96 M€), així com per l'increment del valor dels derivats financers (163,90 M€) i del saldo disposat de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria Corporativa de la Generalitat (195,42 M€).
- El saldo dels creditors comercials i altres comptes a cobrar ha disminuït en 84,68 M€, dels quals 74,16 M€ corresponen a la reducció del saldo dels creditors comercials com a conseqüència principalment del refinançament del deute amb els proveïdors mitjan-

çant els crèdits atorgats per la Generalitat en el marc del mecanisme de l'ICO. També s'ha vist reduït el saldo amb Administracions públiques en 53,67M€ en ser el saldo de les liquidacions d'IVA a la fi de l'exercici 2010 a pagar, tal com ja s'ha explicat anteriorment, mentre que a la fi de l'exercici 2014 és a cobrar. Per altra banda, l'import pendent de pagament a les empreses concessionàries, que correspon a les quotes dels mesos de novembre i desembre, ha augmentat en 43,15M€ principalment perquè en el període 2011-2014 s'ha incorporat la facturació de la tarifa tècnica dels trams I i II.

En els apartats següents s'assenyalen els aspectes més rellevants de la fiscalització del Balanç a 31 de desembre del 2014 i les incidències que s'hi han observat.

2.2.1. Immobilitzat material

El saldo a 31 de desembre del 2014 de l'immobilitzat material ascendeix a 5.110,39M€, amb un cost de 5.345,70M€ i una amortització acumulada de 235,31M€.

El detall i els moviments de l'immobilitzat material corresponents a l'exercici 2014 són els que es mostren en el quadre següent:

Quadre 4. Detall i moviments de l'immobilitzat material. Exercici 2014

Concepte	31.12.2013	Altes	Baixes	Traspassos	31.12.2014
Construccions	715.298	-	-	-	715.298
Instal·lacions tècniques	249.617	-	-	-	249.617
Obres i instal·lacions en concessió	311.565	-	-	-	311.565
Maquines tuneladores	142.201	-	-	-	142.201
Mobiliari	82	-	-	-	82
Equips informàtics	121	-	-	-	121
Cost immobilitzacions materials	1.418.884	-	-	-	1.418.884
Construccions en curs	1.159.955	70.396	-	-	1.230.351
Interessos préstecs activats	138.356	9.062	-	-	147.418
Revisions de preus	186.782	22.888	-	-	209.670
Indemnitzacions	19.100	5.623	-	-	24.723
Construccions en curs en concessió	1.627.428	6.430	-	-	1.633.858
Despesa financera concessions activada	251.604	1.726	-	-	253.330
Obres a càrrec concessionària Tram II	63.886	6.611	-	-	70.497
Immobilitzacions acabades no en marxa	309.816	-	-	-	309.816
Altres immobilitzacions en curs	44.941	2.219	-	-	47.160
Cost immobilitzacions materials en curs	3.801.868	124.955	-	-	3.926.823
Amortització construccions	(40.654)	(10.722)	-	-	(51.376)
Amortització instal·lacions tècniques	(59.425)	(15.641)	-	-	(75.066)
Amortització maquines tuneladores	(108.684)	-	-	-	(108.684)
Amortització mobiliari	(62)	(7)	-	-	(69)
Amortització equips informàtics	(115)	(4)	-	-	(119)
Amortització immobilitzat material	(208.940)	(26.374)	-	-	(235.314)
Valor net immobilitzat material*	5.011.812	98.581	-	-	5.110.393

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

Immobilitzacions materials en curs

Els principals elements de l'immobilitzat material són les immobilitzacions en curs, amb un import total de 3.926,82 M€ a 31 de desembre del 2014.

Les immobilitzacions materials en curs executades per les empreses concessionàries ascendeixen a 1.887,19 M€, dels quals 253,33 M€ corresponen a costos financers. A més, l'empresa concessionària del Tram II s'ha fet càrrec del pagament d'obres no concessionades per un import de 70,50 M€ fins a 31 de desembre del 2014, en aplicació del que estableix la modificació del contracte de concessió formalitzada el 7 de novembre del 2012 (vegeu els quadres 22 i 23).

La resta de les immobilitzacions materials en curs corresponen principalment a construccions (1.230,35 M€), revisions de preus (209,67 M€) i a indemnitzacions (24,72 M€) incloses en les certificacions d'obra de la L9 a càrrec d'IFERCAT, així com a interessos de préstecs bancaris destinats al seu finançament activats (147,42 M€). També formen part de les immobilitzacions en curs aquelles construccions i instal·lacions tècniques acabades l'exercici 2011 corresponents al Tram I, que a la fi de l'exercici 2014 encara no han estat posades en marxa (309,82 M€).

Segons el quadre de moviments de l'immobilitzat material que consta en la Memòria dels comptes anuals, durant l'exercici 2014 s'han registrat altes d'immobilitzacions en curs per 124,95 M€, sense que hi hagin baixes ni traspassos en aquest epígraf.

Les principals altes corresponen a les construccions (70,40 M€), revisions de preus (22,89 M€) i indemnitzacions (5,62 M€) incloses en les certificacions d'obra de la L9, i als interessos de préstecs bancaris capitalitzats (9,06 M€). Les altes registrades l'exercici 2014 en relació amb les inversions a càrrec de les empreses concessionàries ascendeixen a 14,77 M€ i corresponen en la seva totalitat al Tram II de la L9. D'aquestes altes, 6,61 M€ corresponen a obres no concessionades, 6,43 M€ a obres concessionades i 1,73 M€ a costos financers de les concessions activats.

En relació amb les immobilitzacions materials en curs s'han observat les incidències següents:

- En el quadre de moviments de l'immobilitzat material inclòs en la nota 6 de la Memòria dels comptes anuals de l'exercici 2014 s'han inclòs com a menys altes de l'immobilitzat en curs 6,88 M€, import facturat per IFERCAT a ADIF (Administrador d'Infraestructures Ferroviàries) l'1 de setembre del 2014 d'acord amb el conveni formalitzat per ambdues entitats el 29 de juliol del 2014 corresponent al cost total d'un mur pantalla de l'estació de Sagrera assumit per ADIF.

D'acord amb la naturalesa d'aquesta operació i la rellevància del seu import, s'hauria d'haver mostrat en el quadre de moviments d'immobilitzat material com una baixa.

- En l'exercici 2014 s'ha registrat una indemnització d'obra a favor de la UTE Via L9 Aeroport per compensar l'allargament del termini d'execució de les obres per causes no imputables al contractista d'import total 4,87 M€, dels quals 2,37 M€ corresponen a l'aplicació de la clàusula 25.1 dels plecs de clàusules relativa a la suspensió de les obres, i 2,50 M€ corresponen a l'increment del cost directe dels materials.

Segons l'informe justificatiu d'aquesta indemnització, el contracte va ser adjudicat el 26 de març del 2010 per 31,72 M€ (IVA exclòs) i un termini de vuit mesos però, per causes no imputables al contractista, les obres van estar aturades des del 9 de juny del 2011 fins al 13 de novembre del 2012, i l'execució va ser de quaranta mesos (des del 6 de maig del 2010 fins al 30 de setembre del 2013) en lloc dels vuit mesos previstos.

Revisat el càlcul de la indemnització, la Sindicatura entén que la compensació per l'increment del cost directe dels materials hauria de ser d'1,09 M€ en lloc de 2,50 M€, ja que interpreta que aquesta compensació no es pot aplicar a les certificacions corresponents a les obres executades amb anterioritat a la suspensió.

- En relació amb una *clau d'obra*⁶ de l'estació de Zona Universitària del Tram II (TM-00509.4F-M2) i a una altra de l'estació Sagrera-Meridiana del Tram IV (TM-509.7-M2) en el període 2011-2014 s'han capitalitzat costos financers per import 3,48 M€ (del gener del 2012 al juny del 2014) i 6,63 M€ (del gener al setembre del 2012), respectivament. Les citades claus d'obra formen part de les inversions que IFERCAT havia executat amb caràcter previ a l'adjudicació de les respectives concessions, i en relació amb les quals no s'han registrat noves altes en el període 2011-2014.

Tot i que a la data de capitalització dels citats costos financers no havia estat emesa l'acta de comprovació de la finalització de les citades estacions, la Sindicatura considera que no s'haurien d'haver activat en el període 2011-2014 els costos financers corresponents a aquestes dues claus d'obra (9,38 M€ en exercicis anteriors i 0,73 M€ en l'exercici 2014), donat que en aquest període no s'hi han efectuat noves inversions i, per tant, no estan en període de construcció.

Immobilitzacions materials

Les immobilitzacions materials a 31 de desembre del 2014 ascendeixen a 1.418,88 M€.

El cost de les construccions i instal·lacions tècniques del Tram IV la L9 que es troben en explotació ascendeixen a 1.276,48 M€, dels quals 311,56 M€ corresponen a les obres executades per l'empresa concessionària. L'amortització acumulada d'aquestes infraes-

6. *Clau d'obra* és la nomenclatura utilitzada per l'entitat per a identificar els expedients de contractació.

tructures ascendeix a 126,44 M€, essent la corresponent a les obres executades per l'empresa concessionària de 33,77 M€.

També formen part de les instal·lacions tècniques les màquines tuneladores amb un cost de 142,20 M€ i una amortització acumulada de 108,69 M€.

La resta de les immobilitzacions materials corresponen a equips per a processos d'informació i a mobiliari que es troben gairebé en la seva totalitat amortitzats.

Segons el quadre de moviments de l'immobilitzat material que consta en la Memòria dels comptes anuals, durant l'exercici 2014 no s'han registrat altes, baixes ni traspassos corresponents a immobilitzacions materials.

La dotació a l'amortització registrada l'exercici 2014 ha estat de 26,37 M€, i correspon gairebé en la seva totalitat a les infraestructures del Tram IV en servei (19,33 M€ corresponents a construccions i instal·lacions tècniques no concessionades, i 7,03 M€ corresponents a les estacions concessionades).

En relació amb les immobilitzacions materials s'han observat les incidències següents:

- A 31 de desembre del 2014 el cost de les màquines tuneladores es troba duplicat amb el cost del túnel del Tram IV que consta registrat dins de construccions en explotació per un import de 109,03 M€.

Aquesta duplicitat s'origina en els exercicis 2010 i 2011, per haver incorporat el cost del túnel (109,03 M€) amb contrapartida a una alta d'amortització acumulada de maquinària d'import gairebé equivalent (108,69 M€) i a reserves voluntàries (0,34 M€), en lloc de donar de baixa el cost de la maquinària que es traspassava a construccions.

Per altra banda, el cost del túnel activat dins les construccions en explotació mostra un excés de 67,33 M€ per haver-lo calculat en funció dels quilòmetres construïts amb les màquines tuneladores sense tenir en compte la part construïda que encara no està en servei, la qual hauria de figurar en l'epígraf d'immobilitzacions materials en curs. Cal tenir en compte que les construccions en explotació s'amortitzen en un 1% anual mentre que les immobilitzacions en curs no s'amortitzen. L'efecte en l'amortització acumulada a 31 de desembre del 2014 d'aquesta incorrecta classificació del cost és de 3,20 M€, dels quals 0,67 M€ corresponen a un excés de dotació de l'exercici 2014.

En el quadre següent es mostra el resum dels imports que consten registrats en el Balanç d'IFERCAT a 31 de desembre del 2014 i els que, a criteri de la Sindicatura, hi haurien de figurar:

Quadre 5. Cost i amortització del túnel i de les màquines tuneladores a 31 de desembre del 2014

Concepte	Import segons Balanç IFERCAT	Import segons Sindicatura	Diferència
Construccions en explotació (túnel activat)	109.027	41.694	67.333
Maquinària	142.201	33.174	109.027
Construccions en curs	-	67.333	(67.333)
Total cost	251.228	142.201	109.027
Amortització acumulada construccions (túnel activat)	(5.245)	(2.043)	(3.202)
Amortització acumulada maquinària	(108.684)	-	(108.684)
Total amortització acumulada	(113.929)	(2.043)	(111.886)
Valor net comptable	137.299	140.158	(2.859)
Efecte en el resultat de l'exercici 2014			(673)
Efecte en el resultat d'exercicis anteriors			(2.529)
Efecte en reserves voluntàries			343

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

D'acord amb aquesta proposta, en el Balanç constaria registrat el cost de les obres del túnel construïdes mitjançant les màquines tuneladores en el compte Construccions en explotació per la part ja posada en servei (Tram IV), i en Construccions en curs per la part ja construïda pendent de posar en funcionament (trams I i II), mentre que el compte Maquinària recolliria la part del cost corresponent als quilòmetres de túnel que s'ha previst construir amb aquesta maquinària pendents d'executar (Tram III).

- IFERCAT no ha reclassificat des d'Immobilitzacions materials en curs als comptes Construccions i Instal·lacions tècniques el cost de les obres de remodelació de l'estació Sagrera-Meridiana del Tram IV de 149,85 M€ finalitzades i posades en servei el 30 de novembre del 2013 (sortida al carrer Hondures i connexió amb l'Intercanviador de les línies L1 i L5 del metro), amb la qual cosa no ha registrat l'amortització del desembre del 2013 i de l'exercici 2014 que els correspondria d'aproximadament 3,04 M€ segons el càlcul estimat efectuat per la Sindicatura (2,81 M€ per l'exercici 2014 i 0,23 M€ per l'exercici 2013).
- A 31 de desembre del 2014 s'observa un excés en l'amortització acumulada corresponent a les construccions i instal·lacions tècniques del Tram IV en concessió de 5,64 M€, dels quals 1,19 M€ corresponen a la dotació de l'exercici 2014 i 4,45 M€ a la dotació dels exercicis 2011-2013.

Aquest excés d'amortització és l'import net que es deriva, per una banda, d'haver aplicat a les instal·lacions elèctriques (mitja i baixa tensió) i a determinades construccions (arquitectura de les estacions) una vida útil diferent de la que consta en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals⁷ i, per una altra, d'haver aplicat a alguns elements

7. La vida útil que consta en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals dels exercicis 2011-2014 és consistent i homogènia amb la que figura en la Memòria dels comptes anuals d'exercicis anteriors.

de l'estació de Santa Rosa un període d'amortització superior en l'exercici 2011 i inferior en els exercicis 2012-2014 al que corresponia segons la data de la posada en servei d'aquesta estació (19 de setembre del 2011).

- A 31 de desembre del 2014 s'observa un defecte en l'amortització acumulada corresponent a les instal·lacions tècniques del Tram IV en explotació (no concessionades) d'1,08 M€, dels quals 0,27 M€ corresponen a la dotació de l'exercici 2014 i 0,81 M€ a la dotació dels exercicis 2011-2013, el qual ha estat originat, com en el cas anterior, per l'aplicació d'una vida útil diferent de la que consta en la nota 4.c de la Memòria⁸ dels comptes anuals a determinats elements (vies i encreuaments, tancament d'andanes, instal·lacions generals de comunicació, subestacions elèctriques, centre de control, sistemes de validació i peatge, ascensors, i escales mecàniques).

2.2.2. Inversions financeres a llarg termini

El saldo a 31 de desembre del 2014 de les inversions financeres a llarg termini ascendeix a 2.355,99 M€, dels quals 2.355,50 M€ corresponen a aportacions de capital futures de la Generalitat destinades a finançar la concessió de les obres de la L9. Els restants 0,49 M€ corresponen al saldo pendent de cobrar de Fira 2000 amb venciment superior a un any relatiu a la construcció i posterior cessió d'ús d'una galeria de serveis sobre el passadís de comunicació que uneix l'estació Fira de la L9 amb el vestíbul del recinte firal Gran Via (vegeu l'apartat 2.2.2.2 dels informes de fiscalització de la Sindicatura 8/2011 i 23/2011 relatius a IFERCAT corresponents als exercicis 2007 i 2008, respectivament).

Pel que fa a la Generalitat, el saldo que mostra a 31 de desembre del 2014 el compte d'inversions financeres a llarg termini és del mateix import que el deute d'IFERCAT amb les empreses concessionàries de les estacions dels trams I, II i IV de la L9, registrat en el passiu en el compte de creditors per arrendament financer (vegeu l'epígraf 2.2.5).

IFERCAT segueix el criteri de considerar que tot el que ha de pagar a les empreses concessionàries, excloses les despeses de manteniment de les estacions que són finançades per FMBSA, serà subvencionat per la Generalitat.

Tot i que no hi ha una resolució expressa de concessió d'aquesta subvenció, en el PEF d'IFERCAT aprovat el 6 de juliol del 2010 preveu que el DPTOP (DTS a partir del 29 de desembre del 2010) aportarà durant el període 2009-2044 una subvenció d'un total de 10.814,98 M€ destinada al pagament de la tarifa tècnica de les concessions, amb un

8. La vida útil que consta en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals dels exercicis 2011-2014 és consistent i homogènia amb la que figura en la Memòria dels comptes anuals d'exercicis anteriors.

import a transferir en el període 2015-2044 de 10.096,41 M€, que és el que consta reconegut a 31 de desembre del 2014 per la Generalitat com a compromisos de despeses amb càrrec a exercicis futurs a favor d'IFERCAT per aquest concepte. Aquest import cobreix aproximadament un 90% del total de la tarifa tècnica, mentre que el 10% restant es finança amb les aportacions de FMBSA destinades a sufragar les despeses de manteniment de les estacions.

Cal tenir en compte, però, que el PEF del 2010 va ser elaborat a partir de diversos supòsits que a 31 de desembre del 2014 ja no estan en vigor com és el cas de l'adjudicació de les obres de les estacions del Tram III prevista per a l'any 2013 que no s'ha arribat a licitar. A més, durant el període 2011-2014, s'han aprovat diverses modificacions i reequilibris dels contractes de concessió que modifiquen l'import de les tarifes tècniques a pagar dels tres trams, així com el calendari de l'execució i de la posada en funcionament dels trams I i II, entre altres aspectes.

Per altra banda, el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys inclosos en el PEF del 2010 ja no tenen validesa, ja que amb posterioritat a la seva aprovació IFERCAT ha incorporat a l'actiu les inversions a càrrec de les empreses concessionàries (vegeu l'inici de l'epígraf 2.2), les quals s'imputen al Compte de pèrdues i guanys via amortització en lloc de registrar l'import de la tarifa tècnica pagada anualment com a despesa, que és el que recull el PEF.

El 22 de maig del 2014, el Consell d'Administració d'IFERCAT va aprovar la proposta d'un nou PEF per incorporar totes aquestes modificacions, el qual a 31 de desembre del 2014 encara resta pendent d'aprovació. El nou PEF ha estat finalment aprovat el 6 de setembre del 2016 mitjançant Acord del Govern de la Generalitat, en el que addicionalment s'autoritza el DTS a realitzar despeses amb càrrec als exercicis 2016-2042 a favor d'IFERCAT en concepte d'aportacions de capital (2.590,31 M€) i de subvencions d'explo-tació (7.118,67 M€) corresponents al finançament de les inversions i del cànon d'explotació de les concessions administratives.

A criteri de la Sindicatura, l'import de les subvencions futures pendents de cobrament de la Generalitat no té perquè coincidir amb el deute d'IFERCAT amb les empreses conces-sionàries ja que els fluxos de caixa en un cas i altre no segueixen el mateix ritme, ni tampoc les corresponents periodificacions d'ingressos i de despeses.

Les subvencions rebudes de la Generalitat fins al 31 de desembre del 2014 han estat d'un total de 644,78 M€, import destinat en la seva totalitat a finançar les despeses d'explotació de les concessions meritades i imputades al Compte de pèrdues i guanys fins a aquesta data (cànon d'explotació i interessos de l'arrendament financer no activats en l'Immo-bilitzat) excloses les despeses de manteniment que es financen amb les aportacions de FMBSA, sense que IFERCAT hagi rebut cap aportació de la Generalitat destinada al

finançament del cost de les inversions concessionades ja executades (1.994,10 M€) i dels corresponents costos de l'arrendament financer ja activats (275,15 M€).

Així, el deute de la Generalitat amb IFERCAT a 31 de desembre del 2014 corresponent a les subvencions de capital pendents de reconèixer ascendeix a 2.269,25 M€, que és l'import que consta registrat com a alta per aquest concepte dins del patrimoni net (vegeu l'epígraf 2.2.3).

Els 86,25 M€ restants que consten registrats en l'actiu com a inversions financeres corresponen a la diferència entre els interessos de l'arrendament financer meritats pendents de pagament a les empreses concessionàries (361,40 €) i els que han estat incorporats com a més cost d'immobilitzat material (275,15 €), diferència que es finançarà amb subvencions d'explotació de la Generalitat a rebre en el futur.

Cal tenir en compte que els interessos de l'arrendament financer que no es capitalitzen es financen amb les subvencions d'explotació del DTS, subvencions que no s'han d'incloure com a inversions financeres ja que es registren en el Compte de pèrdues i guanys en l'exercici del seu atorgament, i en el cas que hi hagi diferències amb els imports meritats caldria registrar-les en els corresponents comptes de l'actiu o del passiu corrent.

La Sindicatura considera, per tant, que el saldo de les inversions financeres a llarg termini ha de reflectir el deute de la Generalitat per les subvencions de capital meritades (en funció de les inversions ja executades i dels corresponents costos financers) que estan pendents de reconèixer pel DTS a la data de tancament del Balanç, independentment de quin sigui el deute d'IFERCAT amb les empreses concessionàries en aquella data.

Addicionalment, cal tenir en compte que a la fi de l'exercici cal que es mostri com a inversions financeres a curt termini la part del deute de la Generalitat amb venciment inferior a un any. Respecte a això, d'acord amb el fet que fins a 31 de desembre del 2014 la Generalitat no ha consignat en els pressupostos les subvencions de capital corresponents a les inversions de les concessions, la Sindicatura considera correcte el registre de la totalitat del deute a llarg termini, fins que es concreti la periodicitat amb la qual la Generalitat eixugarà aquest deute.

2.2.3. Subvencions, donacions i llegats rebuts

IFERCAT té comptabilitzades a 31 de desembre del 2014 subvencions de capital de la Generalitat destinades al finançament de la construcció de les infraestructures concessionades de la L9 per 2.235,48 M€. La resta de subvencions de capital (4,32 M€) corresponen a l'aportació de GISA, actualment Infraestructures de la Generalitat de Catalunya SAU, en relació amb la subrogació de les obres de la L9.

Subvencions de capital de la Generalitat per al finançament de les concessions de la L9

L'import de les subvencions de capital de la Generalitat destinades al finançament de les concessions de la L9 ha estat donat d'alta per IFERCAT en l'epígraf de patrimoni net en contrapartida a les inversions registrades en l'immobilitzat material per aquest concepte, subvencions que s'imputen al Compte de pèrdues i guanys en funció de l'amortització anual de les inversions mencionades.

Cal esmentar que ni en la Llei de pressupostos ni en la liquidació pressupostària dels exercicis 2011-2014, ni d'exercicis anteriors, consten reconegudes aquestes subvencions a favor d'IFERCAT, que consten emparades pel PEF d'IFERCAT, tal com s'ha descrit en l'epígraf 2.2.2.

En el quadre següent es mostren els moviments del saldo de les subvencions de capital des de la seva alta quan es va efectuar la reexpressió de comptes del 2010 (vegeu l'inici de l'epígraf 2.2) fins al 31 de desembre del 2014:

Quadre 6. Saldo i moviments de les subvencions de capital de la Generalitat per al finançament de les concessions de la L9

Concepte	Altes	Baixes	Saldo
Alta de les subvencions de capital efectuada en la reexpressió dels comptes del 2010 (vegeu el quadre 2)			
- Incorporació de les subvencions de capital pendents de rebre del DTS	1.761.105		
- Imputació de subvencions a resultats dels exercicis 2009 i 2010*		(5.625)	
	1.761.105	(5.625)	1.755.480
Moviments del període 2011-2014			
- Cost de les inversions executades per les empreses concessionàries	297.419		
- Cost de les inversions no concessionades a càrrec de la concessionària del Tram II	70.496		
- Interessos de l'arrendament financer capitalitzats en l'immobilitzat	140.229		
- Imputació de subvencions de capital al resultat de l'exercici*		(28.146)	
	508.144	(28.146)	479.998
Saldo de les subvencions de capital a 31.12.2014	2.269.249	(33.771)	2.235.478

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

* Imputació de subvencions al Compte de pèrdues i guanys pel mateix import de l'amortització de les inversions concessionades de la L9.

En la nota de la Memòria dels comptes anuals relativa a Subvencions, donacions i llegats rebuts, les addicions i els traspassos al Compte de pèrdues i guanys de les subvencions de capital de la Generalitat per al finançament de la construcció de les infraestructures concessionades de la L9 no hi consten adequadament reflectits, perquè es va incloure

com a alta i com a baixa de les subvencions de capital l'import de les subvencions d'explotació meritades en cada exercici (716,93 M€, dels quals 673,68 M€ corresponen a les subvencions d'explotació registrades per IFERCAT en el Compte de pèrdues i guanys com a ingressos en el període 2011-2014).

Aquest aspecte ha estat esmenat en la Memòria dels comptes anuals de l'exercici 2015.

Subvenció de capital d'Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU

La subvenció de capital d'infraestructures de la Generalitat de Catalunya, SAU correspon a l'aportació rebuda de GISA l'exercici 2008, de 4,63 M€, com a conseqüència de la subrogació d'IFERCAT en la posició contractual de la Generalitat de Catalunya en relació amb les obres de la L9. Aquesta aportació s'imputa al Compte de pèrdues i guanys en funció de l'amortització de les inversions corresponents. El detall dels seus moviments és el següent:

Quadre 7. Saldo i moviments de la subvenció de capital d'Infraestructures.cat per la subrogació contractes L9

Concepte	Altes	Baixes	Saldo
Saldo de les subvencions de capital a 31.12.2010			
- Aportació rebuda de GISA d'acord amb el Conveni del 28.12.2004	4.625		
- Imputació de subvencions a resultats dels exercicis 2009 i 2010*		(63)	
	4.625	(63)	4.562
Moviments del període 2011-2014			
- Imputació de subvencions de capital al resultat de l'exercici*		(240)	
	-	(240)	(240)
Saldo de les subvencions de capital a 31.12.2014	4.625	(303)	4.322

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

* Imputació de subvencions al Compte de pèrdues i guanys pel mateix import de l'amortització de les inversions no concessionades de la L9 (inici de l'amortització el desembre del 2009).

Tal com ja es va observar en els anteriors informes de fiscalització de la Sindicatura⁹ relatiu a IFERCAT, la subvenció de capital d'Infraestructures.cat consta incorrectament registrada en l'epígraf Patrimoni net. Aquesta subvenció s'hauria d'haver imputat en exercicis anteriors al Compte de pèrdues i guanys ja que en part es va aplicar al finançament de despeses corrents i en part va quedar sense una finalitat específica perquè no es van generar els costos a què estava destinada inicialment.

9. Informe 39/2010, corresponent a l'exercici 2006; Informe 8/2011, corresponent a l'exercici 2007; Informe 23/2011, corresponent a l'exercici 2008, i Informe 6/2013, corresponent als exercicis 2009 i 2010.

2.2.4. Deutes amb entitats de crèdit i altres deutes

Els deutes amb entitats de crèdit i altres deutes, a llarg i a curt termini, són els següents:

Quadre 8. Deutes amb entitats de crèdit i altres deutes

Concepte	Saldo a 31.12.2010 reexpressat	Saldo a 31.12.2011	Saldo a 31.12.2012	Saldo a 31.12.2013	Saldo a 31.12.2014
Préstecs BEI	1.800.000	1.777.391	1.754.782	1.726.913	1.692.174
Comissió aval bancari préstec BEI	-	-	-	(8.774)	(8.635)
Préstec CaixaBank	-	-	-	-	58.819
Total a llarg termini	1.800.000	1.777.391	1.754.782	1.718.139	1.742.358
Préstecs BEI	-	22.609	22.609	27.869	34.739
Préstecs Generalitat de Catalunya (proveïdors)	-	-	91.863	-	-
Préstecs entitats crèdit mètode alemany	-	-	7.115	-	-
Interessos de préstecs	27.700	28.457	27.495	29.874	29.453
Total a curt termini	27.700	51.066	149.082	57.743	64.192
DEUTES AMB ENTITATS DE CRÈDIT	1.827.700	1.828.457	1.903.864	1.775.882	1.806.550
Derivats	53.295	121.105	173.175	120.436	217.199
Préstecs Generalitat de Catalunya	-	-	-	91.863	131.966
Total a llarg termini	53.295	121.105	173.175	212.299	349.165
Tresoreria Generalitat de Catalunya (<i>cash pooling</i>)	25.831	70.619	45.228	160.441	221.247
Total a curt termini	25.831	70.619	45.228	160.441	221.247
ALTRES DEUTES	79.126	191.724	218.403	372.740	570.412

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

BEI: Banc Europeu d'Inversions.

A continuació es fa una anàlisi individualitzada del saldo a 31 de desembre del 2014 dels deutes amb entitats de crèdit i altres deutes, i s'assenyalen, si escau, les incidències observades.

Préstecs del BEI

El BEI va atorgar cinc préstecs a IFERCAT durant el període 2004-2009 per al finançament de la construcció de la L9 per un valor nominal total de 1.800,00 M€, dels quals a 31 de desembre del 2014 resten pendents d'amortitzar 1.726,91 M€.

El detall del saldo i de les amortitzacions de capital d'aquests préstecs en el període 2011-2014 és el següent:

Quadre 9. Saldo i moviments dels préstecs a llarg termini del BEI

Concepte	Saldo a 31.12.2010	Amortització 2011	Amortització 2012	Amortització 2013	Amortització 2014	Saldo a 31.12.2014
Préstec BEI 2004	650.000	-	(22.609)	(22.609)	(22.608)	582.174
Préstec BEI 2005	300.000	-	-	-	(5.261)	294.739
Préstec BEI 2006	350.000	-	-	-	-	350.000
Préstec BEI 2008	300.000	-	-	-	-	300.000
Préstec BEI 2009	200.000	-	-	-	-	200.000
Total	1.800.000	-	(22.609)	(22.609)	(27.869)	1.726.913

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

BEI: Banc Europeu d'Inversions.

Quan la Generalitat de Catalunya va autoritzar la formalització dels contractes de préstec entre IFERCAT i el BEI, també va autoritzar l'atorgament de l'aval en relació amb el principal i els interessos dels préstecs, sense que es determinés però quina seria la comissió a aplicar en el cas del seu efectiu atorgament.

Posteriorment, mitjançant Acord del Govern del 27 de novembre del 2012, la Generalitat va fer extensiu l'atorgament dels avals esmentats a altres despeses que es poguessin derivar d'aquestes operacions d'endeutament, i va establir la comissió a pagar per IFERCAT en un 0,5% de la quantitat avalada. Els contractes d'aval es van formalitzar entre la Generalitat de Catalunya i el BEI el 28 de novembre del 2012, data en què l'import pendent d'amortitzar era de 1.777,39 M€, que és l'import sobre el qual es va calcular la comissió del 0,5% pagada per IFERCAT el 28 de juny del 2013 (8,88 M€).

Aquesta comissió de l'aval prestat per la Generalitat s'ha considerat com un cost de formalització dels préstecs del BEI i consta en el passiu minorant el saldo dels deutes amb entitats de crèdit perquè aquests préstecs es mostrin valorats pel seu cost amortitzat. La imputació al Compte de pèrdues i guanys s'efectua en funció de l'amortització del capital dels préstecs. Així, l'import pendent d'imputar a resultats a 31 de desembre del 2014 és de 8,63 M€.

Derivats financers

Els passius per derivats financers corresponen en la seva totalitat a instruments de cobertura del tipus d'interès variable (indexat a l'euríbor) del préstec atorgat pel BEI l'exercici 2004 de 650,00 M€, que es permuta per un interès fix (200,00 M€ al 4,375% i 450,00 M€ al 4,2125%).

El registre i la variació dels derivats financers s'ha efectuat pel seu valor raonable, d'acord amb el que preveu el Pla general de comptabilitat (PGC). El saldo a 31 de desembre del 2014 dels derivats financers (217,20 M€) es correspon amb el valor actual que consta en els informes de valoració emesos per les entitats financeres amb les quals es van contractar.

A 31 de desembre de 2014, IFERCAT disposa d'un test d'eficàcia realitzat per un expert independent segons el qual aquestes operacions de cobertura són altament efectives.

Aquest test no inclou l'anàlisi del risc de crèdit, que cal considerar per determinar el valor raonable dels derivats segons el que estableix la Norma internacional d'informació financera NIIF 13.

En cas que l'ajust per risc de crèdit fos significatiu, s'hauria d'incorporar al valor dels derivats a 31 de desembre, d'acord amb la resposta de l'ICAC del 4 de juny del 2013 a la consulta formulada al respecte el 24 d'abril del 2013 per l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

Préstec 2013

El préstec amb l'entitat financera s'ha formalitzat el 31 de desembre del 2013 per un valor nominal de 100,00 M€, dels quals a 31 de desembre del 2014 consten disposats 59,32 M€, sense que en aquesta data s'hagi iniciat l'amortització del capital (s'inicia l'any 2016).

Aquest préstec està destinat al finançament de les obres pendents necessàries per a posar en funcionament el Tram I de la L9. La seva formalització va ser autoritzada pel Govern de la Generalitat per un import màxim de 200,00 M€ mitjançant Acord del 17 de desembre del 2013, en el que se supeditava la formalització de l'operació a l'aprovació i entrada en vigor de la Llei de pressupostos per al 2014. S'observa que la formalització del préstec es va portar a terme un mes abans a la data de l'entrada en vigor de la Llei de pressupostos (31 de gener del 2014). Cal assenyalar que en el contracte es va incloure com a condició prèvia a la primera disposició de fons que s'aprovés i entrés en vigor la Llei de pressupostos per al 2014, clàusula que s'ha complert ja que la primera disposició s'ha efectuat el 30 de juny del 2014.

L'import registrat en l'epígraf Deutes a llarg termini a 31 de desembre del 2014 correspon al cost amortitzat del préstec, és a dir, a les disposicions efectuades fins a aquesta data (59,32 M€) menys la comissió d'estructuració pagada per IFERCAT el 30 de juny del 2014 (0,50 M€), data de la primera disposició.

Préstecs de la Generalitat de Catalunya

La Generalitat de Catalunya ha atorgat a IFERCAT dos préstecs a llarg termini destinats al finançament de factures pendents de proveïdors. Aquests dos préstecs reflecteixen les obligacions de pagament d'IFERCAT amb la Generalitat pels imports pagats per aquesta última en el marc del mecanisme de finançament pel pagament als proveïdors creat mitjançant Reial decret llei 7/2012, del 9 de març.

El primer d'ells, de 91,86 M€, va ser autoritzat mitjançant Acord del Govern de la Generalitat el 19 de novembre del 2013 i es va formalitzar el 20 de desembre del 2013. Aquest préstec a llarg termini és conseqüència del pagament realitzat per la Generalitat l'exercici 2012 mitjançant el mecanisme de l'ICO proveïdors destinat al pagament de factures pendents d'IFERCAT a 31 de desembre del 2011.

En l'exercici 2013 IFERCAT ha donat de baixa el deute a curt termini que havia registrat l'exercici 2012 per l'import pendent de pagament a la Generalitat i ha donat d'alta el préstec formalitzat amb la Generalitat a llarg termini.

Aquest préstec a llarg termini de la Generalitat tenia inicialment el seu venciment el 31 d'agost del 2023, la data del primer venciment era el 30 de novembre del 2015, i les liquidacions trimestrals eren a un tipus d'interès variable referenciat a l'euríbor (la mitjana del tipus d'interès aplicat des de la data de formalització del préstec fins al final del 2014 ha estat del 4,2%).

Aquestes condicions han estat modificades mitjançant la Disposició addicional setena del Reial decret 17/2014, del 26 de desembre, de mesures de sostenibilitat financera de les comunitats autònomes i entitats locals i altres de caràcter econòmic, de forma que s'ha ampliat el període de carència i el venciment final del préstec en un any i s'ha fixat en un 0% el tipus d'interès a aplicar des de l'1 de gener del 2015 fins al 27 de febrer del 2016.

El segon préstec a llarg termini atorgat per la Generalitat a IFERCAT, de 40,10 M€, ha estat autoritzat mitjançant acord del Govern de la Generalitat el 2 de desembre del 2014 i s'ha formalitzat el 18 de desembre del 2014. Aquest préstec a llarg termini és conseqüència del pagament realitzat per la Generalitat l'exercici 2014 mitjançant el mecanisme de l'ICO proveïdors destinat al pagament de factures pendents d'IFERCAT a 31 de maig del 2013. El venciment d'aquest préstec és el 31 de març del 2024, la data del primer venciment és el 30 de juny del 2016, i les liquidacions trimestrals són a un tipus d'interès fix del 3,34%.

Saldo en la Tresoreria Corporativa de la Generalitat de Catalunya

A 31 de desembre del 2014 IFERCAT manté una posició creditora amb la Tresoreria Corporativa de la Generalitat de 221,25 M€ que correspon íntegrament a l'import disposat del *cash pooling*. L'import disposat s'ha vist significativament incrementat en els exercicis 2013 i 2014 com a conseqüència del decalatge entre els cobraments i els pagaments corresponents a la construcció de la L9 perquè no s'han complert les previsions incloses en el PEF pel que fa a les subvencions de capital a rebre de la Generalitat tant de fons del propi pressupost com de fons procedents de l'Estat corresponents a la Disposició addicional tercera de l'Estatut.

El saldo mitjà mensual disposat en l'exercici 2014 ha estat de 268,95 M€, i el tipus mitjà d'interès aplicat ha estat del 4,0%.

Amb posterioritat al tancament comptable de l'exercici 2014, la Generalitat ha atorgat a IFERCAT un préstec a llarg termini de 189,65 M€ equivalent a l'import del saldo disposat de la pòlissa corporativa a 30 de juny del 2015.

Interessos a curt termini de préstecs

El saldo que mostra l'epígraf de Deutes a curt termini amb entitats de crèdit a 31 de desembre del 2014 en concepte d'interessos de préstecs ascendeix a 29,45 M€.

Aquest import inclou els interessos dels préstecs bancaris (del BEI, de CaixaBank, i dels derivats financers), així com també els interessos dels préstecs de la Generalitat (préstecs a llarg termini i disposicions de la tresoreria corporativa a curt termini).

D'acord amb les liquidacions d'interessos emeses per cadascuna d'aquestes entitats, l'import dels interessos meritats el 2014 i liquidats el 2015 ascendeix a 30,17 M€. S'observa, per tant, una diferència de 0,72 M€, comptabilitzats de menys a 31 de desembre del 2014. Aquesta diferència correspon gairebé en la seva totalitat a interessos ja pagats que havien estat provisionats per import inferior a la corresponent liquidació o no havien estat provisionats.

2.2.5. Creditors per arrendament financer

En el quadre següent es mostren els moviments del saldo dels creditors per arrendament financer des de la seva alta en efectuar la reexpressió de comptes del 2010 (vegeu l'inici de l'epígraf 2.2) fins al 31 de desembre del 2014:

Quadre 10. Saldo i moviments dels creditors per arrendament financer

Concepte	Import
Incorporació del deute amb les empreses concessionàries efectuada en la reexpressió dels comptes del 2010 (vegeu el quadre núm. 2)	1.779.167
- Inversions executades per les empreses concessionàries durant els exercicis 2011-2014	367.915
- Interessos de l'arrendament financer meritats durant el període 2011-2014	761.801
- Quotes vençudes de l'arrendament financer (tarifa tècnica neta, un cop deduïda la part corresponent als costos d'explotació de la concessió)	(553.379)
Saldo dels creditors per arrendament financer a 31.12.2014	2.355.504

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

El saldo dels creditors per arrendament financer a 31 de desembre del 2014 correspon a la totalitat de les inversions executades fins a aquesta data (1.994,10 M€) més els interessos de l'arrendament financer meritats pendents de venciment (361,40 M€).

S'ha verificat que aquest saldo es correspon amb el que consta en les taules de l'arrendament financer de cadascun dels contractes de concessió, taules que han estat elaborades d'acord amb les clàusules dels contractes de concessió adjudicats inicialment i, posteriorment, recalculades d'acord amb les inversions realment executades i les modificacions i reequilibris aprovats durant el període 2011-2014 (vegeu l'apartat 2.7.3.2).

Pel que fa a les inversions executades, al saldo dels creditors per arrendament financer inclou les inversions executades per IFERCAT amb caràcter previ a l'adjudicació de les concessions (1.138,59 M€), les inversions executades per les empreses concessionàries (785,01 M€) i el cost de les obres no concessionades a càrrec de l'empresa concessionària del Tram II d'acord amb la modificació del contracte formalitzada el 7 de novembre del 2012 (70,50 M€).

El deute en concepte d'arrendament financer no inclou, tal com preveu el PGC, l'import de la tarifa tècnica destinada a cobrir les despeses d'explotació de la concessió i recull, per tant, només el deute que es genera per les inversions executades fins a la data més els costos financers ja meritats.

Es dona la particularitat que el deute amb les empreses concessionàries ha augmentat durant el període 2011-2014 en 576,34 M€ ja que les quotes anuals de l'arrendament financer vençudes en aquest període no cobreixen els interessos meritats més les noves inversions executades. Aquesta situació no es revertirà fins a l'exercici 2018. Per tant, la totalitat del saldo dels creditors per arrendament financer està correctament classificat a llarg termini.

L'import de les quotes d'arrendament financer vençudes a 31 de desembre del 2014 que resten pendents de pagament (33,07 M€) consta correctament registrat en l'epígraf de creditors comercials i altres comptes a pagar com a part integrant de les tarifes tècniques pendents de pagament a la fi de l'exercici (40,44 M€, més IVA), facturades els mesos de novembre i desembre del 2014. Els restants 7,37 M€, més IVA, que consten registrats en concepte de creditors per arrendament financer són la part de la tarifa tècnica pendent de pagament que correspon a despeses d'explotació de les concessions (costos administratius i despeses de manteniment).

2.3. COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES

A continuació es presenta el Compte de pèrdues i guanys dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014, objecte de la fiscalització, juntament amb el corresponent a l'exercici 2010, als efectes comparatius, reexpressat per IFERCAT d'acord amb el nou criteri de comptabilització de les concessions (vegeu la introducció de l'epígraf 2.2).

Quadre 11. Compte de pèrdues i guanys corresponent als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014, amb xifres comparatives de l'exercici 2010 reexpressades per IFERCAT

Concepte	31.12.2010 reexpressat	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	Variació 2010-2011		Variació 2011-2012		Variació 2012-2013		Variació 2013-2014		Variació 2010-2014	
						Import	%	Import	%	Import	%	Import	%	Import	%
Import net de la xifra de negocis (a)	25.586	59.109	65.700	70.344	70.891	33.523	131,0	6.591	11,2	4.644	7,1	547	0,8	45.305	177,1
Treballs realitzats per l'empresa per al seu actiu	-	20.672	-	-	-	20.672	*	(20.672)	(100,0)	-	-	-	-	-	-
Aprovisionaments	-	(1.151)	-	-	-	(1.151)	*	1.151	100,0	-	-	-	-	-	-
Altres ingressos d'explotació (a)	2.090	1.133	664	451	525	(957)	(45,8)	(469)	(41,4)	(213)	(32,1)	74	16,4	(1.565)	(74,9)
Despeses de personal	(1.266)	(784)	(390)	(393)	(371)	482	38,1	394	50,3	(3)	(0,8)	22	5,6	895	70,7
Altres despeses d'explotació	(20.508)	(40.659)	(61.501)	(69.819)	(70.020)	(20.151)	(98,3)	(20.842)	(51,3)	(8.318)	(13,5)	(201)	(0,3)	(49.512)	(241,4)
Amortització de l'immobilitzat	(21.353)	(46.051)	(25.910)	(26.699)	(26.374)	(24.698)	(115,7)	20.141	43,7	(789)	(3,0)	325	1,2	(5.021)	(23,5)
Imputació de subvencions de capital	48.941	95.220	173.025	226.011	207.812	46.279	94,6	77.805	81,7	52.986	30,6	(18.199)	(8,1)	158.871	324,6
Resultats per alienacions i altres	(140)	(164)	-	-	-	(24)	(17,1)	164	100,0	-	-	-	-	140	100,0
A) Resultat d'explotació – Benefici	33.350	87.325	151.588	199.895	182.463	53.975	161,8	64.263	73,6	48.307	31,9	(17.432)	(8,7)	149.113	447,1
Ingressos financers	-	26	25	1.804	3.992	26	*	(1)	(3,8)	1.779	*	2.188	121,3	3.992	*
Despeses financeres	(57.791)	(123.614)	(213.759)	(264.897)	(289.112)	(65.823)	(113,9)	(90.145)	(72,9)	(51.138)	(23,9)	(24.215)	(9,1)	(231.321)	(400,3)
B) Resultat financer – Pèrdua	(57.791)	(123.588)	(213.734)	(263.093)	(285.120)	(65.797)	(113,9)	(90.146)	(72,9)	(49.359)	(23,1)	(22.027)	(8,4)	(227.329)	(393,4)
C) Resultat abans d'impostos (A+B)	(24.441)	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)	(11.822)	(48,4)	(25.883)	(71,4)	(1.052)	(1,7)	(39.459)	(62,4)	(78.216)	(320,0)
Impost sobre beneficis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat de l'exercici – Pèrdua	(24.441)	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)	(11.822)	(48,4)	(25.883)	(71,4)	(1.052)	(1,7)	(39.459)	(62,4)	(78.216)	(320,0)

Imports en milers d'euros. Entre parèntesis les despeses, els increments de despeses, i les reduccions d'ingressos.

* Percentatges superiors a 999,9%, en valor absolut, o reduccions superiors al 100,0% per canvi de signe.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals abreujats d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014. Els saldos a 31.12.2010 corresponen al Balanç reexpressat inclòs en els comptes anuals de l'exercici 2011.

(a) Per a l'elaboració d'aquest quadre s'han reclassificat els ingressos corresponents a l'Import net de la xifra de negocis dels exercicis 2012 i anteriors que constaven inclosos dins l'epígraf Altres ingressos d'explotació.

El Compte de pèrdues i guanys mostra unes pèrdues acumulades de 264,26 M€ en el període 2011-2014.

Aquestes pèrdues procedeixen principalment del dèficit de les operacions corrents relacionades amb les infraestructures no concessionades (túnel, via, etc. de la L9, i estacions del Tram III), ja que IFERCAT només rep ingressos en relació amb la part de la L9 posada en funcionament (onze quilòmetres del Tram IV) mentre que les despeses financeres inclouen, addicionalment, les corresponents a les infraestructures no concessionades que estan acabades però no estan en funcionament i les que, tot i no estar acabades, han estat aturades.

Pel que fa a les concessions, IFERCAT segueix el criteri de meritació i, per tant, els ingressos i despeses registrats en el Compte de pèrdues i guanys estan equilibrats.

Tot i això, en l'exercici 2014 s'observa un dèficit originat per les concessions de 35,19 M€, el qual correspon a la part no coberta pels ingressos meritats en concepte de subvenció d'explotació rebudes del DTS que IFERCAT ha imputat com a pèrdua de l'exercici (35,14 M€), més el cost del manteniment substitutiu (0,05 M€) assumit per IFERCAT d'acord amb el reequilibri dels contractes de concessió.

La resta de despeses d'explotació no relacionades directament amb la L9 (personal, amortització d'immobilitzat propi, i serveis d'assessorament legal, d'auditoria, etc.) estan cobertes pels ingressos procedents del Conveni amb Infraestructures.cat en proporció als quilòmetres de la L9 que encara no estan en funcionament.

A continuació s'analitzen les variacions més significatives en el Compte de pèrdues i guanys del període 2011-2014:

- Les despeses financeres que mostra el Compte de pèrdues i guanys l'exercici 2014 s'han quintuplicat respecte a les del 2010. L'import acumulat registrat en el període 2011-2014 és de 891,38 M€, dels quals 621,57 M€ corresponen a interessos dels contractes de concessió, 269,56 M€ a interessos de préstecs (d'entitats financeres o de la Generalitat), i 0,25 M€ a la comissió de l'aval prestat per la Generalitat.

L'increment de les despeses financeres s'explica pels factors següents:

- Contractació de nous préstecs a llarg termini a la fi de l'exercici 2013, destinats al finançament de les obres necessàries per posar en funcionament el Tram I, així com per pagar els saldos pendents de proveïdors procedents del 2011.
- Increment de les disposicions del *cash pooling* el 2013 i el 2014 necessàries per a pal·liar els desequilibris en la tresoreria d'IFERCAT derivats de les restriccions presupostàries i l'incompliment dels compromisos de finançament de l'Estat envers la construcció de la L9.
- Increment del saldo viu de l'arrendament financer corresponent als contractes de concessió com a conseqüència de les noves inversions executades per les empreses concessionàries i els interessos implícits meritats pendents de venciment.

- Progressiva disminució dels interessos que es capitalitzen en l'immobilitzat material pel baix nivell d'execució de les obres no concessionades, principalment per l'aturada de les obres del Tram III a mitjans del 2011, i per haver finalitzat la construcció de la major part de les estacions concessionades o haver estat ajornades (a 31 de desembre del 2014 resten pendents d'acabar vuit estacions del Tram II, set ajornades i una no iniciada, i les obres d'interfície del Tram IV amb l'estació del Tren d'alta velocitat i amb el Tram III de la L9 que no han pogut ser executades).
- Augment de l'import de les subvencions d'explotació procedents del DTS destinades al finançament de les despeses de funcionament de les concessions, que ha passat dels 43,25 M€ en l'exercici 2010 als 200,71 M€ en l'exercici 2014. L'increment més significatiu ha estat en els exercicis 2011 i 2012 i s'ha alentit en l'exercici 2013, mentre que en l'exercici 2014 aquest ingrés ha disminuït respecte a l'exercici anterior.

Cal esmentar que les subvencions d'explotació consten classificades en l'epígraf Imputació de subvencions juntament amb les subvencions de capital transferides a Resultats, les quals s'han mantingut en un import constant de 7,10 M€ durant el període 2011-2014, i que en l'exercici 2010 van ser de 5,69 M€.

L'import acumulat de les subvencions d'explotació comptabilitzades per IFERCAT en el període 2011-2014 ha estat de 673,68 M€ enfront dels 602,39 M€ que consten reconeguts per aquest concepte en la Liquidació del pressupost. La diferència entre ambdós imports es deriva del fet que IFERCAT ha registrat aquestes subvencions en el Compte de pèrdues i guanys d'acord amb el criteri de meritació.

- Increment de l'import net de la xifra de negocis corresponent als ingressos procedents de FMBSA en concepte de cànon ferroviari per la utilització de la L9, que està establert mitjançant una Ordre del DTS d'acord amb la Llei 4/2006, del 31 de març, ferroviària. En l'exercici 2011 l'import del cànon mensual per quilòmetre de línia va augmentar en un 53,5%, mentre que els increments interanuals en el període 2011-2014 han estat d'una mitjana del 7,3%. Els quilòmetres de línia s'han mantingut en els onze que ja estaven en servei a la fi de l'exercici 2010.

Aquest increment es veu compensat per l'increment paral·lel de les altres despeses d'explotació corresponents als contractes de concessió, és a dir, a la part de la tarifa tècnica destinada al pagament de l'explotació de la concessió (despeses corrents de la concessió).

- Disminució de les despeses de personal per haver reduït la plantilla en onze treballadors l'exercici 2011, mentre que s'ha mantingut sense variacions pel període 2012-2014. També causen aquesta reducció les mesures de contenció de la despesa pressupostària (supressió d'una paga extra a tot el personal en els exercicis 2012, 2013 i 2014, i als alts càrrecs i personal assimilat en l'exercici 2012 per la part corresponent a la paga de desembre del 2011), les quals s'han vist compensades, en part, per les indemnitzacions per acomiadament satisfetes en l'exercici 2011 d'import 0,14 M€.

Les incidències observades en la fiscalització del Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2014 són les següents:

- L'import net de la xifra de negocis inclou per duplicat l'import dels ingressos facturats per IFERCAT a FMBSA, com a part del cànon ferroviari, en concepte de manteniment de les estacions concessionades (15,69 M€). De la mateixa manera, les altres despeses d'explotació inclouen per duplicat l'import de les despeses facturades per les empreses concessionàries a IFERCAT, com a part de la tarifa tècnica, en concepte de manteniment de les estacions (15,69 M€). L'efecte net d'aquestes duplicitats en el Resultat de l'exercici 2014 és nul.

Aquesta duplicitat ha estat esmenada en els comptes anuals de l'exercici 2015.

- Els altres ingressos d'explotació inclouen 0,50 M€ en concepte d'ingressos per prestació de serveis a Infraestructures.cat en aplicació de la clàusula vuitena del Conveni formalitzat el 19 de desembre del 2004, modificat el 24 de desembre del 2009, ingressos que en definitiva financen de manera indirecta la part del dèficit d'IFERCAT originat pel propi funcionament i que, per tant, s'haurien d'haver registrat com a subvencions a l'explotació tal com ja es va recomanar en l'informe de la Sindicatura 6/2013 relatiu als comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2009-2010.

Cal esmentar que l'import comptabilitzat com a ingrés està adequadament calculat d'acord amb els criteris que estableix el Conveni i degudament suportat per l'informe d'una consultora externa en què es quantifica en un 78,0% el percentatge dels costos d'explotació de la L9 a repercutir a Infraestructures.cat, percentatge que correspon a la proporció de quilòmetres de la L9 que encara no estan en funcionament.

- Les despeses de manteniment del túnel de la L9 (5,22 M€) estan suportades per les factures emeses per FMBSA l'exercici 2014, on consten deduïts 0,17 M€ corresponents a la regularització de l'excés de facturació en què es va incórrer en l'exercici 2013.

Pel que fa a la quantificació d'aquestes despeses, en el Conveni de l'1 d'agost del 2008, en què IFERCAT encomana a FMBSA l'administració i conservació de les infraestructures de la L9 no concessionades, s'indica que l'aportació econòmica d'IFERCAT en relació amb les tasques encomanades es concretarà en la quantitat convinguda per ambdues entitats sense que s'hi estableixi la forma de càlcul d'aquesta aportació, aspecte ja assenyalat en l'informe de la Sindicatura 6/2013 relatiu als comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2009-2010 sense que hagi estat esmenat.

- La dotació de l'amortització de les construccions i instal·lacions tècniques del Tram IV supera en 1,59 M€ la que correspondria, per haver aplicat a alguns elements una vida útil diferent de la que s'indica en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals, així com per l'efecte d'haver activat, en els exercicis 2010-2011, el cost del túnel en funció dels quilòmetres construïts en lloc dels que estaven en servei (vegeu l'apartat de les immobilitzacions materials de l'epígraf 2.2.1).

- L'epígraf d'imputació de subvencions de capital inclou 200,71 M€ corresponents a la subvenció del DTS consignada en el capítol 4 del Pressupost d'IFERCAT destinada a finançar els costos d'explotació de les concessions (interessos de l'arrendament financer meritats en l'exercici no capitalitzats, despeses de manteniment no repercutides a FMBSA i costos administratius), ingressos que, d'acord amb la seva naturalesa, s'haurien d'haver mostrat en l'epígraf d'altres ingressos d'explotació.

En els comptes anuals de l'exercici 2015, les subvencions d'explotació ja es mostren correctament classificades com a altres ingressos d'explotació.

Cal assenyalar que l'import d'aquesta subvenció registrat en el Compte de pèrdues i guanys difereix de l'import liquidat en el pressupost en 8,89 M€ com a conseqüència del diferent criteri de registre d'aquests ingressos (meritació en el Compte de pèrdues i guanys i fluxos de caixa en el Pressupost). Aquesta diferència és la part de la subvenció del DTS a percebre en el futur que finança els interessos implícits de l'arrendament financer meritats en 2014 pendents de venciment (s'inclouran en les quotes de tarifa tècnica a pagar en exercicis futurs).

- Els ingressos financers corresponents als interessos de demora del deute pendent de FMBSA amb IFERCAT (3,97 M€) són inferiors als meritats en 0,83 M€, tal com es descriu a continuació:
 - Diferència de 0,67 M€ respecte als interessos meritats abans de la signatura del Conveni¹⁰ sobre la cancel·lació del deute de FMBSA amb IFERCAT (de l'1 de gener fins a l'11 de novembre del 2014): segons consta en les factures, el venciment és a 60 dies i, per tant, és a partir del venciment esmentat que s'haurien d'haver calculat els interessos de demora.
 - Diferència de 0,16 M€ respecte als interessos meritats amb posterioritat a la formalització del Conveni ja mencionat (des del 12 de novembre fins al 31 de desembre del 2014): caldria haver calculat els interessos en funció de l'import total ajornat (47,46 M€), ja que la primera amortització del deute no és fins al 30 de juny del 2015. IFERCAT no ha considerat l'import ajornat de les factures del primer i segon trimestre del 2014.

Aquestes diferències s'originen perquè IFERCAT no aplica els interessos de demora fins a l'1 de març de l'exercici següent al que es produeix l'impagament, d'acord amb la proposta efectuada per FMBSA en carta tramesa a IFERCAT el 25 de setembre del 2013. D'aquest acord no se'n va deixar constància en el conveni formalitzat el 2014.

- Les despeses financeres de les concessions consten correctament comptabilitzades en el Compte de pèrdues i guanys per l'import de les meritades en l'exercici que no ha

10. Conveni formalitzat per IFERCAT, FMBSA i l'ATM l'11 de novembre del 2014 (vegeu la descripció en el punt corresponent a l'evolució del saldo de clients en l'epígraf 2.2).

estat capitalitzat en l'Immobilitzat (207,40 M€), excepte per la incidència assenyalada en l'apartat de les Immobilitzacions materials en curs de l'epígraf 2.2.1 que, pel que fa al Resultat de l'exercici 2014, suposa haver registrat una menor despesa per 0,73 M€ (import capitalitzat en excés).

- Les despeses financeres dels préstecs atorgats pel BEI, entitats financeres i la Generalitat, tant a llarg com a curt termini, consten correctament comptabilitzades en el Compte de pèrdues i guanys per l'import de les meritades en l'exercici que no ha estat capitalitzat en l'Immobilitzat (81,58 M€), excepte per diversos errors de càlcul, principalment en els dies meritats aplicats, que suposen aproximadament una menor despesa de 0,26 M€ i una menor capitalització d'interessos de 0,03 M€.

Pel que fa a la capitalització de les despeses financeres, s'ha verificat el correcte repartiment dels interessos meritats a les obres en curs en proporció al cost efectivament executat de les diferents claus d'obra que no estan acabades ni aturades.

2.4. ESTAT DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

Els Estats que integren l'Estat abreujat de canvis en el patrimoni net inclosos en els comptes anuals dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 s'analitzen a continuació.

Estat d'ingressos i despeses reconegudes

L'Estat d'ingressos i despeses reconegudes dels exercicis 2011-2014 és el que es presenta a continuació. També s'hi han inclòs, als efectes comparatius, els de l'exercici 2010 reexpressats per IFERCAT d'acord amb el nou criteri de comptabilització de les concessions (vegeu la introducció de l'epígraf 2.2):

Quadre 12. Estat d'ingressos i despeses reconegudes

Concepte	31.12.2010 reexpressat	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Resultat del Compte de pèrdues i guanys	(24.441)	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)
Ingressos i despeses imputades directament al patrimoni net – ingressos/(despeses)					
Per cobertures de fluxos d'efectiu	(18.514)	(67.810)	(52.070)	52.739	(96.762)
Subvencions, donacions i llegats rebuts	1.804.358	341.078	324.124	301.143	215.481
Transferències al Compte de pèrdues i guanys					
Subvencions, donacions i llegats rebuts	(48.941)	(95.220)	(173.025)	(226.011)	(207.812)
Total ingressos i despeses reconegudes	1.712.462	141.785	36.883	64.673	(191.750)

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

Els ingressos i despeses reconegudes en el període 2011-2014 han originat un increment del patrimoni net de 51,59 M€, determinat per l'increment de les subvencions, donacions i

llegats (479,75 M€), menys les pèrdues acumulades de l'exercici corrent (264,26 M€) i la pèrdua de valor dels derivats financers (163,90 M€). L'anàlisi d'aquestes variacions s'efectua en l'apartat següent.

Pel que fa a l'elaboració de l'Estat d'ingressos i despeses reconegudes, s'observa que el detall que mostra en relació amb les subvencions, donacions i llegats no es correspon amb els moviments de les subvencions de capital registrades en el Balanç (vegeu l'epígraf 2.2.3), per haver inclòs com a ingressos imputats al patrimoni i transferits dins del mateix exercici al Compte de pèrdues i guanys l'import de les subvencions d'explotació procedents del DTS meridades en cada exercici (673,68 M€ pel període 2011-2014, i 43,25 M€ en l'exercici 2010 i anteriors).

Estat total de canvis en el patrimoni net

L'Estat total de canvis en el patrimoni net dels exercicis 2011-2014 és el que es presenta a continuació. També s'hi han inclòs, als efectes comparatius, els de l'exercici 2010 reexpressats per IFERCAT d'acord amb el nou criteri de comptabilització de les concessions (vegeu la introducció de l'epígraf 2.2):

Quadre 13. Estat total de canvis en el patrimoni net

Concepte	Fons patrimonial	Reserves	Resultats d'exercicis anteriors	Resultat de l'exercici	Ajustos per canvis valoració	Subvencions donacions i llegats	Total
Saldo a 31 de desembre del 2010	600.676	-	(1.118)	(17.186)	(53.295)	4.562	533.639
Ajustos per canvis de criteri 2010 i anteriors*	-	18	(709)	(7.255)	-	1.755.480	1.747.534
Saldo a 31 de desembre del 2010 reexpressat	600.676	18	(1.827)	(24.441)	(53.295)	1.760.042	2.281.173
Saldo a 1 de gener del 2011	600.676	18	(1.827)	(24.441)	(53.295)	1.760.042	2.281.173
Ingressos i despeses reconegudes	-	-	-	(36.263)	(67.810)	245.858	141.785
Aportacions dels socis	130.000	-	-	-	-	-	130.000
Altres variacions del patrimoni net	-	(1.358)	(5.897)	7.255	-	-	-
Distribució del resultat de l'exercici anterior	-	-	(17.186)	17.186	-	-	-
Saldo a 31 de desembre del 2011	730.676	(1.340)	(24.910)	(36.263)	(121.105)	2.095.900	2.552.958
Saldo ajustat a 1 de gener del 2012	730.676	(1.340)	(24.910)	(36.263)	(121.105)	2.095.900	2.552.958
Ingressos i despeses reconegudes	-	-	-	(62.146)	(52.070)	151.099	36.883
Aportacions dels socis	207.246	-	-	-	-	-	207.246
Distribució del resultat de l'exercici anterior	-	-	(36.263)	36.263	-	-	-
Saldo a 31 de desembre del 2012	937.922	(1.340)	(61.173)	(62.146)	(173.175)	2.156.999	2.797.087
Saldo ajustat a 1 de gener del 2013	937.922	(1.340)	(61.173)	(62.146)	(173.175)	2.156.999	2.797.087
Ingressos i despeses reconegudes	-	-	-	(63.198)	52.739	75.132	64.673
Aportacions dels socis	24.975	-	-	-	-	-	24.975
Distribució del resultat de l'exercici anterior	-	-	(62.146)	62.146	-	-	-
Saldo a 31 de desembre del 2013	962.897	(1.340)	(123.319)	(63.198)	(120.436)	2.232.131	2.886.735
Saldo ajustat a 1 de gener del 2014	962.897	(1.340)	(123.319)	(63.198)	(120.436)	2.232.131	2.886.735
Ingressos i despeses reconegudes	-	-	-	(102.657)	(96.762)	7.669	(191.750)
Aportacions dels socis	35.200	-	-	-	-	-	35.200
Distribució del resultat de l'exercici anterior	-	-	(63.198)	63.198	-	-	-
Saldo a 31 de desembre del 2014	998.097	(1.340)	(186.517)	(102.657)	(217.198)	2.239.800	2.730.185

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

* Vegeu el quadre 2 i quadre 6.

En el període 2011-2014 el patrimoni net d'IFERCAT ha augmentat en 449,01 M€ com a conseqüència dels següents moviments d'altres i baixes:

- Altres: subvencions de capital (508,14 M€) i aportacions al fons patrimonial (397,42 M€).
- Baixes: pèrdues dels exercicis 2011-2014 (264,26 M€), pèrdua de valor dels derivats financers (163,90 M€) i transferència de subvencions de capital a Resultats (28,39 M€).

Les altres de subvencions de capital corresponen a les registrades per IFERCAT en funció de les inversions executades a càrrec de les concessions de la L9 més els corresponents costos financers activats, subvencions que com ja s'ha esmentat en l'epígraf 2.2.3 no han estat encara liquidades per la Generalitat. Per al seu registre IFERCAT ha aplicat, amb caràcter excepcional, el criteri de meritació d'acord amb les recomanacions de la Intervenció general de la Generalitat.

Les noves aportacions al fons patrimonial procedeixen del DTS, i són les liquidades en el capítol 8 del pressupost d'ingressos d'acord amb l'import consignat en la Llei de pressupostos (122,44 M€), més les aportacions addicionals autoritzades mitjançant acord del Govern de la Generalitat efectuades amb càrrec al fons de contingència (170,00 M€) i les procedents de la redistribució de recursos del DTS (104,98 M€) que prèviament s'havien pressupostat a favor d'altres entitats, principalment d'Infraestructures.cat, motivada per les modificacions en els encàrrecs de diverses actuacions.

Tal com ja s'ha descrit en l'epígraf 2.3, les pèrdues de l'exercici corrent del període 2011-2014 venen determinades pel fet que els ingressos percebuts en relació amb l'ús del túnel no són suficients per cobrir les despeses derivades de les infraestructures no concessionades i perquè, excepcionalment, en l'exercici 2014 els ingressos per subvencions del DTS no han cobert les despeses de les concessions.

La pèrdua de valor dels derivats financers es correspon amb la variació del valor actual a la fi de l'exercici que consta en els informes emesos per les entitats financeres amb les quals es van contractar aquestes operacions.

Pel que fa a la transferència de subvencions de capital a Resultats, IFERCAT ha aplicat al Compte de pèrdues i guanys 28,15 M€ corresponents a la subvenció de capital destinada al finançament de les infraestructures concessionades de la L9, i 0,24 M€ corresponents a l'aportació de GISA (actualment Infraestructures de la Generalitat, SAU) en relació amb la subrogació de les obres de la L9. Aquestes transferències s'han efectuat per l'import equivalent a l'amortització de les inversions finançades amb aquestes subvencions.

2.5. LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

Les liquidacions del pressupost amb detall per partida pressupostària es recullen en l'Annex 4.1. A continuació es mostra el seu resum per capítols.

Quadre 14. Liquidació del pressupost dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014

Estat d'ingressos	Exercici 2011				Exercici 2012				Exercici 2013				Exercici 2014			
	Pressup. inicial	Drets liquidats	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Drets liquidats	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Drets liquidats	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Drets liquidats	Desviació	Exec. (%)
3. Taxes i altres ingressos	24.806	51.124	26.318	206,1	50.294	51.739	1.445	102,9	50.294	53.386	3.093	106,1	56.755	55.701	(1.054)	98,1
4. Transferències corrents	84.870	57.863	(27.007)	68,2	133.962	133.962	-	100,0	133.962	218.741	84.779	163,3	191.823	191.823	-	100,0
5. Ingressos patrimonials (a)	-	25	25	*	-	25	25	*	-	1.804	1.804	*	-	4.017	4.017	*
6. Alienació d'inversions reals	70.846	-	(70.846)	-	5.998	-	(5.998)	-	5.998	-	(5.998)	-	-	-	-	-
7. Transferències de capital	87.200	-	(87.200)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Variació d'actius financers	60.000	130.000	70.000	216,7	21.221	207.246	186.025	976,6	21.221	24.975	3.754	117,7	20.000	35.200	15.200	176,0
9. Variació de passius financers	-	-	-	-	34.000	98.979	64.979	291,1	34.000	-	(34.000)	-	-	99.422	99.422	*
Total ingressos	327.722	239.012	(88.710)	72,9	245.475	491.951	246.476	200,4	245.475	298.906	53.431	121,8	268.578	386.163	117.585	143,8

Estat de despeses	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)
	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)	Pressup. inicial	Obligacions reconeg.	Desviació	Exec. (%)
1. Despeses de personal	794	774	(20)	97,5	419	389	(30)	92,9	419	393	(26)	93,8	402	371	(31)	92,2
2. Compres de béns i serveis	87.325	88.328	1.003	101,1	155.126	155.912	786	100,5	155.126	243.098	87.972	156,7	164.938	252.783	87.845	153,3
3. Despeses financeres	23.138	44.706	21.568	193,2	20.417	69.823	49.406	342,0	20.417	80.753	60.336	395,5	75.368	90.779	15.411	120,4
6. Inversions reals	198.133	235.885	37.752	119,1	46.905	55.871	8.966	119,1	46.905	29.275	(17.631)	62,4	-	101.126	101.126	*
9. Variació de passius financers	18.332	-	(18.332)	-	22.608	22.608	-	100,0	22.608	27.869	5.261	123,3	27.870	27.870	-	100,0
Total despeses	327.722	369.693	41.971	112,8	245.475	304.603	59.128	124,1	245.475	381.388	135.913	155,4	268.578	472.929	204.351	176,1

Resultat pressupostari	-	(130.681)	(130.681)		-	187.348	187.348		-	(82.482)	(82.482)		-	(86.766)	(86.766)	
-------------------------------	---	-----------	-----------	--	---	---------	---------	--	---	----------	----------	--	---	----------	----------	--

Imports en milers d'euros.

* Percentatges superiors a 999,9%.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

(a) Per error, en la Liquidació del pressupost de l'exercici 2011 (vegeu l'Annex 4.2.1), IFERCAT ha inclòs 25.357,65 € com a previsió inicial del capítol 5, import que no consta consignat en la Llei de pressupostos i que correspon a l'import liquidat en aquest capítol. Aquest error no ha estat reproduït en aquest quadre resum de la liquidació del pressupost per capítols.

IFERCAT ha elaborat l'Estat de la liquidació del pressupost dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 amb el mateix grau de detall que el que consta aprovat per la Llei de pressupostos de cada exercici.

Acompanyen l'Estat de la liquidació del pressupost, la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable i la Memòria explicativa sobre el grau d'execució pressupostària i les causes de les principals desviacions. IFERCAT no elabora, però, l'Estat del romanent de tresoreria, requerit en les Instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat, del 15 de juliol del 2009, sobre alguns aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat.

A continuació s'analitza el pressupost inicial, els imports liquidats i les desviacions pressupostàries, així com la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable.

2.5.1. Pressupost inicial

Les lleis de pressupostos de la Generalitat de Catalunya preveuen per a IFERCAT uns ingressos i unes despeses de 327,72 M€ per a l'exercici 2011, 245,47 M€ per a l'exercici 2012 (prorrogat per al 2013) i de 268,58 M€ per a l'exercici 2014.

En aquest apartat s'analitza l'evolució del pressupost inicial d'ingressos i de despeses, així com la correspondència entre l'import aprovat en les lleis de pressupostos i el pressupost inicial inclòs en la liquidació del pressupost.

L'import dels ingressos pressupostats per a l'exercici 2011 inclou 70,85 M€ en concepte d'alienació d'inversions reals corresponent a la baixa de les obres de les estacions del Tram III executades per IFERCAT que estava previst entregar a l'empresa concessionària un cop adjudicat el corresponent contracte, el qual finalment no es va licitar. Prescindint d'aquest import, la resta d'ingressos pressupostats ascendeixen a 256,87 M€ els quals han disminuït en un 4,4% per a l'exercici 2012 (prorrogat per al 2013) i augmentat en un 9,4% per a l'exercici 2014 respecte al 2012.

En el pressupost d'ingressos s'observa un increment de les transferències corrents (capítol 4), que passen de 84,87 M€ en l'exercici 2011 a 191,82 M€ en l'exercici 2014, mentre que les transferències de capital i la variació d'actius financers (capítols 7 i 8) han disminuït, passant de 147,20 M€ en l'exercici 2011 a 20,00 M€ en l'exercici 2014.

L'origen d'aquestes variacions és, per una banda, l'increment de la subvenció d'explotació destinada al pagament de la tarifa tècnica a mesura que finalitzen i s'entreguen les obres concessionades (estacions dels trams I, II i IV) i, per altra banda, la manca d'aportació per part de l'Estat de la subvenció de capital destinada al finançament de les inversions de la L9.

Cal esmentar que els imports consignats en els lleis de pressupostos de cada exercici no es corresponen amb els inclosos en el PEF d'IFERCAT aprovat el 6 de juliol del 2010, en vigor durant el període 2011-2014. En el quadre següent es mostren les diferències que s'observen entre ambdós imports:

Quadre 15. Aportacions de la DTS i de l'Estat pressupostades 2011-2014

Concepte	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Imports segons lleis pressupostos				
Transferències corrents (DTS)	57.863	133.962	133.962	191.823
Transferències capital (Estat)	87.200	-	-	-
Variació d'actius financers (DTS)	60.000	21.221	21.221	20.000
Total	205.063	155.183	155.183	211.823
Imports segons PEF d'IFERCAT				
Transferències corrents (DTS)	57.863	133.962	226.528	257.823
Transferències capital (Estat)	320.000	310.000	295.000	-
Aportacions al fons patrimonial (DTS)	20.000	20.000	20.000	20.000
Total	397.863	463.962	541.528	277.823
Diferència				
Transferències corrents (DTS)	-	-	(92.566)	(66.000)
Transferències capital (Estat)	(232.800)	(310.000)	(295.000)	-
Aportacions al fons patrimonial (DTS)	40.000	1.221	1.221	-
Total	(192.800)	(308.779)	(386.345)	(66.000)

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

Tot i que les despeses pluriennals aprovades pel Govern de la Generalitat en l'exercici 2010 corresponents al PEF d'IFERCAT no han estat formalment modificades a 31 de desembre del 2014, els imports de les aportacions de la Generalitat consignats en les lleis de pressupostos s'han vist reduïts, especialment pel que fa a les transferències corrents dels exercicis 2013 i 2014 amb una diferència de 158,57 M€ respecte als imports consignats en el PEF pels dos exercicis.

Cal tenir en compte que en el PEF es van incloure en aquest dos exercicis un total de 33,14 M€ corresponents al finançament de la tarifa tècnica de la concessió de les estacions del Tram III, contracte que segons el PEF s'havia d'adjudicar en 2011 però que finalment no es va licitar i, per tant, ja no s'ha inclòs en la llei de pressupostos la corresponent subvenció del DTS. Els restants 125,43 M€ corresponen a reduccions en les aportacions del DTS originades per l'alentiment de l'execució de les obres de les estacions concessionades que retarden la data d'inici de la facturació de la tarifa tècnica i, per tant, de la transferència de la corresponent subvenció, així com per les mesures de contenció pressupostària.

Les aportacions de l'Estat destinades al finançament de la L9, que s'havien de sufragar amb les aportacions de la Disposició addicional tercera de l'Estatut, a partir de l'exercici 2012 ja no s'han consignat en la llei de pressupostos donat l'impagament de l'Estat d'aquesta aportació.

En el pressupost de despeses les principals variacions corresponen a l'increment de les compres de béns i serveis com a conseqüència de l'augment de les tarifes tècniques a mesura que finalitzen i s'entreguen les obres concessionades (estacions dels trams I, II i IV), a l'increment de les despeses financeres per haver disminuït l'import dels interessos capitalitzables en inversions reals a causa de l'acabament o l'aturada temporal de les obres de la L9, i a la disminució de les inversions reals que en l'exercici 2014 no han estat pressupostades malgrat que les obres de la L9 encara no havien finalitzat a la data de l'elaboració del pressupost per a aquest exercici.

2.5.2. Pressupost liquidat

Els imports inclosos com a drets liquidats i com a obligacions reconegudes en la liquidació del pressupost dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 formulada per IFERCAT han estat correctament registrats d'acord amb les normes pressupostàries de la Generalitat i les Instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat, del 15 de juliol del 2009, sobre alguns aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat, amb les excepcions que tot seguit es descriuen.

Drets liquidats

Els drets liquidats l'exercici 2013 en el capítol 4 són superiors en 37.565 € a l'import de la subvenció reconeguda pel DTS, ja que IFERCAT no ha tingut en compte la reducció aplicada per complir l'Acord de Govern del 27 de novembre del 2012 pel qual es determina la reducció a les aportacions al sector públic en l'import equivalent a les mesures de contenció de les despeses de personal a la Generalitat de Catalunya.

En el pressupost d'ingressos de l'exercici 2011 s'observa la incorrecta classificació dins del capítol 8 de 18,33 M€ com a drets liquidats en concepte de reintegrament de préstecs, ingressos que corresponen a aportacions efectuades pel DTS al fons patrimonial d'IFERCAT.

Obligacions reconegudes

En el període 2011-2014 IFERCAT ha seguit el criteri de registrar en cada exercici l'import de la tarifa tècnica facturada per les empreses concessionàries, IVA exclòs, com a obligacions reconegudes del capítol 2, sense que constin registrades com a inversions reals l'import de les obres executades per les empreses concessionàries en cada exercici ni les despeses financeres corresponents al cost financer activat de les concessions.

D'acord amb l'apartat 4 de les Instruccions del DEC, l'import que correspon registrar com a obligacions reconegudes és el de les despeses d'explotació de les concessions (des-

peses de manteniment i costos administratius) en el capítol 2, el dels interessos de l'arrendament financer en el capítol 3, i el de les obres executades per les empreses concessionàries en el capítol 6.

Per altra banda, en el capítol 6 del pressupost de despeses han estat incorrectament incloses com a obligacions reconegudes les altes d'immobilitzat corresponents a relacions valorades amb pagament diferit (mètode alemany) per import 2,46 M€ l'exercici 2014, 1,21 M€ l'exercici 2013 i 3,93 M€ l'exercici 2012, així com les factures pendents de rebre corresponents a relacions valorades d'obres ja executades per import 3,59 M€ l'exercici 2014, inversions que han de tenir tractament extra pressupostari d'acord amb la Guia d'equivalències entre partides comptables i pressupostàries per a les entitats del sector públic de la Generalitat elaborada per la Intervenció General.

Les obligacions reconegudes l'exercici 2013 en el capítol 9 del pressupost de despeses són inferiors a l'import de les amortitzacions dels préstecs en 1,86 M€ perquè s'ha consignat, per error, la quota d'un préstec a llarg termini amb venciment l'exercici següent com a obligacions reconegudes en lloc de l'import amortitzat durant l'exercici (la qual cosa suposa un excés d'obligacions de 5,26 M€), mentre que no s'ha inclòs l'amortització d'un préstec a curt termini que en l'exercici anterior s'havia registrat com a drets liquidats ja que no havia estat cancel·lat a la fi de l'exercici (7,12 M€). Aquesta incidència no s'ha tornat a produir en l'exercici 2014.

En relació amb la resta d'obligacions reconegudes s'observa que en la Liquidació del pressupost no han estat registrades en el capítol 2 les despeses de manteniment substitutiu a càrrec d'IFERCAT facturades per les empreses concessionàries (50.000 € en l'exercici 2014), i en el capítol 3 una comissió d'un préstec bancari (0,50 M€ l'exercici 2014) i interessos de préstecs de contractistes (0,19 M€ en l'exercici 2013).

En el registre de les obligacions reconegudes també s'ha observat la incorrecta classificació dels interessos de préstecs capitalitzats en l'immobilitzat els exercicis 2011 i 2012 en el capítol 6 en lloc del capítol 3 del pressupost de despeses (33,46 M€ l'exercici 2011 i 6,34 M€ l'exercici 2012), així com de les baixes d'immobilitzat com a menys import de les obligacions reconegudes del capítol 6 les quals haurien de constar en el pressupost d'ingressos com a drets liquidats del capítol 6 (0,29 M€ en l'exercici 2011 i 6,88 M€ en l'exercici 2014).

2.5.3. Desviacions pressupostàries

En l'exercici 2011 els drets liquidats només van assolir el 72,9% de les previsions inicials, mentre que en el període 2012-2014, han estat superiors bàsicament com a conseqüència de la contractació de nous préstecs no previstos inicialment i per les majors aportacions al

fons patrimonial d'IFERCAT acordades pel Govern de la Generalitat amb posterioritat a l'aprovació de la Llei de pressupostos.

Les desviacions més significatives en el pressupost de despeses corresponen a les compres de béns i serveis (capítol 2), a les despeses financeres (capítol 3) i a les inversions reals (capítol 6). A continuació se'n fa l'anàlisi.

Les obligacions reconegudes els exercicis 2011 i 2012 per compres de béns i serveis s'han ajustat a les previstes, mentre que en els exercicis 2013 i 2014 han estat al voltant d'un 55,0% superiors a les previstes inicialment. En ambdós exercicis l'origen de la desviació correspon a les despeses derivades de les concessions administratives per haver aplicat en 2014 un increment del 6,1% respecte a la previsió inclosa en la Llei de pressupostos de l'exercici 2012 (prorrogada per al 2013) mentre que les tarifes tècniques facturades pels contractistes han augmentat en un 66,6% com a conseqüència de l'acabament i entrega de les obres de diverses estacions en 2012 i 2013 que han originat l'increment de la facturació de la corresponent tarifa tècnica a partir de l'exercici 2013.

Les desviacions en les despeses financeres s'expliquen principalment pel fet que la previsió inicial s'ha mantingut fins l'exercici 2013 en uns 20,00 M€, al nivell de les despeses financeres de l'exercici 2010. En l'exercici 2014, tot i que la previsió inicial ha augmentat fins als 75,37 M€, no ha estat suficient per cobrir els interessos meritats pels nous préstecs a llarg termini contractats i l'increment de les disposicions del *cash pooling*. També cal tenir en compte que en els exercicis 2013 i 2014 IFERCAT ha modificat correctament el criteri de registre de les obligacions reconegudes que passen a registrar-se en el capítol 3 del pressupost de despeses per l'import dels interessos de préstecs meritats mentre que en exercicis anteriors la part capitalitzada en l'immobilitzat material constava registrada en el capítol 6 del pressupost de depeses.

Les obligacions reconegudes en inversions reals han anat disminuint fins l'exercici 2013 en què l'import executat només assoleix el 62,4% de les previsions inicials com a conseqüència de l'alentiment o l'aturada de les inversions no concessionades. La desviació en l'exercici 2014 s'explica pel fet que IFERCAT ha reactivat l'execució de les obres no concessionades gràcies al finançament obtingut amb el reequilibri dels contractes de concessió mentre que en el pressupost aprovat pel Parlament no es va preveure cap inversió.

2.5.4. Conciliació del resultat pressupostari amb el resultat economico-financer

A continuació es mostra la conciliació efectuada per IFERCAT del resultat pressupostari amb el resultat comptable, que acompanya la liquidació del pressupost dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014:

Quadre 16. Conciliació d'IFERCAT del resultat pressupostari amb el resultat economicofinancer

Concepte	2011	2012	2013	2014
Resultat pressupostari (dèficit) / superàvit	(130.681)	187.348	(90.762)	(117.127)
Imports de la Liquidació pressupostària que no afecten el resultat comptable	123.585	(235.916)	55.325	75.560
Imports del Compte de pèrdues i guanys que no afecten la Liquidació pressupostària	(25.483)	(13.652)	(25.358)	(61.091)
Ingressos del Compte de pèrdues i guanys que s'han traspasat com a menys despesa pressupostària	-	1	-	1
Resultat comptable (pèrdua) / benefici	(32.579)	(62.219)	(60.795)	(102.657)

Imports en milers d'euros.

Font: Conciliacions del resultat pressupostari amb el resultat comptable elaborades per IFERCAT corresponents als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

Revisades les conciliacions s'han observat diferències en els imports que IFERCAT hi ha consignat en relació amb el resultat comptable i al resultat pressupostari respecte als que consten registrats en la Liquidació del pressupost i en el Compte de pèrdues i guanys.

Aquestes diferències són les següents:

Quadre 17. Diferències en les conciliacions d'IFERCAT

Concepte	2011	2012	2013	2014
Resultat pressupostari (dèficit) / superàvit				
Import segons la conciliació d'IFERCAT	(130.681)	187.348	(90.762)	(117.127)
Import segons la Liquidació del pressupost	(130.681)	187.348	(82.482)	(86.766)
Diferència	-	-	(8.280)	(30.361)
Resultat comptable (pèrdua) / benefici				
Import segons la conciliació d'IFERCAT	(32.579)	(62.219)	(60.795)	(102.657)
Import segons el Compte de pèrdues i guanys	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)
Diferència	3.684	(73)	2.403	-

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la Liquidació del pressupost, el Compte de pèrdues i guanys, i la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable elaborada per IFERCAT, corresponents als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

La diferència en el resultat comptable de l'exercici 2011 ha estat originada per no haver inclòs els imports registrats en el Compte de pèrdues i guanys corresponents a les concessions (95,16 M€ d'ingressos i 97,24 M€ de despeses) i al manteniment de les estacions (9,12 M€ d'ingressos i 10,72 M€ de despeses).

La diferència en el resultat comptable de l'exercici 2013 ha estat originada per haver inclòs com a menys despeses l'impost de beneficis anticipat (2,40 M€) que s'havia registrat en el Compte de pèrdues i guanys en aplicació de l'article 7 de la Llei 16/2012, del 27 de desembre, pel qual s'adopten diverses mesures tributàries, impost que finalment ha estat retrocedit perquè no és probable que en exercicis futurs IFERCAT disposi de guanys fiscals que permetin la seva compensació.

Les diferències en el resultat pressupostari dels exercicis 2013 i 2014 han estat originades, principalment, per haver duplicat els drets liquidats i les obligacions reconegudes corresponents a les concessions, haver inclòs com a drets liquidats i com a obligacions reconegudes l'import de les partides de conciliació amb els ingressos i les despeses registrades el Compte de pèrdues i guanys, i no haver inclòs en la conciliació determinats imports que consten registrats en la comptabilitat financera. El detall d'aquestes diferències és el següent:

Quadre 18. Diferència en el Resultat pressupostari de les conciliacions dels exercicis 2013 i del 2014

Concepte	Exercici 2013			Exercici 2014			Notes
	Segons conciliació d'IFERCAT	Segons Liquidació pressup.	Diferència	Segons conciliació d'IFERCAT	Segons Liquidació pressup.	Diferència	
Drets liquidats							
31. Prestacions de serveis							
Cànon ferroviari	52.936	52.936	-	55.201	55.201	-	
Manteniment estacions (ja inclòs en cànon ferroviari)	17.408	-	17.408	15.690	-	15.690	(b)
41. Transferències corrents del DTS							
Per a finançar despeses de funcionament (concessions)	437.482	218.741	218.741	383.646	191.823	191.823	(a)
Import meritat no inclòs en el pressupost	174	-	174	8.892	-	8.892	(b)
Subvencions de capital imputades a resultats	7.036	-	7.036	7.036	-	7.036	(b)
83. Aportacions de la Generalitat a fons propis							
Import cobrat	24.975	24.975	-	20.808	20.808	-	
Import pendent de cobrament	-	-	-	-	14.392	(14.392)	(c)
Obligacions reconegudes							
20. Lloguers i cànon							
Prestacions derivades de les concessions	(467.234)	(233.617)	(233.617)	(485.296)	(242.648)	(242.648)	(a)
Import meritat no inclòs en el pressupost	(2.706)	-	(2.706)	(8.892)	-	(8.892)	(b)
21. Conservació i reparació							
Manteniment L9	(5.395)	(5.395)	-	(5.225)	(5.225)	-	
Manteniment estacions (ja inclòs en lloguers i cànon)	(15.316)	-	(15.316)	(15.690)	-	(15.690)	(b)
Manteniment substitutiu (ja inclòs en lloguers i cànon)	-	-	-	(50)	-	(50)	(b)
91. Amortització de préstecs	-	-	-	-	(27.870)	27.870	(c)
Total diferència	24.385	32.665	(8.280)	(23.880)	6.481	(30.361)	

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la Liquidació del pressupost i la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable preparada per IFERCAT, corresponents als exercicis 2013 i 2014.

Notes:

(a) Drets liquidats i obligacions reconegudes duplicades en la conciliació.

(b) Ingressos i despeses registrades en el Compte de pèrdues i guanys que no consten registrades en la Liquidació del pressupost, però que IFERCAT ha inclòs en la conciliació com a drets liquidats i com a obligacions reconegudes.

(c) Imports registrats en la comptabilitat financera no inclosos en la conciliació.

En el quadre següent es mostra la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable corresponent als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 efectuada per la Sindicatura d'acord amb els imports que consten registrats per IFERCAT en la comptabilitat financera i en la liquidació del pressupost:

Quadre 19. Conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable segons els imports comptabilitzats

Concepte	2011	2012	2013	2014
Resultat pressupostari (dèficit) / superàvit	(130.681)	187.348	(82.482)	(86.766)
Imports de la Liquidació pressupostària que no afecten el resultat comptable:				
Aportacions del DTS al Fons patrimonial d'IFERCAT (cap. 8)	(130.000)	(207.246)	(24.975)	(35.200)
Altes d'immobilitzat (cap. 6)	202.425	49.527	29.275	101.126
Despeses financeres capitalitzades en l'immobilitzat*	33.460	6.343	7.157	9.062
Préstecs rebuts (cap. 9)	-	(98.979)	-	(99.422)
Amortització préstecs a llarg termini (cap. 9)	-	22.609	27.869	27.869
Imports del Compte de pèrdues i guanys que no afecten la Liquidació pressupostària				
Imports duplicats en el Compte de pèrdues i guanys:				
Ingressos per manteniment estacions	9.118	14.625	17.408	15.689
Despeses per manteniment estacions	(10.721)	(14.625)	(15.316)	(15.689)
Imports meritats no registrats en el Pressupost:				
Subvencions d'explotació	30.261	31.966	174	8.892
Despeses concessions	(21.679)	(34.901)	(2.706)	(8.942)
Ingressos i despeses de naturalesa extra-pressupostària:				
Subvencions de capital imputades a Resultats	7.097	7.097	7.097	7.097
Treballs realitzats per al propi immobilitzat	20.672	-	-	-
Amortització de l'immobilitzat	(46.051)	(25.910)	(26.699)	(26.374)
Pèrdues per alienació d'immobilitzat	(164)	-	-	-
Ingressos extraordinaris	-	-	-	1
Resultat comptable (pèrdua) / benefici	(36.263)	(62.146)	(63.198)	(102.657)

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació pressupostària i comptable corresponent als exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

* En els exercicis 2011 i 2012 els interessos de préstecs i les comissions bancàries capitalitzades han estat incloses en el capítol 6 del pressupost de despeses, mentre que en els exercicis 2013 i 2014 han estat registrades en el capítol 3.

2.6. MEMÒRIA

Els comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 han estat formulats d'acord amb el model abreujat previst en la norma 4a.2 del PGC que obliga a formular, com a mínim, els comptes anuals abreujats a aquelles empreses que no tenen el capital representat en accions.

D'acord amb el PGC, IFERCAT no està obligada a formular els comptes anuals segons el model normal, tot i que el seu volum d'actiu i la xifra anual de negocis superen amb escreix els límits que estableix aquesta norma pel que fa a la utilització del model abreujat per les societats anònimes.

Per altra banda, cal tenir en compte que el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya així com el de l'Estat no preveuen la possibilitat de presentar models

abreujats, plans que tenen el caràcter de Pla Marc en el cas d'aquells aspectes que no estan regulats en el PGC o que són específics del règim de comptabilitat pública a què està sotmès IFERCAT d'acord amb els seus Estatuts.

La formulació de comptes anuals segons el model abreujat implica que els Estats financers siguin menys detallats i que la informació de la Memòria sigui menys completa que en el cas del model normal.

Pel que fa al contingut requerit en les normes del PGC de cadascuna de les notes de la Memòria i la seva correspondència amb la comptabilitat i la documentació que hi dona suport, vegeu els epígrafs anteriors d'aquest informe on es descriu el resultat de la fiscalització dels comptes anuals (2.2, 2.3, 2.4 i 2.5).

Pel que fa al contingut requerit en les Instruccions del DEC s'ha observat que hi manca la informació següent:

- Identificació dels òrgans de govern i la seva composició, amb el detall del nom i càrrec dels seus membres i a qui representen o qui proposa el seu nomenament.
- Desglossament en el Balanç dels saldos amb les entitats del grup i associades, detall que consta en les notes de la Memòria corresponents a cadascun dels epígrafs del Balanç a què afecten.
- Detall en les notes de la Memòria dels ingressos i de les despeses del Compte de pèrdues i guanys que corresponen a transaccions amb entitats del grup i associades.
- Estat de la liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2011.

2.7. CONTRACTACIÓ

A continuació, es descriu la legislació aplicable a IFERCAT en matèria de contractació i l'univers d'expedients de contractes adjudicats i de modificacions i pròrrogues aprovades en el període 2011-2014. També es fa un resum de l'abast de la fiscalització i del seu resultat.

2.7.1. Legislació aplicable

Mitjançant el Decret 34/2012, del 27 de març, s'ha adaptat el contingut dels Estatuts d'IFERCAT a la normativa de contractació en vigor a partir de l'1 de maig del 2008. Segons la modificació introduïda en l'article 5 dels Estatuts, el règim de contractació d'IFERCAT és el següent:

- a) Els contractes que l'entitat formalitzi en el desenvolupament de les seves funcions de gestió, administració i explotació de la infraestructura ferroviària es regiran per la normativa següent:
- a.1) Llei 31/2007, del 30 d'octubre, sobre procediments de contractació en els sectors de l'aigua, l'energia, els transports i els serveis postals, en endavant Llei de contractes de sectors especials (LCSE), quan els contractes superin els llindars fixats en aquesta norma i no estiguin exclosos del seu àmbit d'aplicació.
 - a.2) Reial decret legislatiu 3/2011, del 14 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de contractes del sector públic (TRLCSP)¹¹ i la resta de normativa de desplegament, quan els contractes no superin els llindars esmentats o estiguin exclosos de l'àmbit d'aplicació de la LCSE.
- b) Els contractes que l'entitat formalitzi en el desenvolupament de funcions diferents de les descrites en el punt anterior es regiran pel TRLCSP¹⁰ i la resta de normativa de desplegament.

Cal tenir present que, des del punt de vista del TRLCSP, IFERCAT és un poder adjudicador no administració pública, amb la qual cosa els contractes que no estiguin subjectes a regulació harmonitzada s'han de regir per unes Instruccions internes de contractació (en endavant IIC) que l'entitat ha d'aprovar d'acord amb el que preveu l'article 191 del TRLCSP.

Les primeres IIC d'IFERCAT han estat aprovades pel president del Consell d'Administració el 28 d'abril del 2011, les quals han estat objecte de catorze modificacions durant el període objecte de fiscalització (2011-2014).

Amb anterioritat a l'aprovació d'aquestes Instruccions, als contractes no subjectes a regulació harmonitzada, els són d'aplicació els procediments d'adjudicació que preveu l'article 174 de la Llei de contractes del sector públic (LCSP), d'acord amb el que estableix la Disposició transitòria sisena d'aquesta Llei.

2.7.2. Univers d'expedients i selecció de la mostra a fiscalitzar

La informació proporcionada per IFERCAT relativa als expedients de contractació ha estat comparada amb la que consta en el Registre públic de contractes de la Generalitat (RPC) i en les actes del Consell d'Administració, i s'han afegit a la població d'expedients aquells contractes i modificacions que hi mancaven (tots els contractes menors i tres expedients

11. Fins a l'entrada en vigor del TRLCSP, el 16 de desembre del 2011, és aplicable la Llei 30/2007, del 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

adjudicats per procediment negociat sense publicitat, així com una modificació sense efectes econòmics del contracte de concessió del Tram I). També s'ha obtingut la relació de convenis formalitzats durant el període 2011-2014 i s'ha verificat que, d'acord amb la seva naturalesa i contingut econòmic, no n'hi havia cap que estigués subjecte a les normes de contractació.

D'acord amb això, en el període 2011-2014, IFERCAT ha adjudicat dos-cents contractes per import de 47,17 M€, i ha aprovat catorze expedients de modificació per import de 149,10 M€ i quatre de pròrroga per import de 0,10 M€.

Adjudicacions

En el quadre següent es mostra el resum dels contractes adjudicats el període 2011-2014:

Quadre 20. Contractes adjudicats per IFERCAT. Exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014

Procediment d'adjudicació	Tipus de contracte	Nombre d'expedients	Import adjudicat
Comanda ordinària	Serveis	88	27.351.221
	Subministraments	45	5.608.751
	Total	133	32.959.972
Obert (concurs)	Serveis	2	1.611.913
	Subministraments	2	7.708.810
	Total	4	9.320.723
Negociat sense publicitat	Serveis	8	282.196
	Subministraments	2	3.881.376
	Total	10	4.163.572
Contractes menors	Serveis	48	388.473
	Subministraments	4	2.151
	Total	52	390.624
Derivat d'acord marc	Serveis	-	-
	Subministraments	1	333.859
	Total	1	333.859
Total		200	47.168.750

Imports en euros, IVA exclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació proporcionada per IFERCAT, així com de l'obtinguda del RPC i de les actes del Consell d'Administració d'IFERCAT.

Dels dos-cents contractes, cent trenta-tres corresponen a comandes ordinàries, terminologia que utilitza IFERCAT pels expedients que tenen per objecte obres, serveis i subministraments relatius al seu funcionament intern. Les comandes ordinàries no estan previstes en les lleis de contractes (LCSP i LCSE) ni tampoc en les IIC d'IFERCAT.

Un cop analitzada la seva composició s'ha pogut determinar que seixanta-dues comandes ordinàries d'un total de 32,77 M€ corresponen al desenvolupament de contractes o convenis adjudicats o aprovats amb anterioritat, així com a serveis TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) centralitzats adjudicats pel CTTI, a subministraments d'aigua en relació amb els quals existeix un monopoli, a contractes de lloguer i a taxes per la

publicació d'anuncis en el DOGC i, per tant, no es tracta d'adjudicacions del període 2011-2014 subjectes a les lleis de contractes (LCSP i LCSE).

Tres comandes ordinàries per un import conjunt de 123.660 € s'haurien d'haver licitat per un procediment obert o negociat.

Els restants seixanta vuit expedients de comandes ordinàries ascendeixen a 62.660 € (un 0,1% sobre l'import total adjudicat), i corresponen, d'acord amb el que estableix la LCSP, a contractes menors.

Pel que fa al retiment dels contractes adjudicats al RPC s'ha observat que un expedient adjudicat per IFERCAT per procediment obert en 2011, tres adjudicats per procediment negociat sense publicitat els exercicis 2011, 2013 i 2014, i divuit contractes menors adjudicats els exercicis 2012, 2013 i 2014 han estat informats, per error, com a adjudicacions d'Infraestructures.cat.

Per altra banda, hi ha un contracte adjudicat l'exercici 2014 pel procediment negociat sense publicitat i dos contractes menors adjudicats l'exercici 2013 que no han estat retuts al RPC.

Pel que fa als contractes menors, tot i que el seu retiment no és explícitament obligatori fins l'entrada en vigor de l'Ordre ECO/47/2013, del 15 de març, per la qual es regula el funcionament i s'aprova l'aplicació del Registre públic de contractes de la Generalitat de Catalunya (publicat en el DOGC el 27 de març del 2013), IFERCAT ha iniciat la seva tramesa al RPC el gener del 2012. Cal dir però, que no es comuniquen les contractacions corresponents a les comandes ordinàries.

Modificacions i pròrroques

En el quadre següent es mostra el resum de les modificacions i pròrroques aprovades el període 2011-2014:

Quadre 21. Modificacions i pròrroques aprovades per IFERCAT. Exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014

Tipus de contracte	Tipus d'expedient	Nombre d'expedients	Import de modificació/pròrroga
Concessió d'obres	Modificacions	5	148.623.941
	Pròrroques	-	-
	Total	5	148.623.941
Serveis	Modificacions	4	83.789
	Pròrroques	4	99.974
	Total	8	183.763
Subministraments	Modificacions	5	395.909
	Pròrroques	-	-
	Total	5	395.909
Total		18	149.203.613

Imports en euros, IVA exclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació proporcionada per IFERCAT i les actes del Consell d'Administració d'IFERCAT.

Cap de les modificacions i pròrroques aprovades per IFERCAT en el període 2011-2014 han estat retudes al Registre Públic de Contractes.

Les principals modificacions corresponen als contractes de concessió de les obres de les estacions de la L9 adjudicats els exercicis 2008 i 2010. El seu detall és el següent:

Quadre 22. Modificacions dels contractes de concessió 2011-2014

Descripció	Contracte original i modificacions 2010			Modificacions 2011-2014			
	Data adjudicació (formalització)*	Import adjudicació	Modificacions 2010	Data aprovació (formalització)	Tarifa tècnica	Cost assumit IFERCAT	Total modificació
Concessió Tram I	01.12.2008 (17.12.2008)	4.115.985.917	(132.210.676)	22.12.2011 (23.12.2011)	-	-	-
				25.09.2014 (27.11.2014)	(141.981.549)	224.794.186	82.812.637
Concessió Tram II	15.11.2010 (26.11.2010)	3.184.971.390	-	25.10.2012 (07.11.2012)	(266.574.296)	156.008.922	(110.565.374)
				25.09.2014 (27.11.2014)	(146.444.317)	270.817.540	124.373.223
Concessió Tram IV	15.12.2008 (19.12.2008)	2.593.168.737	(73.218.806)	25.09.2014 (27.11.2014)	(186.499.389)	238.502.844	52.003.455
Total		9.894.126.044	(205.429.482)		(741.499.551)	890.123.492	148.623.941

Imports en euros, IVA exclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels contractes adjudicats i les addendes de modificació.

* Els contractes dels trams I, II i IV es van formalitzar amb les empreses Concessió estacions Aeroport L9, SA, Línia Nou Tram Dos, SA i Línia Nou Tram Quatre, SA, respectivament, constituïdes pels adjudicataris de cadascun dels trams (vegeu els informes 23/2011 i 6/2013, corresponents als exercicis 2008 i 2009/2010, respectivament).

La modificació del contracte de concessió del Tram I aprovada pel Consell d'Administració el 22 de desembre del 2011 suposa la modificació del calendari de la posada en servei d'algunes estacions d'aquest tram sense cap impacte econòmic sobre la concessió.

La modificació del contracte de concessió del Tram II aprovada pel Consell d'Administració el 25 d'octubre del 2012 consisteix en l'assumpció de noves obligacions de pagament per part de l'empresa concessionària relatives a obres no concessionades necessàries per a la posada en funcionament d'aquest tram, l'ajornament de l'execució de les obres de vuit estacions prevista per al 2012-2013 fins al 2015-2017 que passen a ser finançades amb càrrec al pressupost d'IFERCAT, i la incorporació del servei de supervisió i vigilància de les estacions ajornades que serà a càrrec de l'empresa concessionària.

Les modificacions dels contractes de concessió dels trams I, II i IV aprovades pel Consell d'Administració el 25 de setembre del 2014 consisteixen en la reducció de l'abast de les obligacions de manteniment ordinari, i l'assumpció per part d'IFERCAT del cost del manteniment substitutiu.

Selecció de la mostra

Els fets més rellevants en matèria de contractació durant el període 2011-2014 han estat l'aprovació per primer cop de les IIC d'IFERCAT, i la modificació i el reequilibri dels contractes de concessió.

L'abast de la fiscalització ha consistit a verificar l'aprovació i successives modificacions de les IIC en vigor en el període 2011-2014, i una mostra de tres expedients de modificació. En concret s'han fiscalitzat les tres modificacions dels contractes de concessió de les obres de les estacions dels trams I, II i IV, aprovades el 25 de setembre del 2014, d'import total 259,18 M€ (vegeu el quadre 22).

D'acord amb l'anàlisi de la composició de la població d'expedients i del seu import, no s'ha considerat necessari seleccionar cap mostra d'adjudicacions ni de pròrrogues.

2.7.3. Resultat de la fiscalització

En l'epígraf 2.7.3.1 hi consta el resultat de la fiscalització de les IIC aprovades el 28 d'abril del 2011 i de les seves modificacions durant el període 2011-2014.

En l'epígraf 2.7.3.2 hi consta el resultat de la fiscalització dels tres expedients de modificació dels contractes de concessió aprovats el 25 de setembre del 2014.

2.7.3.1. Instruccions internes de contractació (IIC)

Les IIC que regeixen aquells contractes als quals és d'aplicació el TRLCSP però que no estan subjectes a regulació harmonitzada van ser aprovades el 28 d'abril del 2011 pel president d'IFERCAT, que en aquella data era l'òrgan de contractació.

Durant el període objecte de fiscalització (2011-2014) les IIC han estat objecte de catorze modificacions, totes elles aprovades pel Consell d'Administració d'IFERCAT. Aquestes modificacions responen principalment a adaptacions als canvis en la normativa en matèria de contractació i en els Estatuts d'IFERCAT, així com a la incorporació de noves delegacions de l'òrgan de contractació i de canvis en la composició de la Mesa de contractació. També s'han introduït diversos aspectes inclosos en la Instrucció 1/2014, de 9 de gener, de la directora de l'Oficina de Supervisió i Avaluació de la Contractació Pública per incrementar la transparència i l'optimització dels procediments de contractació pública, i en el codi de principis i conductes recomanables en la contractació pública aprovat mitjançant Acord de Govern de l'1 de juliol del 2014, així com en l'informe de la Sindicatura de Comptes 30/2015 relatiu a GISA, exercici 2010.

Altres modificacions rellevants són haver eliminat en els procediments oberts la possibilitat de la Mesa de sol·licitar aclariments addicionals als licitadors en relació amb les ofertes

presentades dins dels sobres 2 i 3 (aprovada el 26 de setembre del 2013), i haver incorporat l'obligació de redactar plecs de bases per a les licitacions tramitades per procediment negociat sense publicitat amb un valor estimat fins a 50.000 € (IVA exclòs) i quan el supòsit que motivi aquest procediment impliqui que únicament hi hagi un possible licitador (aprovada el 22 de maig del 2014), casos en que anteriorment no s'exigia la redacció de plecs.

Del resultat de la revisió de les IIC i les seves modificacions es pot concloure que, en termes generals, garanteixen el compliment dels principis de publicitat, concurrència, transparència, confidencialitat, igualtat de tracte i no discriminació. Tot i això, hi ha aspectes que a parer de la Sindicatura es podrien recollir de manera més explícita, els quals es presenten en l'epígraf 3.2.2.

2.7.3.2. Modificació dels contractes de concessió (2014)

Les tres modificacions fiscalitzades es deriven de la necessitat de restablir l'equilibri econòmic i financer de la concessió. Les modificacions s'han portat a terme per les mateixes empreses adjudicatàries dels contractes de concessió (vegeu nota al peu del quadre 22).

En els Plecs de clàusules administratives particulars (PCAP) que regeixen l'adjudicació i en la seva posterior modificació, no es determina quin és el procediment a aplicar en cas del reequilibri de la concessió. En els informes jurídics emesos per IFERCAT el 29 de novembre del 2013, relatius a la proposta inicial de modificació de cadascun dels tres contractes, es fa esment que el procediment que s'aplicarà serà el que estableix per a les modificacions contractuals l'article 102 del Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes (RGLC), en vigor a la data d'adjudicació dels contractes de concessió, i que consisteix en:

- Redacció de la proposta de modificació
- Justificació i valoració de la modificació
- Audiència prèvia al contractista
- Fiscalització de la despesa corresponent
- Aprovació de la modificació per l'òrgan de contractació
- Formalització de la modificació en document administratiu

La Sindicatura considera raonable aquesta remissió al RGLC, ja que la LCSP en vigor a la data d'adjudicació no regulava tampoc cap procediment de modificació per al reequilibri de les concessions.

A continuació es descriu el procediment de modificació, i s'assenyalen les incidències que s'han observat en el procés i en relació amb els aspectes dels contractes que han estat modificats. Finalment s'analitzen els efectes econòmics de les modificacions.

Procediment de modificació

La tramitació administrativa de la modificació dels tres contractes s'ha efectuat de forma simultània, tot i que els informes justificatius, les notificacions i la formalització s'han realitzat de manera individualitzada per a cadascuna de les tres modificacions.

L'expedient es va iniciar amb l'emissió dels informes justificatius de la modificació (tècnic, econòmic i jurídic) i l'aprovació de la proposta de modificació pel Consell d'Administració (òrgan de contractació) el 2 de desembre del 2013, proposta que fou sotmesa a un termini d'audiència als contractistes de deu dies. Aquesta proposta de modificació consisteix en la supressió del manteniment substitutiu (reposicions) i la reducció dels costos de manteniment i explotació a càrrec de les empreses concessionàries, amb la consegüent reducció de les tarifes tècniques, mantenint la Taxa interna de rendibilitat (TIR) fixada en adjudicar els contractes.

La justificació de la modificació és la mateixa per a tots tres contractes: la necessitat de reequilibrar els contractes de concessió amb l'objectiu de preservar l'interès públic. Es dona la circumstància que, fins a la data del reequilibri, IFERCAT pagava la tarifa tècnica corresponent a les estacions la construcció de les quals ja havia finalitzat (les tretze estacions del Tram I, set de les quinze estacions del Tram II, i onze de les tretze estacions del Tram IV) tot i que no es trobessin en funcionament o no estiguessin a ple rendiment, amb la qual cosa IFERCAT no rebia el retorn de les concessionàries corresponent al manteniment i conservació de les estacions perquè no existia o era molt inferior al previst en els contractes. Per altra banda, IFERCAT no percebia els ingressos del cànon ferroviari dels trams I i II, ja que encara no estaven en servei.

La causa del desequilibri, segons consta en els informes jurídics, es troba en les restriccions pressupostàries imposades per la Generalitat com a conseqüència de la crisi econòmica i l'incompliment de l'Estat envers el compromís de finançament de la L9 en el marc de la Disposició addicional tercera de l'Estatut, motiu pel qual no havia estat possible acabar-ne la construcció mentre que havien quedat compromeses les obligacions assumides per IFERCAT envers els contractes de concessió adjudicats els exercicis 2008 i 2010. Aquesta causa, segons l'expedient, es troba emparada en la clàusula 46.2.c dels Plecs de clàusules administratives particulars dels tres contractes que preveu com a causa de reequilibri "qualsevol norma, llei o altre acte d'autoritat administrativa o governamental que no estigui en vigor a la data del contracte, que sigui aliena a la relació entre les parts i que determini de forma directa el trencament substancial de l'economia de la concessió".

IFERCAT va concedir un termini d'audiència als contractistes de deu dies perquè examinessin la proposta de modificació i els informes justificatius.

Part de les al·legacions tècniques i econòmiques presentades per les empreses concessionàries van ser acceptades per IFERCAT, bàsicament la corresponent a no eliminar el

manteniment substitutiu de l'objecte del contracte tot i que el seu finançament no s'efectuï a través de la tarifa tècnica sinó mitjançant aportacions d'IFERCAT a l'empresa concessionària, i les relatives a l'esmena de diversos errors en la determinació de l'import de les modificacions. En canvi, cap de les al·legacions jurídiques foren acceptades, tal com es justifica i es fa constar en l'acta del Consell del 19 de desembre del 2013.

Això va donar lloc a l'emissió d'un segon informe tècnic i econòmic per a cadascuna de les tres modificacions, i a la formulació d'una nova proposta de modificació que fou aprovada pel Consell d'Administració el 19 de desembre del 2013.

Aquesta segona proposta va ser modificada després de les converses i la negociació mantinguda amb els concessionaris en relació amb alguns aspectes contractuals de les condicions dels reequilibris i a la posició de les entitats financeres respecte a les modificacions proposades. La tercera proposta va incorporar l'actualització de les tasques de manteniment ordinari, un Pla de reposicions (manteniment substitutiu) que roman dins l'objecte del contracte, i un nou calendari de posada en servei de les estacions dels trams I i II. També es va incorporar al model de càlcul de la nova tarifa la consideració que l'amortització del préstec de les entitats financeres per part de les empreses concessionàries s'efectuaria mantenint l'import anual acordat inicialment i sense allargar-ne el termini.

IFERCAT va emetre nous informes tècnics, econòmics i jurídics per a cadascuna de les tres modificacions, i una nova proposta de modificació que fou aprovada pel Consell el 22 de maig del 2014.

Davant la manca de formalització de les modificacions aprovades pel Consell el 22 de maig del 2014, IFERCAT va redactar una quarta proposta de modificació en la qual es va incorporar la possibilitat dels tres concessionaris de facturar les tasques necessàries i preparatòries per realitzar el manteniment substitutiu (factures parcials com a bestreta de les aportacions definitives de manteniment substitutiu a pagar per IFERCAT), així com el dret de la concessionària de les estacions del Tram II a reclamar l'actualització de preus pel retard que es pugui produir en l'execució de les obres ajornades i les aportacions en metàl·lic previstes en la modificació del contracte formalitzada el 7 de novembre del 2012.

La nova proposta de modificació fou aprovada pel Consell el 25 de setembre del 2014, i formalitzada el 27 de novembre del 2014.

El procediment de modificació s'adequa al que estableix l'article 102 del Reial decret 1098/2001, del 12 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament general de la Llei de contractes de les administracions públiques.

Pel que fa a la fiscalització de la despesa, tot i que en l'expedient no hi ha un document específic en què s'hi faci esment exprés, en cadascun dels tres expedients hi consta

l'informe econòmic signat per la directora de contractació i finances i el cap de Gestió de concessions, en què es quantifica l'efecte de la modificació i es posa de manifest el manteniment de la TIR (8,25%, 8,96% i 8,19%, pels trams I, II i IV, respectivament), i l'informe del cap del Departament jurídic, en què s'analitza l'adequació de la modificació a la normativa vigent i a les clàusules del contracte.

En relació amb el procediment de modificació s'han observat les incidències següents:

- En l'expedient hi manca l'informe jurídic emès en relació amb les al·legacions presentades per les empreses concessionàries, del qual es va informar verbalment en la sessió del Consell d'Administració del 19 de desembre del 2013.
- IFERCAT no va obrir un nou termini d'audiència en relació amb les propostes de modificació aprovades pel Consell el 19 de desembre del 2013, el 22 de maig del 2014 i el 25 de setembre del 2014. Segons consta en els expedients, es consideren els resultats de les noves propostes validats per les empreses concessionàries ja que responen a alguna de les al·legacions que aquestes van presentar o aspectes acordats en la negociació amb elles.
- En l'expedient no hi consten documentades les negociacions entre IFERCAT i les empreses concessionàries portades a terme amb posterioritat a la proposta de modificació aprovada pel Consell el 19 de desembre del 2013, que van donar lloc a les noves propostes de modificació aprovades pel Consell el 22 de maig i el 25 de setembre del 2014.
- En relació amb els nous aspectes introduïts en la proposta de modificació aprovada el 25 de setembre del 2014, no consta que s'emetés cap informe justificatiu. Al respecte, en l'acta del Consell, es posa de manifest que els aspectes que es modifiquen respecte a l'anterior proposta de modificació permeten mantenir els objectius dels reequilibris contractuals previstos. Els aspectes que s'introdueixen en aquesta proposta de modificació respecte a les anteriors no afecten a l'import del contracte ni a les condicions d'explotació de la concessió, sinó que fan referència al sistema de pagament del preu del contracte.
- Els acords del Consell d'Administració d'aprovació de les diferents propostes de modificació no inclouen la valoració de l'efecte de la modificació sobre l'import total del contracte que està determinada, per una banda, per la reducció de la tarifa tècnica i, per altra, per l'assumpció dels costos del manteniment substitutiu per part d'IFERCAT.
- La reducció de la tarifa tècnica i la modificació de les obligacions de manteniment ordinari i substitutiu s'apliquen amb efectes retroactius des de l'1 de gener del 2014.

Aspectes dels contractes que han estat modificats

D'acord amb el procediment de modificació descrit en l'apartat anterior, les modificacions dels contractes de concessió de les estacions dels trams I, II i IV formalitzades afecten als aspectes següents:

- Prestacions bàsiques del contracte:
 - Reducció de l'abast de les obligacions de manteniment ordinari (preventiu, correctiu i conservatiu), i nou calendari d'aquestes d'acord amb el Plec de prescripcions tècniques particulars annex a l'addenda de modificació.
 - Modificació dels imports de les obligacions de manteniment substitutiu i del seu calendari, d'acord amb el nou pla de reposicions annex a l'addenda de modificació, amb el mateix abast que quan es va adjudicar el contracte. L'empresa concessionària no queda exonerada d'aquesta obligació malgrat que es produeixi l'impagament de les corresponents aportacions per part d'IFERCAT.
- Preu del contracte:
 - Reducció de la tarifa tècnica anual del Tram I del període 2014-2036 en un 4,2%, la del Tram II del període 2016-2037 en un 6,0% i la del Tram IV del període 2014-2036 en un 8,9%.
 - Supressió del cost del manteniment substitutiu de la tarifa tècnica, que IFERCAT pagarà a l'empresa concessionària mitjançant aportacions en metàl·lic contra la presentació de les corresponents factures degudament justificades.
 - L'empresa concessionària del Tram I executarà l'any 2026 els treballs necessaris per a la posada en funcionament de les estacions d'Eixample Nord i Ciutat Aeroportuària (estacions que ja es troben acabades a la data de modificació del contracte) a compte i càrrec del pressupost d'IFERCAT, amb les actualitzacions que calguin.
 - Incorporació del dret de l'empresa concessionària del Tram II a reclamar una actualització de preus pel retard que es pugui produir en l'execució de les obres ajornades i les aportacions en metàl·lic previstes en la modificació del contracte formalitzada el 7 de novembre del 2012.
- Calendari previst de posada en servei de les estacions:
 - Tram I: s'ajorna la posada en servei d'onze estacions al desembre del 2016, i de les dues estacions restants al desembre del 2026 (Eixample Nord i Ciutat Aeroportuària).

- Tram II: s'ajorna la posada en servei de quatre estacions al gener del 2016, de tres al desembre del 2017 i de cinc al desembre del 2018, mentre que les tres restants es deixen sense programar.
- Règim econòmic i financer de les concessions: redacció d'un nou PEF que incorpora les modificacions introduïdes en les prestacions i en el preu dels contractes, i en el qual es manté la mateixa TIR que a la data d'adjudicació.
- Noves obligacions d'IFERCAT:
 - Pagament a l'empresa concessionària del cost del manteniment substitutiu en el termini de seixanta dies des de l'emissió de les corresponents factures.

En cas de demora en el pagament superior a sis mesos, IFERCAT haurà d'abonar a la societat concessionària un 20% de l'import que hagi deixat de pagar per aquest concepte. D'aquest import, una part serà abonada en concepte d'interessos de demora (interessos meritats conforme la normativa aplicable en cada moment incrementats en dos punts percentuals), i la resta fins arribar a l'esmentat 20% serà abonada en concepte de compensació a la societat concessionària.

- Consignar en el pressupost de cada exercici les dotacions corresponents al manteniment substitutiu a pagar a les empreses concessionàries d'acord amb el nou Pla de reposicions, i trametre abans del 31 de desembre un certificat en què s'acrediti la consignació pressupostària corresponent a l'exercici següent.

Les modificacions de les prestacions objecte del contracte estan degudament justificades en els expedients de modificació i responen a les noves previsions de posada en servei de les estacions, que per causes alienes als contractistes s'ha demorat respecte al que estava previst en adjudicar els contractes.

La disminució de la tarifa tècnica dels contractes es deriva, per una banda, de l'efecte de les modificacions introduïdes en les prestacions objecte del contracte i, per una altra, de l'eliminació de la tarifa tècnica del cost del manteniment substitutiu que continua formant part de les prestacions objecte del contracte.

El fet d'haver eliminat de la tarifa tècnica la contraprestació corresponent a una part de les prestacions objecte del contracte respon a la necessitat d'IFERCAT d'obtenir recursos per al finançament de part les obres que restaven pendents d'acabar de la L9, tal com s'explica en l'apartat següent.

Efectes econòmics de les modificacions

Les tres modificacions dels contractes de concessió aprovades en 2014 suposen un increment del preu total dels tres contractes de 259,18 M€ (82,81 M€ pel Tram I, 124,37 M€

pel Tram II i 52,00 M€ pel Tram IV), increment derivat de l'assumpció per part d'IFERCAT del cost del manteniment substitutiu (734,11 M€), import que es veu compensat per la reducció de les tarifes tècniques (474,93 M€).

De fet el que s'està produint és un estalvi a curt termini, ja que s'han reduït les tarifes tècniques anuals a partir del 2014-2016, mentre que els imports del manteniment substitutiu assumits per IFERCAT corresponents a les grans reposicions no es començaran a pagar fins l'exercici 2017 (Tram IV), 2022 (Tram I) i 2024 (Tram II), data en la qual les estacions estaran a ple rendiment i IFERCAT ja obtindrà els ingressos procedents de FMBSA corresponents al cànon ferroviari.

Aquest estalvi, juntament amb la modificació aprovada en 2012 corresponent al contracte de concessió del Tram II, per la qual el contractista va assumir el pagament de diverses obres no concessionades a càrrec de la tarifa tècnica a canvi d'ajornar l'execució de les obres de vuit estacions fins al 2015-2017, cost que és assumit per IFERCAT, permet obtenir el finançament necessari per finalitzar les obres i posar en funcionament en 2016 el Tram I en la seva totalitat i part del Tram II (estacions de Zona Universitària, Collblanc, Torrasa i Gornal, i el túnel fins a les cotxeres de la Zona Franca).

Segons consta en els informes jurídics relatius a la modificació i el reequilibri dels contractes de concessió dels trams I i II, en cas que no s'hagués obtingut aquest finançament, IFERCAT hauria d'haver rescindit els contractes de concessió.

Totes aquestes modificacions s'han portat a terme sense que hagi estat modificada la TIR vigent quan es van adjudicar els contractes de concessió del Tram I (8,25%) i del Tram IV (8,19%) i la TIR resultant de la modificació aprovada en el 2012 del contracte de concessió del Tram II (8,96%).

En el quadre següent es mostra el detall de les modificacions aprovades en relació amb els tres contractes de concessió des de la seva adjudicació fins al final del 2014, i el seu efecte econòmic sobre l'import d'adjudicació:

Quadre 23. Efecte econòmic de les modificacions fins 2014 dels contractes de concessió (euros corrents)

Concessió	Import adjudicat	Modificació de la tarifa tècnica			Cost assumit per IFERCAT			Import total modificacions	% sobre import adj.
		2010	2012-2014	Total	Obres*	Manteniment substitutiu	Total		
Tram I	4.115.985.917	(132.210.676)	(141.981.549)	(274.192.225)	-	224.794.186	224.794.186	(49.398.039)	(1,2)
Tram II	3.184.971.390	-	(413.018.613)	(413.018.613)	156.008.922	270.817.540	426.826.462	13.807.849	0,4
Tram IV	2.593.168.737	(73.218.806)	(186.499.389)	(259.718.195)	-	238.502.844	238.502.844	(21.215.351)	(0,8)
Total	9.894.126.044	(205.429.482)	(741.499.551)	(946.929.033)	156.008.922	734.114.570	890.123.492	(56.805.541)	(0,6)

Imports en euros, IVA exclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels contractes adjudicats i els expedients de modificació.

* Del cost total d'obres no concessionades assumit per l'empresa concessionària del Tram II, a 31 de desembre del 2014 consten executats 70,50 M€ (vegeu la descripció de l'evolució de l'immobilitzat material de l'epígraf 2.2).

El valor actual net (VAN) d'aquestes modificacions, considerant els pagaments anuals a efectuar durant el període total de la concessió de cada tram és el següent:

Quadre 24. Efecte econòmic de les modificacions fins 2014 dels contractes de concessió (VAN*)

Concessió	Import adjudicat	Modificació de la tarifa tècnica			Cost assumit per IFERCAT			Import total modificacions	% sobre import adj.
		2010	2012-2014	Total	Obres	Manteniment substitutiu	Total		
Tram I	995.041.607	59.609.017	(36.114.580)	23.494.437	-	28.096.838	28.096.838	51.591.275	5,2
Tram II	652.527.473	-	(69.446.196)	(69.446.196)	73.728.755	19.965.490	93.694.245	24.248.049	3,7
Tram IV	720.040.299	10.249.735	(51.440.208)	(41.190.473)	-	41.562.283	41.562.283	317.810	0,1
Total	2.367.609.379	69.858.752	(157.000.984)	(87.142.232)	73.728.755	89.624.611	163.353.366	76.211.134	3,2

Imports en euros, IVA exclòs.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació proporcionada per IFERCAT.

* VAN a 31 de desembre del 2008, considerant els pagaments anuals a efectuar durant el període de la concessió (2009-2041 pel Tram I, 2010-2042 pel Tram II, i 2009-2040 pel Tram IV), i utilitzant com a taxa d'actualització el cost del passiu financer de cada tram al qual IFERCAT té comptabilitzat en el Balanç el deute amb les empreses concessionàries en concepte d'arrendament financer (vegeu l'epígraf 2.2.5): 8,66% (Tram I), 10,10% (Tram II) i 8,07% (Tram III).

2.8. ASPECTES CONCRETS DE COMPLIMENT DE LA LEGALITAT

En aquest epígraf es presenta el resultat de la fiscalització dels aspectes següents: operacions financeres, terminis de pagament, retribucions i contractació del personal, i dietes per l'assistència al Consell d'administració.

2.8.1. Operacions financeres

El saldo viu de l'endeutament a curt i llarg termini a la fi de cadascun dels exercicis objecte de fiscalització (2011-2014) és el que es detalla tot seguit:

Quadre 25. Saldo viu de les operacions d'endeutament a llarg i a curt termini

Préstec	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
BEI	1.800.000	1.777.391	1.754.782	1.726.913
Derivats	121.105	173.175	120.436	217.199
CaixaBank	-	-	-	59.319
Creditors per arrendament financer	2.053.800	2.246.897	2.331.830	2.355.504
Generalitat (proveïdors)	-	-	91.863	131.966
Operacions d'endeutament a llarg termini	3.974.905	4.197.463	4.298.911	4.490.901
Generalitat (saldo disposat <i>cash pooling</i>)	70.619	45.228	160.441	221.247
Generalitat (proveïdors)	-	91.863	-	-
Bankia i CaixaBank	-	7.115	-	-
Operacions d'endeutament a curt termini	70.619	144.206	160.441	221.247

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

BEI: Banc Europeu d'Inversions.

A continuació s'analitzen les limitacions establertes en les lleis de pressupostos.

Límit de l'endeutament a llarg termini

Respecte a les operacions d'endeutament a llarg termini, les lleis de pressupostos dels exercicis 2011, 2012 (prorrogada pel 2013) i 2014 estableixen que les entitats que d'acord amb les normes del Sistema europeu de comptes SEC 95 hagin estat classificades en el sector Administració pública, com és el cas d'IFERCAT, no poden formalitzar operacions que comportin un increment d'endeutament respecte del que tenien autoritzat el 31 de desembre de l'exercici anterior.

El límit d'endeutament autoritzat a IFERCAT en la Llei de pressupostos per a l'exercici 2010 havia estat fixat en 2.500,00 M€, límit que ha estat automàticament revisat per als exercicis 2011-2014 amb els imports que es detallen a continuació segons les respectives lleis de pressupostos:

- Exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014: imports que es derivin dels programes vigents o que s'aprovin en aplicació de la normativa d'estabilitat pressupostària.
- Exercicis 2012, 2013 i 2014: imports que es puguin concertar destinats a finançar pagaments a proveïdors que no s'hagin pogut atendre o qualsevol altre mecanisme extraordinari que transformi deute comercial en deute financer.
- Exercici 2014: imports que es derivin de modificacions en el tractament en comptabilitat nacional d'operacions de deute comercial.

D'acord amb això, el límit de l'endeutament a llarg termini de 2.500,00 M€ fixat per a l'exercici 2010 queda actualitzat en els següents imports per als exercicis 2011-2014:

Quadre 26. Límit de l'endeutament a llarg termini actualitzat pels exercicis 2011-2014

Concepte	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Límit a 31 de desembre de l'exercici anterior	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.591.863
Imports derivats de programes vigents o que s'hagin aprovat en aplicació de la normativa d'estabilitat pressupostària.	-	-	-	-
Imports destinats a pagaments de proveïdors que no s'hagin pogut atendre (ICO i FFPP).	n/a	-	91.863	40.103
Imports que es derivin de modificacions en el tractament en comptabilitat nacional d'operacions de deute comercial.	n/a	n/a	n/a	-
Total	2.500.000	2.500.000	2.591.863	2.631.966

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT i de les lleis de pressupostos dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

Clau:

ICO: Institut de Crèdit Oficial.

FFPP: Fons de finançament per a pagaments a proveïdors.

n/a: Concepte d'actualització del límit de l'endeutament no previst en la Llei de pressupostos per a aquest exercici.

Les operacions d'endeutament a llarg termini formalitzades per IFERCAT en el període 2011-2014 són (vegeu l'epígraf 2.2.4): un préstec d'una entitat financera de 100,00 M€ destinat al finançament d'obres del Tram I de la L9 formalitzat el 31 de desembre del 2013, i dos préstecs de la Generalitat de Catalunya destinats al finançament de factures pendents de proveïdors de 91,86 M€, formalitzat el 20 de desembre del 2013, i de 40,10 M€, formalitzat el 18 de desembre del 2014.

La formalització d'aquestes operacions d'endeutament està dins dels límits autoritzats en les respectives lleis de pressupostos.

Cal esmentar que el deute a llarg termini amb els creditors per arrendament financer que mostra el passiu del Balanç (2.053,80 M€ a 31 de desembre del 2011, 2.246,90 M€ a 31 de desembre del 2012, 2.331,83 M€ a 31 de desembre del 2013 i 2.355,50 M€ a 31 de desembre del 2014) es deriva dels contractes de concessió formalitzats per IFERCAT en els exercicis 2008 i 2010, operacions que no es van incorporar al Balanç d'IFERCAT fins a l'1 de gener del 2011 (vegeu l'epígraf 2.2). Aquestes operacions no constitueixen noves operacions d'endeutament que estiguin subjectes als límits d'endeutament que estableixen les lleis de pressupostos en vigor els exercicis 2011-2014, tot i que el seu import computa a efectes d'endeutament d'acord amb les normes SEC 95.

Límit de l'endeutament a curt termini

Respecte a les operacions d'endeutament a curt termini, les lleis de pressupostos estableixen un límit màxim d'endeutament viu del 20% sobre l'Estat de despeses del pressupost dels exercicis 2011 i 2012 (prorrogat per al 2013), i del 25% sobre el del 2014.

D'acord amb aquests percentatges i l'import de les despeses incloses en l'Estat de despeses de cadascun dels pressupostos (vegeu l'epígraf 2.5), el límit de l'endeutament a curt termini se situa en 65,55 M€ per a l'exercici 2011, en 49,10 M€ per als exercicis 2012 i 2013, i en 67,15 M€ per a l'exercici 2014.

El saldo viu de les operacions d'endeutament a curt termini a 31 de desembre dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014 ascendeix a 70,62 M€, 144,21 M€, 160,44 M€ i 221,25 M€, respectivament (vegeu el quadre 25). El seu import supera el límit autoritzat en la respectiva llei de pressupostos esmentat en el paràgraf anterior, excés que s'origina per la disminució dràstica de l'import de les despeses pressupostades, que passa de 802,89 M€ en l'exercici 2010 a 327,72 M€ en l'exercici 2011 per situar-se al voltant dels 250,00 M€ en els exercicis 2012-2014, i per l'augment del mateix endeutament.

Les operacions que han fet sobrepassar el límit són les següents (vegeu el quadre 25):

- Disposicions de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria corporativa (*cash pooling*) que, malgrat el que està previst, no s'han cancel·lat abans de finalitzar l'exercici (70,62 M€ a 31 de desembre del 2011, 45,23 M€ a 31 de desembre del 2012, 160,44 M€ a 31 de

desembre del 2013, i 221,25 M€ a 31 de desembre del 2014). El 5 d'octubre del 2016, la Generalitat ha atorgat a IFERCAT un crèdit a llarg termini per cancel·lar el saldo disposat a 30 de juny del 2015.

- Deute a curt termini amb la Generalitat existent a 31 de desembre del 2012 de 91,86 M€ corresponent al mecanisme de finançament per al pagament als proveïdors del saldo a 31 de desembre de 2011. El 20 de desembre del 2013, la Generalitat ha atorgat a IFERCAT un crèdit a llarg termini per eixugar el deute a curt termini mencionat.

2.8.2. Terminis de pagament

Els saldos al final dels exercicis 2011-2014 corresponents a proveïdors i creditors, sense tenir en compte l'import de les provisions, són els que es detallen a continuació:

Quadre 27. Saldo de proveïdors i creditors (factures i certificacions pendents de pagament)

Concepte	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Creditors per concessions	27.304	39.066	49.428	48.934
Creditors per construcció d'obres	199.674	18.055	42.464	31.869
Creditors per prestació de serveis	7.922	13.305	19.294	1.345
Proveïdors	1.722	126	267	75
Total	236.622	70.552	111.453	82.223

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir dels comptes anuals d'IFERCAT dels exercicis 2011, 2012, 2013 i 2014.

El termini legal màxim de pagament, segons la Llei 15/2010, del 5 de juliol, que modifica la Llei 3/2004, del 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, és de cinquanta dies per a l'exercici 2011, quaranta dies per al 2012 i trenta dies per als exercicis 2013 i 2014.

Segons consta en la Memòria dels comptes anuals el percentatge de pagaments realitzats fora del termini legal màxim és del 73% en l'exercici 2011, del 92,2% en l'exercici 2012, del 12,8% en l'exercici 2013 i del 44,0% en l'exercici 2014.

Un cop analitzada la composició i l'evolució del saldo al final dels exercicis 2011-2014 s'observa el següent:

- El saldo dels creditors per concessions correspon a la tarifa tècnica dels mesos de novembre i desembre, que segons els contractes es paga a seixanta dies a partir de la data de la factura. Aquest termini s'ha allargat en les factures de novembre i desembre del 2014, en què el 25,7% de l'import facturat ha estat pagat a noranta dies. En tots els exercicis s'excedeix el termini màxim de pagament.
- El saldo de creditors per construccions d'obres correspon a les certificacions d'obra de la L9 a càrrec d'IFERCAT pendents de pagament.

Durant l'exercici 2011 s'ha pagat la totalitat del saldo pendent de pagament a 31 de desembre del 2010, però de les factures de l'exercici només s'ha pagat un 25,7%. El saldo al final de l'exercici (199,67 M€) està integrat per factures dels mesos de gener a desembre, de tal forma que gairebé la seva totalitat excedeix el termini màxim legal (196,81 M€).

En l'exercici 2012 s'ha cancel·lat la totalitat del saldo pendent procedent de l'exercici anterior, principalment amb el préstec rebut de la Generalitat en el marc del mecanisme ICO-Proveïdors creat mitjançant el Reial decret llei 7/2012, del 9 de març (145,24 M€).

Pel que fa a l'exercici 2012, a causa de l'aturada d'algunes de les obres, el volum de les certificacions ha caigut fins als 37,74 M€, dels quals al final de l'exercici restaven pendents de pagament 18,22 M€, que corresponen principalment a les factures del quart trimestre. L'import de les factures que excedeixen el termini màxim de pagament és de 4,68 M€.

En l'exercici 2013, IFERCAT ha pagat un 12,5% de l'import de les factures corresponents a aquest exercici, mentre que l'empresa concessionària del Tram II ha assumit el pagament de certificacions per un total de 63,89 M€ en virtut de l'establert en la modificació del contracte de concessió formalitzada el 7 de novembre del 2012. Al final de l'exercici gairebé la totalitat del saldo correspon a factures que ja han excedit el termini màxim de pagament (42,45 M€).

En l'exercici 2014 l'import de les certificacions pagades per l'empresa concessionària del Tram II ha estat de 6,19 M€, mentre que IFERCAT ha pagat 62,00 M€ corresponents a factures del 2014, més 42,49 M€ corresponents a factures dels exercicis 2012 i 2013 gràcies al nou préstec rebut de la Generalitat en el marc del mecanisme ICO-Proveïdors de 40,10 M€ destinat al pagament de factures pendents a 31 de maig del 2013. El saldo al final de l'exercici correspon principalment a les certificacions del quart trimestre, i l'import de les factures que excedeixen el termini màxim de pagament és de 10,80 M€.

- El saldo dels creditors per prestació de serveis correspon, principalment, a les factures de FMBSA en concepte de manteniment del túnel del Tram IV, i d'ENDESA en concepte del subministrament d'electricitat del Tram IV.

Pel que fa al manteniment del túnel del Tram IV cal tenir en compte que, a causa de la manca de cobrament de FMBSA del cànon ferroviari, IFERCAT en contrapartida va deixar de pagar les factures de manteniment corresponents al quart trimestre del 2011 fins al segon trimestre del 2014, les quals finalment han estat cancel·lades el 12 de novembre del 2014 per haver cobrat de FMBSA part del deute net a favor d'IFERCAT, un cop formalitzat el conveni per al rescabament del deute pendent. A partir d'aquesta data, el pagament de les factures s'ha efectuat dins el termini màxim legal previst de trenta dies.

Pel que fa a l'energia elèctrica del Tram IV facturada per ENDESA a IFERCAT, les factures han estat pagades en un termini mitjà de noranta dies en els exercicis 2011 i

2012, de cinquanta-cinc dies en l'exercici 2013 i de seixanta dies en l'exercici 2014. En tots els exercicis s'excedeix el termini màxim de pagament.

Aquest saldo també inclou l'energia elèctrica del trams I i II en construcció repercutida pels concessionaris a IFERCAT, que en general es paga a noranta dies a partir de la data de la factura. En els exercicis 2012 i 2013 aquest termini s'ha allargat per a algunes factures del Tram I entre sis mesos i un any. En tots els exercicis s'excedeix el termini màxim de pagament.

2.8.3. Retribucions i contractació de personal

Per a la fiscalització de les retribucions i la contractació del personal dels exercicis 2011-2014 s'han considerat els preceptes inclosos en les respectives lleis de pressupostos, així com la resta de normativa en matèria de personal que els desenvolupa (acords del Govern de la Generalitat i Instruccions de la Direcció General de la Funció Pública).

Les despeses de personal i la plantilla mitjana en el període 2011-2014 són les que es detallen en el quadre següent:

Quadre 28. Despeses de personal i plantilla mitjana

Concepte	Exercici 2010	Exercici 2011	Exercici 2012	Exercici 2013	Exercici 2014
Sous i salaris	1.049	536	318	322	323
Indemnitzacions	-	134	-	-	-
Càrregues socials	184	103	71	71	48
Altres despeses socials	33	11	1	-	-
Total despeses personal	1.266	784	390	393	371
Plantilla mitjana	17	9	6	6	6

Imports en milers d'euros.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes a partir de la informació comptable proporcionada per IFERCAT.

Les remuneracions en el període 2011-2014 aplicades per IFERCAT han estat les següents:

- Exercici 2011:
 - Manteniment dels sous i salaris pel mateix import brut que els que estaven en vigor des del juny del 2010.
- Exercici 2012:
 - Manteniment dels sous i salaris pel mateix import brut que els que estaven en vigor des del juny del 2010.
 - Supressió de la paga extraordinària de desembre a tot el personal.

- Supressió el juny del 2012 de l'import equivalent a una paga extraordinària al personal directiu assimilat a alt càrrec al qual no s'havia aplicat aquesta reducció el desembre del 2011 en el marc de les mesures excepcionals acordades pel Govern el 15 de novembre del 2011.
- Exercicis 2013 i 2014:
 - Manteniment dels sous i salaris pel mateix import brut que els que estaven en vigor des del juny del 2010.
 - Supressió de l'import equivalent a una paga extraordinària a tot el personal.

En la revisió de les retribucions del període 2011-2014, tant del personal directiu assimilat a alt càrrec com de la resta de personal laboral no s'han observat incidències. El càlcul dels sous i salaris s'ha efectuat d'acord amb les remuneracions brutes que estaven en vigor des de l'1 de juny del 2010, sense que IFERCAT hagi aplicat, d'acord amb les limitacions pressupostàries establertes, les revisions i modificacions salarials corresponents al Conveni col·lectiu de treball de la Indústria de la construcció i obres públiques de la província de Barcelona que és aplicable al seu personal.

Pel que fa al personal directiu assimilat a alt càrrec, la reducció de les remuneracions corresponent a la paga extra de juny del 2012 s'ha efectuat pels imports establerts al respecte per la Secretaria d'Administració i Funció Pública que es detallen tot seguit:

Quadre 29. Reducció de les remuneracions del 2012 corresponent a la paga extra de desembre del 2011

Retribució anual	Reducció
Retribució anual entre 80.589,54 € i 84.078,49 €	4.319
Retribució anual entre 84.078,50 € i 108.576,83 €	4.427
Retribució anual entre 108.576,84 € i 144.030,11 €	5.400
Retribució anual superior a 144.030,12 €	7.195

Imports en euros.

Font: Informació tramesa per la Secretaria General del Departament d'Economia i Coneixement a IFERCAT corresponent als imports de reducció de les remuneracions fixats per la Secretaris d'Administració i Funció Pública.

Al personal d'IFERCAT afectat per aquesta mesura se li ha aplicat una reducció de 4.427 €, d'acord amb el tram a què correspon la seva retribució anual segons la Secretaria d'Administració i Funció Pública. Aquest import, però, és inferior al de la paga extra corresponent al juny del 2012 (6.171 €) que és l'import que s'hauria d'haver deduït d'acord amb el que estableix l'article 29.2 de la Llei 1/2012, del 22 de febrer, de pressupostos de la Generalitat per al 2012.

IFERCAT en el període 2011-2014 no ha contractat nou personal. Només s'han renovat els càrrecs de president i director general tècnic el març i l'abril del 2011, respectivament (vegeu l'epígraf 1.2.2). Cal tenir en compte que les persones que passen a ocupar aquests

càrrecs no perceben cap retribució, ja que els desenvolupen com a segon lloc en el sector públic compatibilitzat amb el de president i director gerent d'Infraestructures.cat, respectivament.

En l'exercici 2011 hi ha un total d'onze baixes: dues per renúncia (presidenta i director general tècnic d'IFERCAT), sis acomiadaments i tres baixes voluntàries. Aquesta reducció de la plantilla ha permès complir la reducció de les despeses de personal en un 6% i dels efectius en un 5% a 30 de juny del 2011 requerida en la Instrucció 1/2011, del 8 de febrer del 2011, per a l'aplicació de Mesures específiques en matèria de personal previstes en el Decret 109/2011, de l'11 de gener, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2010. Les reduccions assolides per IFERCAT a 30 de juny del 2011 han estat del 34,4% de la despesa de personal i del 64,7% dels efectius.

Les indemnitzacions pagades per IFERCAT corresponen als sis acomiadaments i han estat calculades en quaranta-cinc dies per any treballat, sense que se superi el límit de dos anys de sou brut, d'acord amb l'article 56 del Reial decret legislatiu 1/1995, del 24 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors en la versió en vigor a la data de l'acomiadament (5 d'abril del 2011).

2.8.4. Dietes per l'assistència al Consell d'Administració

Les dietes per l'assistència al Consell d'Administració satisfetes per IFERCAT en el període 2011-2014 ascendeixen a 126.630 €.

L'import de la dieta per assistir a una reunió en aquest període és de 378 €, que correspon al que estableix l'Acord de Govern del 22 de març del 2005 d'autorització dels drets d'assistència a les reunions del Consell d'IFERCAT (420 €) reduït en un 10% en aplicació de les normes de contenció de la despesa establertes en l'Acord de Govern de l'1 de juny del 2010.

En el període 2011-2014 el Consell d'Administració d'IFERCAT s'ha reunit un cop al mes, excepte en l'exercici 2011 en què, a causa de la renovació dels membres del Consell, els mesos de gener i febrer no es va reunir.

Les dietes satisfetes han estat correctament calculades d'acord amb l'import aprovat i les assistències efectives dels consellers a les reunions.

2.9. SEGUIMENT DE LES OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'EXERCICIS ANTERIORS

A continuació s'efectua el seguiment de les observacions i recomanacions incloses en l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010, aprovat pel Ple de la Sindicatura de Comptes el 26 de març del 2013:

83

Observacions i recomanacions de l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010	Recomanació aplicada	Comentari
3. Facturació d'IFERCAT a GISA: Pel que fa a l'exercici 2010 s'observa que han estat repercutides la totalitat de les despeses directament afectades a la Línia 9 malgrat que en aquest exercici el Tram IV ja s'havia posat en funcionament i, per tant, IFERCAT ja percebia els corresponents ingressos derivats de la seva explotació. <i>Es recomana que s'estableixi un sistema d'imputació de costos entre els diferents trams que permeti distribuir-los entre els que encara estan en construcció i els que ja estan en funcionament, per evitar que es repercuteixin a GISA els costos dels trams dels que ja s'hagi iniciat la seva explotació.</i> Pel que fa a la classificació d'aquesta aportació dins el Compte de pèrdues i guanys s'hauria d'haver registrat en el compte de Subvencions a l'explotació en lloc de comptabilitzar-la en el compte d'Ingressos per serveis diversos, ja que es considera que finança de manera indirecta part del dèficit d'explotació d'IFERCAT.	Sí No	La repercussió a Infraestructures.cat (anteriorment GISA) de les despeses d'explotació directament relacionades amb la construcció de la L9, en l'exercici 2014, s'ha efectuat en funció dels quilòmetres de la L9 que no estan en explotació. A més, no es consideren repercutibles aquelles despeses en relació amb les quals IFERCAT ja obté altres ingressos per al seu finançament (cànon ferroviari, subvencions del DTS, i facturació a FMBSA). Els ingressos relatius a la facturació d'IFERCAT a Infraestructures.cat, l'exercici 2014, continuen registrats com a ingressos per serveis diversos. Vegeu l'epígraf 2.3.
4. Facturació d'IFERCAT a FMBSA: L'import facturat l'exercici 2010 per IFERCAT a FMBSA en concepte de cànon ferroviari és superior en 0,53 M€ (IVA inclòs) al que correspon als ingressos meritats, en haver iniciat la facturació dels 6,6 quilòmetres posats en funcionament en aquest exercici a partir d'una data que no es correspon amb la de l'inici efectiu de la prestació del servei. <i>Pel que fa al cànon ferroviari, cal que s'apliquin els criteris de meritació que estableix l'article 57 de la Llei 4/2006, del 31 de març, ferroviària, en relació amb aquesta taxa.</i>	Sí	No s'han observat incidències pel que fa als ingressos en concepte de cànon ferroviari de l'exercici 2014. A més, s'ha verificat que l'import acumulat pel període 2011-2014 es correspon amb el que es deriva de l'aplicació dels criteris de meritació que estableix la Llei 47/2006 i l'import per quilòmetre fixat per les Ordres del DTS.
5. Patrimoni: L'aportació efectuada l'exercici 2010 per la Generalitat de Catalunya en relació amb la liquidació de la Disposició addicional tercera de l'Estatut de l'exercici 2007 ha estat registrada com un increment del patrimoni, ja que segons el presupost de despeses del DPTOP consta com una aportació de capital. Segons el conveni formalitzat respecte d'aquest tema per l'Administració general de l'Estat i la Generalitat, aquests recursos estan destinats al finançament de les obres de la Línia 9 del metro. <i>Aquesta aportació s'hauria de registrar com a subvenció de capital, dins l'epígraf de Patrimoni net, i imputar-la com a ingrés al Compte de pèrdues i guanys en funció de l'amortització dels actius que finança.</i>	No	L'aportació rebuda l'exercici 2010 corresponent a la Disposició addicional tercera de l'Estatut destinada al finançament de la L9, l'exercici 2014, continua registrada en el compte de fons patrimonial de l'epígraf de patrimoni net. En el període 2011-2014 no s'han rebut noves aportacions en relació amb aquesta subvenció de l'Estat.

Observacions i recomanacions de l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010	Recomanació aplicada	Comentari
6. Subvencions de capital: <i>La subvenció rebuda de GISA l'exercici 2005 en concepte de compensació per la subrogació de les obres de la Línia 9 del metro, s'hauria d'imputar com a ingrés al compte de Resultats d'exercicis anteriors, dins l'epígraf de Patrimoni net, ja que una part es va aplicar al finançament de despeses corrents mentre que la resta va quedar sense una finalitat específica en no generar-se els costos als que estava destinada inicialment.</i>	No	La subvenció de capital rebuda l'exercici 2005 de GISA (actualment Infraestructures.cat), l'exercici 2014, continua registrada en el compte de subvencions de capital de l'epígraf de patrimoni net i s'imputa a pèrdues i guanys en funció de l'amortització de les infraestructures de la L9. Vegeu l'epígraf 2.2.3.
7. Creditors per prestació de serveis: La provisió a 31 de desembre del 2010 de les despeses de manteniment del túnel de la Línia 9 del metro és inferior en 0,22 M€ a les que han estat facturades amb posterioritat, el febrer del 2011, per FMBSA. <i>Es recomana que es revisin abans del tancament definitiu dels comptes anuals els imports de les provisions registrades a 31 de desembre, en el cas d'aquelles despeses que són facturades amb anterioritat a la data de formulació dels estats financers.</i>	Sí	La provisió a 31 de desembre del 2014 de les despeses de manteniment del túnel de la L9 es correspon amb l'import de la factura de FMBSA del quart trimestre del 2014, rebuda el gener del 2015.
8. Periodificacions de passiu a curt termini: Els ingressos anticipats cobrats del DPTOP que consten registrats en el passiu a 31 de desembre del 2010, són superiors en 0,35 M€ als que correspondria, ja que segons es desprèn de la Llei de pressupostos per a l'exercici 2010 aquesta transferència corrent està destinada a finançar el 90,0% de les despeses a càrrec d'IFERCAT en concepte de tarifa tècnica a pagar als concessionaris de les obres de les estacions de la Línia 9, mentre que IFERCAT només n'ha aplicat al Compte de pèrdues i guanys, com a ingrés, un 88,8%. <i>Es recomana que IFERCAT regularitzi aquest import amb abonament al compte de subvencions a l'explotació, i que revisi el sistema de càlcul que aplica per a la imputació d'aquests ingressos al Compte de pèrdues i guanys.</i>	n/a	En l'exercici 2014 no s'han generat ingressos anticipats corresponents a la subvenció del DTS destinada al finançament de la tarifa tècnica. Cal esmentar, però, que d'acord amb el nou sistema de comptabilització de les concessions aplicat a partir de l'exercici 2011, el registre de les subvencions rebudes del DTS s'efectua d'acord amb el criteri de meritació de les corresponents despeses finançades.
9. Despeses de personal: L'increment global de la massa salarial en els exercicis 2009 i 2010 està per sobre de les limitacions que estableixen les respectives lleis de pressupostos. <i>IFERCAT hauria de respectar la limitació en l'increment de les despeses de personal que estableix la Llei de pressupostos.</i>	Sí	Les remuneracions en el període 2011-2014 no han experimentat cap increment respecte a les que estaven en vigor a partir del juny del 2010, i s'han aplicat les mesures de reducció salarial i dels efectius de personal establertes en les corresponents lleis de pressupostos i normativa de desenvolupament.

Observacions i recomanacions de l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010	Recomanació aplicada	Comentari
10. Reparacions i conservació: En el conveni entre IFERCAT, EMT i FMBSA formalitzat l'1 d'agost del 2008, pel qual IFERCAT encomana a FMBSA l'administració i conservació de les infraestructures de la Línia 9 que no siguin objecte de concessió, no determina de forma clara i detallada els conceptes i la forma de càlcul de l'import a facturar per FMBSA en relació amb les tasques que li han estat encomanades. <i>Es recomana que IFERCAT i FMBSA formalitzin la corresponent addenda on es fixin les bases i criteris de càlcul de les despeses que IFERCAT assumeix.</i>	No	L'exercici 2014 continua en vigor el Conveni formalitzat l'1 d'agost del 2008 en els mateixos termes en què va ser redactat. Vegeu l'epígraf 2.3.
11. Resultats per alienacions: Les pèrdues per alienacions registrades en l'exercici 2010, de 139.590 €, corresponen a la regularització de l'operació amb Fira 2000 en relació amb la galeria de serveis sobre el passadís de comunicació amb el recinte firal Gran Via. <i>D'aquest import 128.669 € s'haurien d'haver registrat en el compte de Resultats d'exercicis anteriors de l'epígraf del patrimoni net ja que corresponen a l'esmena d'errors d'exercicis anteriors d'import significatiu, mentre que els restants 10.921 € s'haurien d'haver regularitzat amb càrrec als altres ingressos d'explotació, on s'havien comptabilitzat inicialment en l'exercici 2010.</i>	No	Les pèrdues per alienacions del 2010 corresponents a Fira 2000 no han estat encara regularitzades al final de l'exercici 2014.
L'observació núm. 12 fa referència a una incidència relativa a l'elaboració de l'Estat de canvis en el patrimoni net de l'exercici 2009, que en l'exercici 2010 ja no s'havia reproduït.	-	-
Fiscalització pressupostària		
Les observacions 13, 14 i 15 fan referència a incidències relatives al pressupost de l'exercici 2009, que en l'exercici 2010 ja havien estat esmenades o no s'havien reproduït.	-	-
Fiscalització de la contractació		
16. Legislació aplicable: A 31 de desembre del 2010 encara està pendent que IFERCAT adapti els seus Estatuts a la normativa sobre contractació que va entrar en vigor l'1 de maig del 2008, i que redacti les IIC requerides en l'article 175 de la LCSP.	Sí	Els Estatuts d'IFERCAT aprovats mitjançant Decret 34/2012, del 27 de març, contenen l'adaptació a la normativa en matèria de contractació a la citada data, la qual continua en vigor l'exercici 2014. Des del 28 d'abril del 2011 IFERCAT disposa d'unes IIC, que en el període 2011-2014 han estat adaptades a les modificacions introduïdes en les normes de contractació que les afecten.

Observacions i recomanacions de l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010	Recomanació aplicada	Comentari
17. Informació sobre la contractació: S'han observat diverses incidències relatives a la integritat i exactitud de la informació continguda en la relació de contractes dels exercicis 2009 i 2010 proporcionada per IFERCAT. <i>Caldria revisar el sistema de registre i seguiment dels contractes.</i>	No	En l'exercici 2014 s'han observat diverses incidències en relació amb la integritat de la població d'expedients de contractació. Vegeu l'epígraf 2.7.
18. Contractació menor i comandes ordinàries: Les observacions núm. 18.a) a 18.g) corresponen a la fiscalització d'una mostra d'expedients de contractes menors i comandes ordinàries. <i>Es recomana unificar en un sol tipus d'expedients la contractació que IFERCAT efectua mitjançant les comandes ordinàries i contractes menors. revisar els procediments de la seva tramitació per adaptar-los als requisits i limitacions que estableix la Llei de contractes del sector públic (LCSP), i establir els mecanismes de control necessaris per garantir el compliment dels principis de transparència, publicitat i concurrència, com també requereix la LCSP.</i>	n/f No	- En l'exercici 2014 IFERCAT manté les comandes ordinàries, les quals no estan previstes en la LCSP o la LCSE, ni en les IIC, com a tipus de contractes o com a procediment d'adjudicació. Vegeu l'epígraf 2.7.
19. Concessió de les obres del Tram II: Tal com han estat definits l'objecte i les prestacions en els plecs de clàusules, podria qüestionar-se que la verdadera naturalesa d'aquest contracte sigui la d'una concessió d'obra pública segons està definit i regulat en la LCSP. Les concessions d'obres públiques s'han de caracteritzar pel fet que la retribució principal del concessionari procedeixi del dret d'explotació de l'obra i vingui determinada, almenys en part, en funció de la demanda d'utilització de la infraestructura.	n/a	En el període 2011-2014 IFERCAT no ha adjudicat nous contractes de concessió.
20. Adjudicacions per procediment obert i negociat: Les observacions núm. 20.a) a 20.c) i la corresponent recomanació fan referència a diversos aspectes derivats de la fiscalització d'una mostra d'expedients d'adjudicació de contractes.	n/f	-
21. Modificació dels contractes: Les sis modificacions tramitades relatives als dos contractes de concessió d'obres de les estacions dels trams I i IV de la Línia 9 del metro adjudicats el desembre del 2008 afecten els següents aspectes bàsics: la retribució del contractista, les penalitzacions per incompliment del contracte, el calendari d'execució de les obres, l'import de la inversió, el finançament aliè del contracte i les causes de reequilibri financer i de resolució del contracte. Es considera que l'entitat d'aquestes modificacions i el fet de no detallar en els respectius expedients la raons d'interès públic que les justifiquen, fa que es vulneri la clàusula 50 dels plecs de clàusules administratives particulars. <i>Seria recomanable que davant l'entitat d'aquestes modificacions, IFERCAT avaluï de nou, tant des del punt de vista tècnic com econòmic, la idoneïtat d'aquesta figura contractual.</i>	Si	En les modificacions dels contractes de concessió aprovades l'exercici 2014 que han estat fiscalitzades, s'han detallat adequadament les raons d'interès públic que les justifiquen, i no s'hi ha observat la vulneració de l'article 50 dels plecs (vegeu l'epígraf 2.7.3.2).

Observacions i recomanacions de l'informe 6/2013, relatiu als exercicis 2009-2010	Recomanació aplicada	Comentari
22. Pròrroga dels contractes: L'observació i la recomanació núm. 22 fan referència a diversos aspectes derivats de la fiscalització d'una mostra d'expedients de pròrroga de contractes.	n/f	-
23. Tramesa al Registre públic de contractes (RPC): En sis expedients de modificació i en dos expedients de pròrroga no es va efectuar la tramesa de dades al RPC, aspecte requerit en l'Ordre del 26 de febrer de 1997 del Departament d'Economia i Finances en vigor els exercicis 2009 i 2010. <i>Caldria que IFERCAT revisés els circuits d'informació relatius a la comunicació i tramesa de dades de les modificacions i pròrroques al Registre públic de contractes.</i>	No	Cap dels expedients de modificació i pròrroga aprovats en el període 2011-2014 han estat retuts al RPC. Vegeu l'epígraf 2.7.
24. Execució dels contractes de concessió: Respecte al contracte de concessió de les obres de les estacions del Tram IV de la Línia 9 s'ha observat que l'import total facturat els exercicis 2009 i 2010 excedeix al que correspondria en aplicació de les clàusules que regeixen el contracte, pel fet d'haver iniciat la facturació a partir de l'emissió de l'acta d'acreditació de la finalització de les obres, mentre que segons la clàusula 44.1 dels plecs la tarifa tècnica es merita a partir de la formalització de l'acta de comprovació. <i>Es recomana revisar el càlcul d'aquests imports i, si s'escau, reclamar les quantitats que excedeixin les que correspondrien en aplicació de les clàusules del contracte.</i>	No	IFERCAT no ha regularitzat l'excés de facturació observat per la Sindicatura en relació amb els exercicis 2009 i 2010. En el període 2011-2013, IFERCAT ha continuat aplicant el mateix criteri que en 2010 per a l'inici de la facturació de la tarifa tècnica. En l'exercici 2014 no s'han produït noves entregues d'estacions.
25. Execució i extinció dels contractes: Les observacions núm. 25.a) a 25.d) i la corresponent recomanació fan referència a diversos aspectes derivats de la fiscalització de l'execució i l'extinció d'una mostra d'expedients.	n/f	-
26. Termini de pagament: Incompliment del termini de pagament que estableix la Llei 15/2010, del 5 de juliol, de modificació de la Llei 3/2004, del 29 de desembre, per la que s'estableixen mesures de lluita contra la morositat. Aquesta incidència s'ha observat en la major part de les factures a càrrec dels set expedients en relació amb els quals s'ha fiscalitzat el pagament. <i>Caldria que IFERCAT ajustés el seu termini a la normativa sobre morositat en vigor en cada període.</i>	No	En l'exercici 2014, el percentatge de pagaments realitzats fora del termini legal màxim és del 44%. Vegeu l'epígraf 2.8.2.

n/a: No aplicable.

n/f: Aspecte que no ha estat fiscalitzat d'acord amb l'abast del present informe.

3. CONCLUSIONS

3.1. OPINIÓ I OBSERVACIONS

Opinió

D'acord amb l'objecte, l'abast i la metodologia utilitzada en aquest informe, detallats en la introducció, l'opinió de la Sindicatura és que, excepte pels fets descrits en les observacions 1 a 5 següents i pels possibles efectes de la limitació descrita en l'observació 6, els comptes anuals expressen en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera d'IFERCAT el 31 de desembre del 2014, i també dels resultats i de la liquidació pressupostària corresponents a l'exercici anual finalitzat en aquella data, d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicat i, en particular, amb els principis i criteris comptables que aquest marc conté.

Es posa èmfasi especial en el canvi de criteri comptable de les concessions administratives atorgades per IFERCAT, aplicat a partir de l'exercici 2011 i que ha comportat la reexpressió dels comptes anuals de l'exercici 2010, que es descriu a l'inici de l'epígraf 2.2. Aquesta qüestió, però, no modifica l'opinió de la Sindicatura.

Observacions

1. A 31 de desembre del 2014 consten capitalitzats en excés interessos de les concessions d'import 10,11 M€ (0,73 M€ l'exercici 2014 i 9,38 M€ els exercicis 2012 i 2013)¹² corresponents a dues claus d'obra de les estacions concessionades dels trams II i IV. En relació amb aquestes claus d'obra en el període 2011-2014 no s'han efectuat noves inversions. La Sindicatura considera que no correspondria haver activat els citats costos financers donat que aquestes claus d'obra no es troben en període de construcció (vegeu l'apartat de les immobilitzacions materials en curs de l'epígraf 2.2.1).
2. L'amortització acumulada de l'immobilitzat material a 31 de desembre del 2014 mostra un excés de 7,76 M€ (1,59 M€ dotats l'exercici 2014 i 6,17 M€ dotats durant el període 2011-2013) corresponent a les construccions i instal·lacions tècniques del Tram IV, tant concessionades com no concessionades, tal com es descriu a continuació (vegeu l'apartat d'immobilitzacions materials de l'epígraf 2.2.1):
 - Excés d'amortització de 4,56 M€ per haver aplicat a determinades construccions i instal·lacions tècniques una vida útil diferent de la que consta en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals dels exercicis 2011-2014 (la qual és consistent i

12. Arran de l'al·legació a l'observació núm. 1 s'ha modificat l'error tipogràfic de l'exercici.

homogènia amb la que figura en la Memòria dels comptes anuals d'exercicis anteriors), així com per errors en el càlcul dels dies a amortitzar en relació amb l'estació de Santa Rosa.

- Excés d'amortització de 3,20 M€ per haver classificat incorrectament com a construccions 67,33 M€, cost del túnel que hauria de figurar en l'immobilitzat en curs ja que correspon a la part que encara no està en servei i que, per tant, no s'hauria d'haver amortitzat.
3. En el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.3), els ingressos (15,69 M€) i les despeses (15,69 M€) en concepte de manteniment de les estacions concessionades consten duplicats: ingressos rebuts de FMBSA ja inclosos en el cànon ferroviari, per sufragar el cost del manteniment facturat per les empreses concessionàries ja inclòs en el cànon d'explotació de la concessió.

Aquesta duplicitat ha estat esmenada en els comptes anuals de l'exercici 2015.

4. En el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.3), les subvencions d'explotació rebudes del DTS (200,71 M€) consten incorrectament classificades com a subvencions de capital imputades al resultat de l'exercici.

En els comptes anuals de l'exercici 2015, les subvencions d'explotació ja es mostren correctament classificades com a altres ingressos d'explotació.

5. En la liquidació del pressupost de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.2) no consten registrades les obligacions reconegudes corresponents a les concessions administratives: 13,04 M€ en concepte de noves inversions, 1,73 M€ en concepte de despeses financeres i 0,05 M€ en concepte de despeses de manteniment substitutiu, les quals haurien de figurar en el capítol 6, el capítol 3 i el capítol 2, respectivament, del pressupost de despeses.
6. Per a la valoració dels derivats (vegeu l'epígraf 2.2.4), IFERCAT no ha efectuat l'anàlisi del risc de crèdit requerit per la Norma internacional d'informació financera NIIF 13. En cas que l'ajust fos significatiu s'hauria d'incorporar al valor dels derivats a 31 de desembre del 2014, d'acord amb la resposta efectuada per l'ICAC el 4 de juny del 2013 a la consulta formulada al respecte el 24 d'abril del 2013 per l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

Estats comptables

7. IFERCAT, en els exercicis fiscalitzats aplica el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007 i les instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direc-

ció General de Pressupostos i la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya. Tanmateix, en el període fiscalitzat la Sindicatura considera que li era d'aplicació el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya aprovat per l'Ordre del 28 d'agost de 1996 (vegeu l'epígraf 1.1.1).

8. En l'immobilitzat material (vegeu l'epígraf 2.2.1) s'han observat diverses incidències pel que fa a la classificació de determinats elements, les quals es relacionen tot seguit:
 - 8.1. El cost de les màquines tuneladores per un import de 109,03 M€ es troba duplicat amb el cost del túnel del Tram IV que es va activar en els exercicis 2010 i 2011. L'activació del cost del túnel es va registrar amb contrapartida a un increment de l'amortització acumulada de la maquinària, en lloc de registrar-la com a baixa del cost de la maquinària.
 - 8.2. L'activació del cost del túnel es va efectuar en funció dels quilòmetres construïts en lloc dels quilòmetres posats en servei, la qual cosa va suposar una incorrecta classificació de 67,33 M€ en construccions en explotació, que haurien de figurar en l'immobilitzat en curs. El consegüent excés d'amortització, de 3,20 M€, ja consta inclòs en l'observació 2.
 - 8.3. El cost de les obres de remodelació de l'estació Sagrera-Meridiana del Tram IV finalitzades i posades en servei el 30 de novembre del 2013, d'import 149,85 M€, no ha estat reclassificat des de l'immobilitzat en curs als comptes de construccions i instal·lacions tècniques i, per tant, tampoc s'ha dotat la corresponent amortització (3,04 M€ segons el càlcul estimat efectuat per la Sindicatura).
9. IFERCAT segueix el criteri de registrar com a inversions financeres a llarg termini (vegeu l'epígraf 2.2.2) l'import equivalent al deute amb les empreses concessionàries en concepte d'arrendament financer, mentre que el que ha de reflectir aquest epígraf de l'actiu és el deute de la Generalitat per l'import de les subvencions de capital futures que consten meritades fins a la data destinades a finançar les obres de la L9 concessionades ja executades.

Tot i que no hi ha una resolució expressa d'atorgament de la subvenció de capital destinada a finançar les obres concessionades de la L9, en el PEF d'IFERCAT en vigor en el període 2011-2014 es contempla una subvenció del DTS destinada a finançar fins a un 90% de la tarifa tècnica a pagar per IFERCAT a les empreses concessionàries (en concepte d'inversions i de despeses d'explotació no sufragades per FMBSA). Respecte a això, cal esmentar que el Govern de la Generalitat a 31 de desembre del 2014 tenia pendent d'aprovar un nou PEF en el que s'incorporessin al Balanç

d'IFERCAT els actius i els passius corresponents a les concessions administratives, i s'actualitzessin els imports de les tarifes tècniques d'acord amb les modificacions i reequilibris dels contractes de concessió aprovats amb posterioritat al 6 de juliol del 2010, data d'aprovació del PEF en vigor en el període 2011-2014.

El citat nou PEF ha estat aprovat finalment pel Govern de la Generalitat el 6 de setembre del 2016, acord en què el Govern, addicionalment, autoritza el DTS a realitzar despeses amb càrrec als exercicis 2016-2042 a favor d'IFERCAT en concepte d'aportacions de capital (2.590,31 M€) i de subvencions d'explotació (7.118,67 M€) corresponents al finançament de les inversions i el cànon d'explotació de les concessions administratives.

El PEF del 2016 no ha estat objecte de fiscalització per part de la Sindicatura perquè queda fora de l'abast temporal d'aquest informe.

10. En la liquidació del pressupost de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.2) consten registrades com a obligacions reconegudes altes d'immobilitzat d'import 6,15 M€ que no representen un flux monetari de despesa (són relacions valorades amb pagament diferit i provisions de factures pendents de rebre), inversions que d'acord amb les instruccions de la Intervenció general han de tenir la consideració d'operacions extra pressupostàries.
11. En el quadre de moviments de les subvencions, donacions i llegats rebuts (vegeu l'epígraf 2.2.3) que consta en la Memòria, s'ha inclòs com a alta i com a baixa de les subvencions de capital l'import de les subvencions d'explotació del DTS destinades al finançament de les despeses d'explotació de les concessions (200,71 M€ en l'exercici 2014, 472,97 M€ en el període 2011-2013, i 43,25 M€ en l'exercici 2010 reexpressat).

Aquest aspecte ha estat esmenat en els comptes anuals de l'exercici 2015.

12. IFERCAT ha formulat els comptes anuals segons el model abreujat d'acord amb el que preveu la norma 4a.2 del PGC que, pel que fa a les empreses que no tenen el capital representat per accions, com és el cas d'IFERCAT, només obliga a formular, com a mínim, els comptes anuals abreujats.

La formulació dels comptes anuals abreujats implica que els Estats financers siguin menys detallats i que la informació de la Memòria sigui menys completa que en el cas del model normal (vegeu l'epígraf 2.6).

Els comptes anuals d'IFERCAT corresponents a l'exercici 2015 ja han estat presentats d'acord amb el model normal.

13. La tramesa dels comptes anuals i de la documentació relativa a la liquidació pressupostària a la Intervenció general (vegeu l'epígraf 2.1) corresponent a l'exercici 2014 s'ha efectuat fora de termini, i la informació retuda és incompleta ja que no inclou l'Estat del romanent de tresoreria (IFERCAT no l'elabora).

A més la conciliació entre el resultat comptable i el resultat pressupostari retuda no ha estat correctament elaborada, ja que els imports que s'hi fan constar no es corresponen amb els que mostra la Liquidació del pressupost i el Compte de pèrdues i guanys inclosos en els comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.4).

Contractació

Univers d'expedients

14. La relació de contractes adjudicats en el període 2011-2014 proporcionada per IFERCAT no inclou els contractes menors. A més, s'han observat altres incidències de caràcter puntual pel que fa a la integritat i a l'exactitud d'aquesta informació, i de la relativa a les modificacions i a les pròrroques aprovades en aquest període (vegeu l'epígraf 2.7.2).¹³
15. En el període 2011-2014 IFERCAT ha adjudicat cent trenta-tres expedients de comandes ordinàries, procediment que no es troba previst en la legislació vigent (LCSP i LCSE) ni en les IIC d'IFERCAT (vegeu l'epígraf 2.7.2).

Analitzada la seva composició s'ha pogut determinar que seixanta-vuit d'aquests expedients d'un import total 62.767 € (un 0,1% sobre l'import total adjudicat) corresponen a contractes menors d'acord amb el que estableix la LCSP, que els és d'aplicació. També hi ha tres expedients d'un import total de 123.660 €, que d'acord amb el TRLCSP s'haurien d'haver adjudicat per procediment obert o negociat, ja que són serveis que superen el límit de la contractació menor. Els restants seixanta-dos expedients corresponen al desenvolupament de contractes o convenis adjudicats o aprovats amb anterioritat per IFERCAT, així com a serveis TIC centralitzats adjudicats pel CTTI i a despeses no subjectes a les lleis de contractes (taxes, lloguers patrimonials, etc.).

Comunicació al Registre públic de contractes

16. IFERCAT no ha tramés al Registre públic de contractes de la Generalitat els expedients de modificació i pròrroga aprovats en el període 2011-2014 i les comandes ordinàries.

13. Arran de l'al·legació a l'observació núm. 14 s'ha modificat parcialment el text inicial d'aquesta observació.

A més, vint-i-dos dels dos-cents contractes adjudicats en el citat període han estat informats erròniament com a adjudicacions d'Infraestructures.cat (vegeu l'epígraf 2.7.2).

Modificació dels contractes de concessió

Els expedients modificació dels tres contractes de concessió es van iniciar a finals de novembre del 2013, amb l'emissió dels corresponents informes justificatius (tècnic, econòmic i jurídic) i va donar lloc a l'aprovació per part del Consell d'Administració de quatre propostes de modificació, la darrera de les quals fou aprovada el 25 de setembre del 2014 i formalitzada el 27 de novembre del 2014.

17. En relació amb el procediment de modificació que estableix l'article 102 del RGLC, al que es troben subjectes aquests contractes, s'han observat les incidències següents (vegeu l'epígraf 2.7.3.2):

17.1. En l'expedient no hi ha constància que s'hagin portat a terme els següents tràmits, o aquests s'han efectuat de forma verbal sense deixar-ne constància per escrit:

- Informes jurídics relatius a les al·legacions presentades per les empreses concessionàries a la proposta de modificació aprovada pel Consell d'Administració el 2 de desembre del 2013, de la qual cosa se'n va informar verbalment al Consell el 19 de desembre del 2013.
- Audiència i negociacions amb les empreses concessionàries portades a terme en relació amb les propostes de modificació aprovades pel Consell d'Administració el 19 de desembre del 2013, i el 22 de maig i el 25 de setembre del 2014. En l'expedient no hi consta que s'obrissin nous terminis d'audiència per a cadascuna d'aquestes propostes, ni es va deixar constància per escrit de les negociacions que es van portar a terme.
- Informes justificatius relatius a la darrera proposta de modificació, que fou aprovada el 25 de setembre del 2014 i formalitzada el 27 de novembre del 2014. En l'expedient no hi ha constància que IFERCAT emetés els citats informes. Els nous aspectes que s'introdueixen en aquesta proposta de modificació respecte a les tres anteriors (per a les quals si que es van emetre els corresponents informes justificatius) fan referència al sistema de pagament del preu del contracte.

17.2. Els acords del Consell d'Administració d'aprovació de les quatre propostes de modificació de cadascun dels tres contractes de concessió no inclouen la valo-

ració de l'efecte de la modificació sobre l'import total del contracte. Només s'hi indica l'import de les noves tarifes tècniques i dels costos del manteniment substitutiu assumits per IFERCAT.

- 17.3. La modificació dels tres contractes ha estat aprovada pel Consell d'Administració el 25 de setembre del 2014 amb efectes retroactius des de l'1 de gener del 2014.
18. En relació amb els aspectes dels contractes de concessió que han estat modificats es fan les observacions següents (vegeu l'epígraf 2.7.3.2):

18.1. S'ha eliminat de la tarifa tècnica la contraprestació corresponent al cost del manteniment substitutiu, el qual continua formant part de les prestacions objecte del contracte. Aquest cost és assumit directament per IFERCAT, però les grans reposicions no es començaran a portar a terme fins l'exercici 2017 pel Tram IV, el 2022 pel Tram I i el 2024 pel Tram II. La modificació dels contractes de concessió ha suposat a curt termini una disminució del cost a càrrec d'IFERCAT, per haver disminuït la tarifa tècnica, estalvi que ha permès finalitzar les obres i posar en funcionament en 2016 el Tram I en la seva totalitat i part del Tram II.

18.2. S'ha afegit una nova obligació de pagament d'IFERCAT en concepte d'interessos de demora més una compensació a la societat concessionària en cas de demora en el pagament del manteniment substitutiu superior a sis mesos, que es fixa per al conjunt d'ambdós conceptes en una quantia equivalent al 20% de l'import que s'hagi deixat de pagar.

19. Cal assenyalar que els efectes econòmics de les modificacions dels contractes de concessió aprovades el 2014 (vegeu l'epígraf 2.7.3.2) suposen un increment del preu total dels tres contractes, en euros corrents, de 259,18 M€, un 2,6% sobre l'import d'adjudicació, increment que es deriva de l'assumpció per part d'IFERCAT del cost del manteniment substitutiu (734,11 M€) menys la reducció de les tarifes tècniques (474,93 M€).

A 31 de desembre del 2014, el còmput total, en euros corrents, de les modificacions aprovades des de la data de formalització dels contractes de concessió és una reducció respecte a l'import d'adjudicació de 56,80 M€, un 0,6% (vegeu el quadre 23). El VAN¹⁴ d'aquestes modificacions, considerant els pagaments a efectuar durant el perío-

14. VAN actualitzat a 31 de desembre del 2008 aplicant com a taxa d'actualització el cost de l'arrendament financer pel qual consta registrat el deute amb les empreses concessionàries en el passiu del Balanç d'IFERCAT (vegeu l'epígraf 2.2.5): 8,66% (Tram I), 10,10% (Tram II) i 8,07% (Tram III).

de total de la concessió de cada tram (2009-2041 pel Tram I, 2010-2042 pel Tram II, i 2009-2040 pel Tram IV), és un increment de 76,21 M€, un 3,2% respecte l'import d'adjudicació (vegeu el quadre 24).

Altres aspectes de la legalitat

20. Segons consta en l'acta del Consell d'Administració d'IFERCAT del 28 d'abril del 2011, el president va nomenar un director general tècnic, lloc que no consta previst en els Estatuts ni en el Manual d'organització d'IFERCAT (vegeu l'epígraf 1.2.2.3).
21. El saldo viu de les operacions d'endeutament a curt termini a 31 de desembre del 2011, 2012, 2013 i 2014 supera el límit que estableixen les respectives lleis de pressupostos com a conseqüència, principalment, de les disposicions de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria corporativa de la Generalitat (vegeu l'apartat del límit de l'endeutament a curt termini de l'epígraf 2.8.1).

Cal esmentar que, el 5 d'octubre del 2016, la Generalitat de Catalunya ha concedit a IFERCAT un préstec a llarg termini per cancel·lar el saldo disposat a 30 de juny del 2015 d'aquesta pòlissa de crèdit.

22. Durant el període 2011-2014 el termini mitjà de pagament a proveïdors i creditors comercials supera el termini legal màxim fixat per a cadascun d'aquests quatre exercicis en la Llei 15/2010, del 5 de juliol, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat. Així, en l'exercici 2014, el període mitjà ponderat excedit de pagaments va assolir els cent seixanta-un dies i el 44% dels pagaments es va efectuar fora del termini legal, segons es fa constar en la Memòria dels comptes anuals (vegeu l'epígraf 2.8.2).
23. D'acord amb l'estructura organitzativa d'IFERCAT que és compartida amb la d'Infraestructures.cat tal com es descriu en l'epígraf 1.2.2.3, l'assessorament jurídic d'IFERCAT l'exerceix el cap de l'Assessoria Jurídica d'Infraestructures.cat.

D'acord amb el que estableix l'article 6 de la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i els articles 15.2 i 15.3 del Decret 57/2002, de 19 de febrer, de modificació del Decret 257/1997, de 30 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, l'assessorament jurídic de les entitats de dret públic, com és el cas d'IFERCAT, l'ha de prestar l'assessoria jurídica del departament al qual estiguin adscrites, llevat que en la relació de llocs de treball de l'entitat s'hagi creat una plaça d'advocat de la Generalitat i estigui ocupada, o bé que per disposició legal expressa o per decret del Govern s'autoritzi que estiguin dotats de serveis jurídics propis.

Els Estatuts d'IFERCAT no preveuen en la seva organització una plaça d'advocat de la Generalitat ni uns serveis jurídics propis, amb la qual cosa s'incompleix l'establert en la normativa esmentada en el paràgraf anterior.

24. El 15 de març del 2011 el Govern de la Generalitat va nomenar president del Consell d'Administració d'IFERCAT Joan Lluís Quer i Cumsille qui ha ocupat aquest càrrec durant el període de fiscalització i fins al novembre del 2015. Cal dir que el 18 de febrer del 2011 havia cessat del càrrec que tenia en una empresa privada. Aquest cessament es va elevar a públic el 25 de març del 2011. Per tant, entre el 15 de març (data de nomenament del Govern) i el 25 de març (data en què el cessament va ser elevat a públic) podria existir la causa d'incompatibilitat de l'article 3 de la Llei 13/2005, d'incompatibilitats dels alts càrrecs de la Generalitat de Catalunya.

3.2. RECOMANACIONS

Comptes anuals

Balanç i Compte de pèrdues i guanys

1. Cal que IFERCAT revisi els criteris d'activació i l'import capitalitzat corresponent als costos financers de les obres del Tram I i del Tram IV concessionades en curs, així com els criteris de dotació i l'import de l'amortització acumulada de les construccions i de les instal·lacions tècniques (obres concessionades i no concessionades) corresponents al Tram IV de la L9 (vegeu les observacions 1 i 2, i l'epígraf 2.2.1).

També cal revisar la classificació i l'import pel qual consten registrats els següents elements de l'immobilitzat material: màquines tuneladores, túnel del Tram IV de la L9, i obres de remodelació de l'estació Sagrera-Meridiana finalitzades i posades en servei a finals del 2013 (vegeu l'observació 8, i l'epígraf 2.2.1).

2. Cal revisar el criteri de registre del deute de la Generalitat relatiu al finançament de les obres concessionades de la L9 a l'epígraf d'inversions financeres a llarg termini de l'actiu del Balanç, de tal forma que el seu saldo mostri l'import de les subvencions de capital meritades i pendents de reconèixer a la data de tancament del Balanç, independentment de quin sigui el deute d'IFERCAT amb les empreses concessionàries en aquesta data (vegeu l'observació 9, i l'epígraf 2.2.2).
3. Cal que IFERCAT efectuï una anàlisi del risc de crèdit dels derivats financers, en els termes que estableix la norma internacional NIIF 13, per determinar l'import de l'ajust per aquest concepte en el seu valor a 31 de desembre. En cas que aquest ajust sigui significatiu es recomana que s'incorpori al passiu del Balanç (vegeu l'observació 6, i l'epígraf 2.2.4).

Pressupost

4. Es recomana que es revisin els criteris d'imputació de les obligacions reconegudes al pressupost, en especial pel que fa al registre i la classificació de les operacions derivades dels contractes de concessió: obres en el capítol 6, interessos en el capítol 3, i manteniment substitutiu en el capítol 2 (vegeu l'observació 5, i l'epígraf 2.5.2).

En relació amb les inversions reals, tant d'obres concessionades com no concessionades, cal tenir present que aquelles que no representen un flux monetari de despesa no s'han d'incorporar al pressupost fins que es produeixi aquest flux (vegeu l'observació 10, i l'epígraf 2.5.2).

5. Cal que IFERCAT revisi el procediment i els criteris d'elaboració de la conciliació del resultat pressupostari amb el resultat comptable, i que al final de l'exercici determini el romanent de tresoreria diferenciant entre el finalista i el no finalista (vegeu l'observació 13, i l'epígraf 2.5).

Contractació

Univers d'expedients

6. [...] ¹⁵

Instruccions Internes de Contractació

7. Respecte a les IIC (vegeu l'epígraf 2.7.3.1), la Sindicatura considera convenient incloure els aspectes de millora següents:
 - Afegir l'obligació de deixar constància en els expedients de la justificació de les necessitats que es volen satisfer amb la contractació dels bens i serveis relacionats amb el funcionament intern d'IFERCAT.
 - Regular de forma específica el procediment per a prorrogar els contractes.
 - Assenyalar que en els plecs de bases caldria donar preponderància, sempre que sigui possible, als criteris de valoració quantificables mitjançant factors objectius davant dels criteris la quantificació dels quals depèn d'un judici de valor.

15. Arran de l'al·legació a l'observació núm. 14 s'ha eliminat aquesta recomanació.

- Preveure que els contractes de serveis i subministraments es formalitzin en tot cas, independentment del seu valor estimat i del procediment d'adjudicació, amb l'única excepció dels contractes menors.

Modificació dels contractes de concessió

8. En relació amb el procediment de modificació dels contractes de concessió es fan les recomanacions següents (vegeu l'observació 17, i l'epígraf 2.7.3.2):
 - Incloure en els acords d'aprovació de modificacions l'import de l'efecte econòmic de la modificació que s'aprova sobre el cost total del contracte.
 - Deixar constància per escrit en els expedients de tots els tràmits i autoritzacions que es portin a terme en el desenvolupament dels procediments de modificació.

Altres aspectes de la legalitat

9. Es recomana que en el manual d'organització d'IFERCAT s'estableixi el lloc de director general tècnic, amb indicació de les seves funcions i remuneracions, així com de l'òrgan que és competent per al seu nomenament (vegeu l'observació 20, i l'epígraf 1.2.2.3).
10. Cal que IFERCAT modifiqui els seus Estatuts perquè prevegin el servei d'assessorament jurídic propi, i així donar compliment a l'article 6 de la Llei 7/1996 i l'article 15 del Decret 57/2002 (vegeu l'observació 23, i l'epígraf 1.2.2.3).

4. ANNEXOS

4.1. COMPTES ANUALS

Els comptes anuals juntament amb els informes d'auditoria estan publicats al lloc web de la Sindicatura de Comptes de Catalunya (www.sindicatura.cat).

En l'Annex III dels comptes anuals dels exercicis 2012, 2013 i 2014 es mostra la liquidació del pressupost amb el detall per partida pressupostària que consta aprovat en les respectives lleis de pressupostos.

La liquidació del pressupost corresponent a l'exercici 2011 no es va incloure en els comptes anuals d'aquell exercici. Tot seguit es mostra el seu detall per partida pressupostària, d'acord amb la informació que consta inclosa en la Memòria de la liquidació del pressupost de l'exercici 2011 elaborada per IFERCAT:

Quadre 31. Liquidació del pressupost de l'exercici 2011 (Estat d'ingressos)

Aplicació	Descripció de l'ingrés	Pressupost 2011	Realitat 2011	Desviació 2011
319.0009	Prestacions d'altres serveis	23.847.166,26	48.840.343,98	(24.993.177,72)
	Concepte 319. Prestació d'altres serveis	23.847.166,26	48.840.343,98	(24.993.177,72)
	ARTICLE 31. PRESTACIÓ DE SERVEIS	23.847.166,26	48.840.343,98	(24.993.177,72)
399.0009	Altres ingressos diversos	959.122,75	2.284.064,91	(1.324.942,16)
	Concepte 399. Ingressos diversos	959.122,75	2.284.064,91	(1.324.942,16)
	ARTICLE 39. ALTRES INGRESSOS	959.122,75	2.284.064,91	(1.324.942,16)
	CAPÍTOL 3. TAXES I ALTRES INGRESSOS	24.806.289,01	51.124.408,89	(26.318.119,88)
410.0004	Del Departament de Territori i Sostenibilitat	57.862.760,89	57.862.760,89	-
	Concepte 410. De la Generalitat (desp. funcionament)	57.862.760,89	57.862.760,89	-
	ARTICLE 41. DE L'ADM. DE LA GENERALITAT	57.862.760,89	57.862.760,89	-
442.6930	De l'Autoritat del Transport Metropolità	27.006.943,61	-	27.006.943,61
	Concepte 442. De consorcis dependents del sector públic de la Generalitat	27.006.943,61	-	27.006.943,61
	ARTICLE 44. D'ALTRES ENS S. P. GENERALITAT	27.006.943,61	-	27.006.943,61
	CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	84.869.704,50	57.862.760,89	27.006.943,61
520.0001	Interessos de comptes corrent	25.357,65	25.357,65	-
	Concepte 520. Interessos de comptes corrents	25.357,65	25.357,65	-
	ARTICLE 52. INTERESSOS DE DIPÒSIT	25.357,65	25.357,65	-
	CAPÍTOL 5. INTERESSOS PATRIMONIALS	25.357,65	25.357,65	-
660.0001	Alienació de béns destinats a l'ús general	70.846.156,59	-	70.846.156,59
	Concepte 660. Alienació de béns destinats a l'ús gral.	70.846.156,59	-	70.846.156,59
	ARTICLE 66. ALIENACIÓ BÉNS ÚS GRAL	70.846.156,59	-	70.846.156,59
	CAPÍTOL 6. ALIENACIÓ D'INVERSIONS REALS	70.846.156,59	-	70.846.156,59
702.0019	Altres transferències de l'Administració de l'Estat	87.200.000,00	-	87.200.000,00
	Concepte 702. De l'Administració de l'Estat	87.200.000,00	-	87.200.000,00
	ARTICLE 70. DEL SECTOR PÚBLIC ESTATAL	87.200.000,00	-	87.200.000,00
	CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	87.200.000,00	-	87.200.000,00
810.0001	Reintegrament de préstecs i bestretes del sector públic	18.331.500,00	18.331.500,00	-
	Concepte 810. Reintegrament préstecs i bestretes s. p.	18.331.500,00	18.331.500,00	-
	ARTICLE 81. REINTEGRAMENT DE PRÉSTECES I BEST.	18.331.500,00	18.331.500,00	-
830.0004	Del Departament de Territori i Sostenibilitat	41.668.500,00	111.668.500,00	(70.000.000,00)
	Concepte 830. Aportacions de la Generalitat (fons propis)	41.668.500,00	111.668.500,00	(70.000.000,00)
	ARTICLE 83. APORTACIONS CAPITAL ENTITATS S. P.	41.668.500,00	111.668.500,00	(70.000.000,00)
	CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	60.000.000,00	130.000.000,00	(70.000.000,00)
SERVEI 6830: IFERCAT		327.722.150,10	239.012.527,43	88.709.622,67

Imports en euros.

Font: Memòria de la liquidació del pressupost d'IFERCAT corresponent a l'exercici 2011.

Quadre 32. Liquidació del pressupost de l'exercici 2011 (Estat de despeses)

Aplicació	Descripció de la despesa	Pressupost 2011	Realitat 2011	Desviació 2011
132.0001	Personal d'alta direcció i assimilat	80.000,00	68.306,00	11.694,00
132.0002	Personal laboral	605.000,00	467.501,69	137.498,31
	Concepte 132. Personal empreses i altres entitats s. p.	685.000,00	535.807,69	149.192,31
133.0001	Indemnitzacions del personal d'empreses públiques	-	133.862,71	(133.862,71)
	Concepte 133. Indemnitzacions del personal d'empreses públ.	-	133.862,71	(133.862,71)
	ARTICLE 13. PERSONAL LABORAL	685.000,00	669.670,40	15.329,60
160.0001	Seguretat Social	105.000,00	102.606,57	2.393,43
	Concepte 160. Quotes socials	105.000,00	102.606,57	2.393,43
	ARTICLE 16. ASSEGURANCES I COTITZACIONS SOC.	105.000,00	102.606,57	2.393,43
173.0001	Despeses socials	3.530,67	1.666,94	1.863,73
	Concepte 173. Despeses socials	3.530,67	1.666,94	1.863,73
	ARTICLE 17. PENSIONS I ALTRES PRESTACIONS SOC.	3.530,67	1.666,94	1.863,73
	CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DEL PERSONAL	793.530,67	773.943,91	19.586,76
200.0002	Altres lloguers i cànon de terrenys i edificis	118.118,52	142.092,69	(23.974,17)
	Concepte 200. Lloguers i cànon terrenys i edificis	118.118,52	142.092,69	(23.974,17)
201.0001	Lloguers i cànon de material de transport	4.557,18	7.097,80	(2.540,62)
	Concepte 201. Lloguers i cànon de material de transport	4.557,18	7.097,80	(2.540,62)
203.0002	Prestacions derivades de concessions administratives	75.562.686,49	75.562.686,50	(0,01)
	Concepte 203. Lloguers i cànon d'altre immobilitzat material	75.562.686,49	75.562.686,50	(0,01)
	ARTICLE 20. LLOGUERS I CÀNONS	75.685.362,19	75.711.876,99	(26.514,80)
210.0001	Conservació, reparació i manteniment terrenys i edificis	7.505.345,52	7.739.152,85	(233.807,33)
	Concepte 210. Conservació, repar. i mantenim. terrenys i edif.	7.505.345,52	7.739.152,85	(233.807,33)
212.0003	Manteniment d'aplicacions informàtiques	58.706,72	40.337,72	18.369,00
	Concepte 212. Conservació, repar. i mantenim. aplic. inform.	58.706,72	40.337,72	18.369,00
	ARTICLE 21. CONSERVACIÓ I REPARACIÓ	7.564.052,24	7.779.490,57	(215.438,33)
220.0001	Material ordinari no inventariable	15.000,00	1.829,64	13.170,36
	Concepte 220. Material d'oficina	15.000,00	1.829,64	13.170,36
221.0001	Aigua i energia	3.630.000,00	3.353.318,12	276.681,88
	Concepte 221. Subministraments	3.630.000,00	3.353.318,12	276.681,88
222.0001	Despeses postals, missatgeria i altres similars	2.700,00	858,65	1.841,35
222.0002	Serveis de veu i dades adquirits a entitats de la Generalitat	3.572,10	7.000,00	(3.427,90)
222.0003	Serveis de veu i dades adquirits a altres entitats	13.419,04	8.528,11	4.890,93
	Concepte 222. Comunicacions	19.691,14	16.386,76	3.304,38
224.0001	Despeses d'assegurances	37.202,48	36.999,39	203,09
	Concepte 224. Despeses d'assegurances	37.202,48	36.999,39	203,09
225.0001	Tributs	30.000,00	13.666,97	16.333,03
	Concepte 225. Tributs	30.000,00	13.666,97	16.333,03
226.0001	Exposicions, certàmens i altres activitats de promoció	41.270,00	26.076,28	15.193,72
226.0002	Atencions protocol·làries i representatives	2.347,98	179,93	2.168,05
226.0007	Publicacions i edictes als diaris oficials	3.608,55	395,81	3.212,74
226.0011	Formació del personal propi	3.000,00	-	3.000,00
226.0089	Altres despeses diverses	8.680,64	17.708,54	(9.027,90)
	Concepte 226. Despeses diverses	58.907,17	44.360,56	14.546,61
227.0001	Neteja i sanejament	14.129,66	9.003,05	5.126,61
227.0089	Altres treballs realitzats per persones físiques o jurídiques	212.253,89	168.830,90	43.422,99
	Concepte 227. Treballs realitzats per pers. físiques o juríd.	226.383,55	177.833,95	48.549,60
	ARTICLE 22. MATERIAL, SUBMINISTRAMENTS I ALTRES	4.017.184,34	3.644.395,39	372.788,95
230.0001	Dietes, locomoció i trasllats	43.634,59	31.447,15	12.187,44
	Concepte 230. Dietes, locomoció i trasllats	43.634,59	31.447,15	12.187,44
232.0001	Ajuts menjar	15.120,00	10.281,60	4.838,40
	Concepte 232. Ajuts menjar	15.120,00	10.281,60	4.838,40
	ARTICLE 23. INDEMNITZACIONS PER RAÓ DEL SERVEI	58.754,59	41.728,75	17.025,84

Aplicació	Descripció de la despesa	Pressupost 2011	Realitat 2011	Desviació 2011
251.0002	Prestació de serveis amb mitjans aliens amb altres entitats	-	1.150.844,18	(1.150.844,18)
	Concepte 251. Prestació de serveis amb mitjans aliens	-	1.150.844,18	(1.150.844,18)
	ARTICLE 25. PREST. SERVEIS AMB MITJANS ALIENS	-	1.150.844,18	(1.150.844,18)
	CAPÍTOL 2. DESPESES CORRENTS DE BÉNS I SERVEIS	87.325.353,36	88.328.335,88	(1.002.982,52)
310.0002	Interessos de préstecs en euros a llarg termini fora sect. púb.	-	-	-
	Concepte 310. Interessos de préstecs en euros	-	-	-
	ARTICLE 31. DESPESES FINANC. PRÉSTECES EN EUROS	-	-	-
342.0001	Comissions i altres despeses bancàries	23.138.326,90	44.706.398,93	(21.568.072,03)
	Concepte 342. Comissions i altres despeses bancàries	23.138.326,90	44.706.398,93	(21.568.072,03)
	ARTICLE 34. ALTRES DESPESES FINANCERES	23.138.326,90	44.706.398,93	(21.568.072,03)
	CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES	23.138.326,90	44.706.398,93	(21.568.072,03)
640.0001	Inversions en mobiliari i estris per compte propi	-	(269.877,30)	269.877,30
	Concepte 640. Inversions en mobiliari i estris	-	(269.877,30)	269.877,30
	ARTICLE 64. INVERSIONS EN MOBILIARI I ESTRIS	-	(269.877,30)	269.877,30
650.0001	Inversions en equips de procés de dades	30.000,00	(8.229,87)	38.229,87
	Concepte 650. Invers. equips de procés de dades i telecom.	30.000,00	(8.229,87)	38.229,87
	ARTICLE 65. INVERS. EQUIPS PROCÉS DADES I TELECOM.	30.000,00	(8.229,87)	38.229,87
660.0001	Inversions en béns destinats a l'ús general	198.103.439,17	236.162.972,43	(38.059.533,26)
660.0005	Inversions en concessions d'estacions	-	-	-
	Concepte 660. Inversions en béns destinats a l'ús gral.	198.103.439,17	236.162.972,43	(38.059.533,26)
	ARTICLE 66. INVERSIONS EN BÉNS DESTIN. A ÚS GRAL.	198.103.439,17	236.162.972,43	(38.059.533,26)
	CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS	198.133.439,17	235.884.865,26	(37.751.426,09)
950.0001	Altres variacions de passius financers a llarg termini	18.331.500,00	-	18.331.500,00
	Concepte 950. Altres variacions de passius financers a llarg t.	18.331.500,00	-	18.331.500,00
	ARTICLE 95. ALTRES VARIACIONS DE PASSIUS FINANC.	18.331.500,00	-	18.331.500,00
	CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS	18.331.500,00	-	18.331.500,00
PROGRAMA 522: INFRAESTRUCTURES FERROVIÀRIES		327.722.150,10	369.693.543,98	(41.971.393,88)
SERVEI 6830: IFERCAT		327.722.150,10	369.693.543,98	(41.971.393,88)

Imports en euros.

Font: Memòria de la liquidació del pressupost d'IFERCAT corresponent a l'exercici 2011.

4.2. ALTRES ANNEXOS

Tot seguit es mostra la situació de l'execució de la L9 a la fi de l'exercici 2014.

4.2.1. Estat d'execució de la L9 a 31 de desembre del 2014

En el quadre següent es mostra el grau d'execució de les obres de la Línia 9 del metro assolit a 31 de desembre del 2014 i la seva evolució respecte a l'exercici 2010, per cadascun dels trams en què es divideixen les obres. També es mostren les variacions introduïdes en les inversions a executar respecte al PEF en vigor en el període 2011-2014, aprovat el 6 de juliol del 2010.

Quadre 33. Línia 9 del metro de Barcelona

Concepte	Pressupost				Execució				Executat respecte al pressupost		
	Pressupost aprovat 2010 (a) (A)	Modificacions 2011-2014 (b)		Pressupost aprovat 2010 (a) (D=A+B+C)	Total executat a 31.12.2010 (c) (E)	Executat 2011-2014		Total executat a 31.12.2014 (H=E+F+G)	% obra executada / pressupost aprovat a 31.12.2014 (H/D)	% obra executada / pressupost aprovat a 31.12.2010 (E/A)	Grau d'avanç d'execució d'obres 2011-2014 (d) (H-E)
		Obra concessionable (amb revisions de preus) (B)	Obra no concessionable (amb revisions de preus) (C)			Obra concessionable (F)	Obra no concessionable (G)				
Tram I	1.683.583			1.683.583	1.418.231	84.143	63.037	1.565.411	93,0	84,2	147.180
Tram II	1.180.656	(85.512)	85.512	1.180.656	780.000	188.170	45.804	1.103.974	85,9	66,1	233.974
Tram III	765.201			765.201	206.985	14.834	73.424	295.243	38,6	27,0	88.258
Tram IV	1.497.408			1.497.408	1.266.536	104.387	6.703	1.377.626	92,0	84,6	111.090
Instal·lacions i altres	797.055			797.055	263.119	-	169.287	432.406	54,3	33,0	169.287
Total	5.923.903			5.923.903	3.934.871	391.534	358.255	4.684.660	79,1	66,4	749.789

Imports en milers d'euros, IVA exclòs.

Font: Informació proporcionada per IFERCAT.

Notes:

(a) Pressupost segons el PEF d'IFERCAT aprovat pel Govern de la Generalitat el 6 de juliol del 2010, IVA exclòs, en vigor durant el període 2011-2014.

(b) Import net de les obres assumides per IFERCAT (156,00M€) menys les obres pressupostàries a càrrec de l'empresa concessionària (70,50M€) segons consta en la modificació del contracte de concessió del Tram II aprovada pel Govern de la Generalitat el 23 d'octubre del 2012, i formalitzada el 7 de novembre del 2012.

(c) L'import executat a 31 de desembre del 2010 mostra una diferència de 106,07M€, de més respecte al que constava en el quadre 4 de l'informe de la Sindicatura 6/2013 corresponent als exercicis 2009-2010. Aquesta diferència segons ha informat IFERCAT correspon a diverses regularitzacions efectuades amb posterioritat a 31 de desembre del 2010 respecte l'import executat en aquella data, regularitzacions que no suposen un increment del pressupost de l'obra, sinó del valor executat.

4.2.2. Plànol execució de la L9 a 31 de desembre del 2014

El plànol de la L9 corresponent a l'estat d'execució de les obres a 31 de desembre del 2014 està publicat al lloc web de la Sindicatura de Comptes (www.sindicatura.cat).

5. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

D'acord amb la normativa vigent, el projecte d'informe de fiscalització va ser tramès a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya el 31 d'agost del 2017 per complir el tràmit d'al·legacions.

L'ens fiscalitzat va demanar una pròrroga per presentar les al·legacions, i el termini es va ampliar fins al 4 d'octubre del 2017.

5.1. AL·LEGACIONS REBUDES

L'escrit d'al·legacions presentat per IFERCAT a la Sindicatura de Comptes es reproduïx a continuació:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA
A/a Sr. Miquel Salazar i Canalda – Síndic
Via Laietana, 60
08003 Barcelona

Assumpte: Projecte d'Informe de fiscalització número 6/2015-B referent a l'ens públic Infraestructures Ferroviàries de Catalunya (IFERCAT) corresponent als exercicis 2011-2014

Benvolgut senyor,

En resposta al seu escrit de 31 d'agost de 2017, mitjançant el qual ens va trametre l'informe de l'assumpte, em plau adjuntar-li a la present l'escrit d'al·legacions al mateix, elaborat dintre del termini atorgat a l'efecte.

Resto a la seva disposició per a qualsevol aclariment.

Atentament,

Ricard Font i Hereu
President

Barcelona, 4 d'octubre de 2017

ifercat

Pilar Matesanz Sánchez, proveïda del NIF núm. 35.055.498-W, en nom i representació d'**INFRAESTRUCTURES FERROVIÀRIES DE CATALUNYA** (en endavant, "**IFERCAT**"), amb domicili social i a efectes de notificacions, el situat al carrer Vergós, 36-42, C.P. 08017 de Barcelona, representació que tinc acreditada davant d'aquesta Sindicatura de Comptes, comparec i com millor en Dret procedeixi, **DIC**:

- I. Que en data 31-8-2017, li ha estat notificat a IFERCAT el projecte d'informe 6/2015-B, relatiu a aquest ens públic corresponent als exercicis 2011-2014. S'adjunta assenyalat com a Document núm. 1, còpia de la notificació rebuda.
- II. Que l'esmentat Projecte d'Informe no serà definitiu fins a la seva aprovació pel Ple de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.
- III. Que la Sindicatura de Comptes de Catalunya atorga a IFERCAT un termini de 15 dies hàbils per a presentar les al·legacions que s'estimin oportunes en relació al Projecte d'Informe.
- IV. Que mitjançant escrit del 20 de setembre de 2017 es va demanar una ampliació del termini conferit en 7 dies més, la qual, s'ha concedit, mitjançant comunicació d'aquesta Sindicatura de data 21 de setembre de 2017.
- V. Que dins del termini conferit, passa a formular les següents

AL·LEGACIONS

PRIMERA.- CONSIDERACIÓ PRÈVIA

Aquestes al·legacions faran referència a observacions que es troben a l'apartat 3.1 del Projecte d'Informe sota el títol "Opinió i observacions" inclòs al capítol 3 de Conclusions del Projecte d'informe.

A tal efecte IFERCAT formula les presents al·legacions seguint el mateix ordre d'exposició que consta a l'apartat 3.1, i dintre de cadascuna de les observacions s'indiquen en format cursiva les posades de manifest per la Sindicatura de Comptes.

SEGONA.- AL·LEGACIONS SOBRE LA FISCALITZACIÓ ECONOMICOFINANCERA

OPINIÓ

- 1. Sindicatura de Comptes: A 31 de desembre del 2014 consten capitalitzats en excés interessos de les concessions d'import 10,11M€ (0,73M€ l'exercici 2014 i 9,38M€ els exercicis 2011 i 2012) corresponents a dues claus d'obra*

de les estacions concessionades dels trams II i IV. En relació amb aquestes claus d'obra en el període 2011-2014 no s'han efectuat noves inversions. La Sindicatura considera que no correspondria haver activat els citats costos financers donat que aquestes claus d'obra no es troben en període de construcció (vegeu l'apartat de les immobilitzacions materials en curs de l'epígraf 2.2.1).

IFERCAT: IFERCAT activa les despeses financeres per aquells actius que estan en construcció, acabant l'activació de la despesa financera corresponent en el moment en que l'actiu es troba completament finalitzat.

Només s'interromp l'activació de la despesa financera en el cas que es produeixi una suspensió en l'execució dels treballs programats, duent l'import del cost financer al compte de resultats.

No s'ha interromput aquesta activació en els casos en que l'aturada dels treballs no es realitza per interrupció imprevista, sinó que aquesta aturada ja formava part de la planificació de les feines (habitualment, per a la realització d'altres treballs complementaris, necessaris per a la compleció de l'actiu final).

D'aquesta manera, cada estació de la Línia 9 del Metro de Barcelona ha anat activant despeses financeres durant la seva construcció fins que la mateixa ha estat lliurada, excepte en aquells casos en que la seva programació s'ha interromput per nova planificació o ajornament dels treballs, normalment degut a dificultats pressupostàries.

En els casos esmentats en l'opinió primera, les aturades no són conseqüència d'interrupció del treball sinó de la necessitat de finalitzar treballs complementaris, com s'ha dit, prèviament planificats.

Un cop revisats els imports esmentats en l'observació, realitzem els següents comentaris:

Respecte la quantificació “10,11M€ (0,73M€ l'exercici 2014 i 9,38M€ els exercicis 2011 i 2012)”, entenem que es tracta d'un error tipogràfic i en realitat és “10,11M€ (0,73M€ l'exercici 2014 i 9,38M€ els exercicis 2012 i 2013)”.

Es comproven aquests imports i la imputació realitzada i es comprova que IFERCAT ha seguit el criteri esmentat anteriorment i ha anat activant les despeses financeres per aquest import.

Existeix, però, una errada material en la documentació auxiliar que va servir de suport per als càlculs d'aquesta imputació i es verifica que es va imputar per excés una activació d'1,76M€ (0,73M€ l'exercici 2014 i 1,03M€ l'exercici 2013).

IFERCAT procedirà a la regularització d'aquest import d'1,76M€ en els seus estats comptables però mantindrà activada la diferència, 8,35M€ (en els exercicis 2012 i 2013), per ser coherent amb els criteris emprats fins la data i expressats anteriorment.

2. Sindicatura de Comptes: L'amortització acumulada de l'immobilitzat material a 31 de desembre del 2014 mostra un excés de 7,76M€ (1,59M€ dotats l'exercici 2014 i 6,17M€ dotats durant el període 2011-2013) corresponent a les construccions i instal·lacions tècniques del Tram IV, tant concessionades com no concessionades, tal com es descriu a continuació (vegeu l'apartat d'immobilitzacions materials de l'epígraf 2.2.1):

Excés d'amortització de 4,56M€ per haver aplicat a determinades construccions i instal·lacions tècniques una vida útil diferent a la que consta en la nota 4.c de la Memòria dels comptes anuals dels exercicis 2011-2014 (la qual és consistent i homogènia amb la que figura en la Memòria dels comptes anuals d'exercicis anteriors), així com per errors en el càlcul dels dies a amortitzar en relació amb l'estació de Santa Rosa.

Excés d'amortització de 3,20M€ per haver classificat incorrectament com a construccions 67,33M€, cost del túnel que hauria de figurar en l'immobilitzat en curs ja que correspon a la part que encara no està en servei i que, per tant, no s'hauria d'haver amortitzat.

IFERCAT: IFERCAT està procedint en l'actualitat a una tasca de revisió dels imports consignats en el seu actiu així com de les amortitzacions corresponents. Algunes de les observacions emeses per la Sindicatura ja havien estat detectades i l'execució d'aquesta tasca de revisió les esmenarà per complet. Altres observacions suposen una detecció d'errades que havien passat desapercebudes i afegixen valor i importància al fet de realitzar aquesta revisió intensiva.

Atès que un cop finalitzat es tractarà d'un actiu de gairebé 6.000M€ amb un període de generació del mateix que ha sofert interrupcions i modificacions, la tasca de revisió dels valors activats des del 2009 ha de ser curosa i coherent, de manera que les modificacions dels valors dels actius i de les seves amortitzacions estiguin correctament documentades.

D'aquesta manera, les observacions que es detallen en el punt segon seran recollides i aplicades en la revisió que actualment (2017) s'està efectuant en la regularització dels elements d'actiu i les corresponents amortitzacions.

3. Sindicatura de Comptes: En el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.3), els ingressos (15,69M€) i les despeses (15,69M€) en concepte de manteniment de les estacions concessionades consten duplicats: ingressos rebuts de FMBSA ja inclosos en el cànon ferroviari, per sufragar el cost del manteniment facturat per les empreses concessionàries ja inclòs en el cànon d'exploació de la concessió.

Aquesta duplicitat ha estat esmenada en els comptes anuals de l'exercici 2015.

IFERCAT: Tal com consta en l'observació, aquesta duplicitat ja ha estat esmenada en els comptes anuals de 2015.

4. Sindicatura de Comptes: En el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.3), les subvencions d'explotació rebudes del DTS (200,71M€) consten incorrectament classificades com a subvencions de capital imputades al resultat de l'exercici.

En els comptes anuals de l'exercici 2015, les subvencions d'explotació ja es mostren correctament classificades com a altres ingressos d'explotació.

IFERCAT: Tal com consta en l'observació de Sindicatura de Comptes, les subvencions d'explotació ja estan correctament classificades en els comptes anuals de 2015.

5. Sindicatura de Comptes: En la liquidació del pressupost de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.2) no consten registrades les obligacions reconegudes corresponents a les concessions administratives: 13,04M€ en concepte de noves inversions, 1,73M€ en concepte de despeses financeres i 0,05M€ en concepte de despeses de manteniment substitutiu, les quals haurien de figurar en el capítol 6, el capítol 3 i el capítol 2, respectivament, del pressupost de despeses.

IFERCAT: D'acord amb el que estableix l'apartat 4 de les Instruccions del Departament d'Economia i Coneixement, l'import que correspon registrar com a obligacions reconegudes és el de les despeses d'explotació de les concessions (despeses de manteniment i costos administratius) en el capítol 2, el dels interessos de l'arrendament financer en el capítol 3, i el de les obres executades per les empreses concessionàries en el capítol 6.

En aquest sentit, IFERCAT ha registrat, fins a la data, les inversions corresponents a les concessions administratives no com a capítol 6 sinó com a partida extra pressupostària.

Atenent a les consideracions de la Sindicatura de Comptes així com a les Instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya, IFERCAT realitzarà el registre de les despeses d'explotació de les concessions en el capítol 2, el dels interessos de l'arrendament financer en el capítol 3, i el de les obres executades per les empreses concessionàries en el capítol 6 en les properes liquidacions pressupostàries així com en l'elaboració de pressupostos futurs.

6. Sindicatura de Comptes: Per a la valoració dels derivats (vegeu l'epígraf 2.2.4), IFERCAT no ha efectuat l'anàlisi del risc de crèdit requerit per la norma internacional d'informació financera NIIF 13. En cas que l'ajust fos significatiu s'hauria d'incorporar al valor dels derivats a 31 de desembre del 2014, d'acord amb la resposta efectuada per l'ICAC el 4 de juny del 2013 a la consulta formulada al respecte el 24 d'abril del 2013 per l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya.

IFERCAT: La incorporació del càlcul i l'anàlisi de risc dels derivats segons la normativa internacional d'informació financera NIIF 13 és discrecional. En aquest cas IFERCAT no realitza l'anàlisi de risc dels derivats ja que els auditors financers van considerar que no era necessari incloure'l en el Test d'Efectivitat contractat.

En principi, si IFERCAT no pateix un estrès financer important no hauria d'haver grans diferències entre el risc de crèdit d'IFERCAT i les contrapartides i per tant l'impacte de l'ajust hauria de ser reduït.

En el Test d'Efectivitat per a l'exercici 2017, IFERCAT incorporarà l'anàlisi de risc de crèdit tal i com sol·licita la Sindicatura de Comptes.

ALTRES OBSERVACIONS

Relatives als estats financers

7. Sindicatura de Comptes: IFERCAT, en els exercicis fiscalitzats aplica el Pla General de Comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007 i les instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya. Tanmateix, en el període fiscalitzat la Sindicatura considera que li era d'aplicació el Pla General de Comptabilitat Pública de la Generalitat de Catalunya aprovat per l'Ordre del 28 d'agost de 1996 (vegeu l'epígraf 1.1.1).

IFERCAT: IFERCAT formula els comptes anuals amb el Pla General de Comptabilitat de 2007 (Reial Decret 1514/2007) i d'acord amb l'Ordre EHA/3362/2010, de 23 de desembre, per a l'adaptació del Pla de Comptabilitat a les empreses concessionàries d'infraestructures públiques i, on s'escau, pel Pla de Comptabilitat Pública de la Generalitat de Catalunya" (veure Nota 4 dels Comptes Anuals).

La Intervenció General de la Generalitat és la responsable de dirigir i gestionar la comptabilitat pública, formular el comptes econòmics del sector públic i confeccionar els informes, els estats i la resta d'informació corresponents amb la metodologia de la comptabilitat nacional. IFERCAT envia mensualment els estats comptables i anualment els comptes anuals a la Intervenció General i IFERCAT no ha rebut d'aquesta cap indicació en el sentit de que s'ha d'aplicar la comptabilitat pública.

Paral·lelament, l'últim informe emès per la Sindicatura de Comptes, referit als exercicis 2009 i 2010, estableix:

En el punt 1.2.2 Principal normativa aplicable, Reial Decret 1514/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Pla General de Comptabilitat.

En el punt 2.1 Fiscalització econòmica-financera, “IFERCAT segueix, tal i com correspon, les prescripcions del Pla General de Comptabilitat amb les adaptacions al Pla General de Comptabilitat Pública, quan s'escau”.

Atenent a la característica d'entitat administradora de la línia 9 del metro de Barcelona, entenem que és d'aplicació l'Ordre EHA/3362/2010, de 23 de desembre, per a l'adaptació del Pla de Comptabilitat a les empreses concessionàries d'infraestructures públiques, la qual remet al Pla General de Comptabilitat de 2007.

8. Sindicatura de Comptes: En l'immobilitzat material (vegeu l'epígraf 2.2.1) s'han observat diverses incidències pel que fa a la classificació de determinats elements, les quals es relacionen tot seguit:

8.1. El cost de les màquines tuneladores per un import de 109,03M€ es troba duplicat amb el cost del túnel del Tram IV que es va activar en els exercicis 2010 i 2011. L'activació del cost del túnel es va registrar amb contrapartida a un increment de l'amortització acumulada de la maquinària, en lloc de registrar-la com a baixa del cost de la maquinària.

8.2. L'activació del cost del túnel es va efectuar en funció dels quilòmetres construïts en lloc dels quilòmetres posats en servei, la qual cosa va suposar una incorrecta classificació de 67,33M€ en construccions en explotació, que haurien de figurar en l'immobilitzat en curs. El consegüent excés d'amortització, de 3,20M€, ja consta inclòs en l'observació 2.

8.3. El cost de les obres de remodelació de l'estació Sagrera-Meridiana del Tram IV finalitzades i posades en servei el 30 de novembre del 2013, d'import 149,85M€, no ha estat reclassificat des de l'immobilitzat en curs als comptes de construccions i instal·lacions tècniques i, per tant, tampoc s'ha dotat la corresponent amortització (3,04M€ segons el càlcul estimat efectuat per la Sindicatura).

IFERCAT: Tal com s'ha dit en la resposta a l'observació segona, IFERCAT està procedint a la revisió de tots els elements d'actiu del seu balanç, i, com també s'ha dit, algunes de les observacions de la Sindicatura (en aquest cas, la 8.2 i la 8.3) ja havien estat detectades per IFERCAT durant el procés de càlculs d'aquesta regularització; per tant, aquests conceptes i incidències s'esmenaran en el procediment que actualment (exercici 2017) s'està duent a terme.

Diferent consideració té l'observació 8.1, en la que es considera que el cost de la tuneladora, en convertir-se en actiu construït (túnel) hauria de ser transferit al mateix com una baixa del cost de la maquinària en lloc de fer-lo passar via amortització.

Des d'IFERCAT considerem que el criteri actual no difereix del proposat en quant al valor net de l'actiu ni en la imatge patrimonial de l'empresa, ni tampoc es crea un nou actiu artificiosament.

És més, les màquines tuneladores, com a elements físics i inventariables continuen existint en la propietat i el balanç d'IFERCAT i és per aquest motiu que considerem que el traspàs del seu cost s'ha de fer via amortització, de manera que en un futur tindrem màquines amb un valor concret i una amortització pel mateix import, donant un import net zero, en lloc d'haver desaparegut del balanç i de l'inventari d'actiu.

9. Sindicatura de Comptes: IFERCAT segueix el criteri de registrar com a inversions financeres a llarg termini (vegeu l'epígraf 2.2.2) l'import equivalent al deute amb les empreses concessionàries en concepte d'arrendament financer, mentre que el que ha de reflectir aquest epígraf de l'actiu és el deute de la Generalitat per l'import de les subvencions de capital futures que consten meritedes fins a la data destinades a finançar les obres de la L9 concessionades ja executades.

Tot i que no hi ha una resolució expressa d'atorgament de la subvenció de capital destinada a finançar les obres concessionades de la L9, en el PEF d'IFERCAT en vigor en el període 2011-2014 es contempla una subvenció del DTS destinada a finançar fins a un 90% de la tarifa tècnica a pagar per IFERCAT a les empreses concessionàries (en concepte d'inversions i de despeses d'explotació no sufragades per FMBSA). Al respecte, cal esmentar que el Govern de la Generalitat a 31 de desembre del 2014 tenia pendent d'aprovar un nou PEF en el que s'incorporessin al Balanç d'IFERCAT els actius i els passius corresponents a les concessions administratives, i s'actualitzessin els imports de les tarifes tècniques d'acord amb les modificacions i reequilibris dels contractes de concessió aprovats amb posterioritat al 6 de juliol del 2010, data d'aprovació del PEF en vigor en el període 2011-2014.

El citat nou PEF ha estat aprovat finalment pel Govern de la Generalitat el 6 de setembre del 2016, acord en el que el Govern, addicionalment, autoritza al DTS a realitzar despeses amb càrrec als exercicis 2016-2042 a favor d'IFERCAT en concepte d'aportacions de capital (2.590,31M€) i de subvencions d'explotació (7.118,67M€) corresponents al finançament de les inversions i el cànon d'explotació de les concessions administratives.

El PEF del 2016 no ha estat objecte de fiscalització per part de la Sindicatura en quedar fora de l'abast temporal d'aquest informe.

IFERCAT: IFERCAT realitzarà les consultes oportunes amb Intervenció de la Generalitat de Catalunya i els auditors externs per consensuar i determinar la manera d'aplicar aquest punt en els estats comptables així com el seu tractament en les liquidacions pressupostàries futures.

10. Sindicatura de Comptes: En la liquidació del pressupost de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.2) consten registrades com a obligacions reconegudes altes d'immobilitzat d'import 6,15M€ que no representen un flux monetari de despesa (són relacions valorades amb pagament diferit i provisions de factures pendents de rebre), inversions que d'acord amb les instruccions de la Intervenció General han de tenir la consideració d'operacions extra pressupostàries.

IFERCAT: IFERCAT ha tractat les relacions valorades amb pagament diferit (mètode alemany) i provisions de factures pendents de rebre com a obligacions amb flux monetari perquè en el moment de realitzar la liquidació pressupostària es va totalitzar les diferents comptes comptables sense discriminar els moviments d'alta d'immobilitzat que tenien flux monetari dels que no.

En aquest sentit, IFERCAT revisarà el procés d'elaboració de la liquidació pressupostària del proper exercici perquè no es considerin en cap cas moviments d'alta o baixa que no representin flux monetari.

11. Sindicatura de Comptes: En el quadre de moviments de les subvencions, donacions i llegats rebuts (vegeu l'epígraf 2.2.3) que consta en la Memòria, s'ha inclòs com a alta i com a baixa de les subvencions de capital l'import de les subvencions d'explotació del DTS destinades al finançament de les despeses d'explotació de les concessions (200,71M€ en l'exercici 2014, 472,97M€ en el període 2011-2013, i 43,25M€ en l'exercici 2010 reexpressat). Aquest aspecte ha estat esmentat en els comptes anuals de l'exercici 2015.

IFERCAT: Tal com consta en la mateixa observació de Sindicatura, aquest aspecte ja ha estat esmenat en els comptes anuals de 2015.

12. Sindicatura de Comptes: IFERCAT ha formulat els comptes anuals segons el model abreujat d'acord amb el que preveu la norma 4a.2 del PGC que, pel que fa a les empreses que no tenen el capital representat per accions, com és el cas d'IFERCAT, només obliga a formular, com a mínim, els comptes anuals abreujats.

La formulació dels comptes anuals abreujats implica que els Estats financers siguin menys detallats i que la informació de la Memòria sigui menys completa que en el cas del model normal (vegeu l'epígraf 2.6).

Els comptes anuals d'IFERCAT corresponents a l'exercici 2015 ja han estat presentats d'acord amb el model normal.

IFERCAT: Tal com consta en la mateixa observació IFERCAT ja va presentar el 2015 els comptes anuals d'acord amb el model normal.

13. Sindicatura de Comptes: La tramesa dels comptes anuals i de la documentació relativa a la liquidació pressupostària a la Intervenció general (vegeu l'epígraf 2.1) corresponent a l'exercici 2014 s'ha efectuat fora de termini, i la informació retuda és incompleta ja que no inclou l'Estat del romanent de tresoreria (IFERCAT no l'elabora).

A més la conciliació entre el resultat comptable i el resultat pressupostari retuda no ha estat correctament elaborada, ja que els imports que s'hi fan constar no es corresponen amb els que mostra la Liquidació del pressupost i el Compte de pèrdues i guanys inclosos en els comptes anuals d'IFERCAT de l'exercici 2014 (vegeu l'epígraf 2.5.4).

IFERCAT: IFERCAT ha pogut trametre la documentació dels comptes anuals i la liquidació pressupostària a la Intervenció General en el moment en que aquests han estat aprovats i auditats. En aquest sentit, IFERCAT sempre procurarà presentar tota la documentació que se sol·liciti en els terminis i formats que li siguin requerits.

Respecte a la formulació de l'Estat del romanent de tresoreria, IFERCAT mai ha elaborat l'esmentat document ja que aquest no li havia estat reclamat. Per poder donar compliment a aquest requeriment, IFERCAT presentarà en les properes Liquidacions pressupostàries l'Estat del romanent de tresoreria.

TERCERA.- AL·LEGACIONS SOBRE LA FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Univers d'expedients

14. Sindicatura de Comptes: La base de dades d'IFERCAT relativa als expedients de contractació no inclou els contractes menors. A més s'han observat altres incidències de caràcter puntual pel que fa a la integritat i exactitud de la relació de contractes adjudicats i modificacions i pròrroques aprovades en el període 2011-2014 proporcionades per l'entitat (vegeu l'epígraf 2.7.2).

IFERCAT: Es vol posar de manifest que des de la incorporació d'IFERCAT en l'estructura organitzativa d'Infraestructures.cat l'any 2011, se segueixen els mateixos circuits que Infraestructures.cat aplica i s'utilitza el sistema SAP per a la tramitació dels expedients.

Aquest sistema de registre i seguiment dels contractes és íntegre i per tant incorpora totes les tipologies de contractes, inclosos els contractes menors. Tal com s'indica al punt 2.7.2 de l'informe, la pròpia Sindicatura diu que ha obtingut les dades de la informació tramesa per IFERCAT al Registre Públic de Contractes (RPC).

15. Sindicatura de Comptes: En el període 2011-2014 IFERCAT ha adjudicat cent trenta-tres expedients de comandes ordinàries, procediment que no es troba previst en la legislació vigent (LCSP i LCSE) ni en les IIC d'IFERCAT (vegeu l'epígraf 2.7.2).

Analitzada la seva composició s'ha pogut determinar que seixanta-vuit d'aquests expedients d'un import total 62.767€ (un 0,1% sobre l'import total adjudicat) corresponen a contractes menors d'acord amb el que estableix la LCSP, que els és d'aplicació. També hi ha tres expedients d'un import total de 123.660€, que d'acord amb el TRLCSP s'haurien d'haver adjudicat per procediment obert o negociat, ja que són serveis que superen el límit de la contractació menor. Els restants seixanta-dos expedients corresponen al desenvolupament de contractes o convenis adjudicats o aprovats amb anterioritat per IFERCAT, així com a serveis TIC centralitzats adjudicats pel CTTI i a despeses no subjectes a les lleis de contractes (taxes, lloguers patrimonials, etc.).

IFERCAT: Al respecte assenyalar, en primer lloc, que la previsió continguda a l'article 95 de la LCSP sobre la preparació dels contractes menors de les Administracions Públiques, que no és aplicable a IFERCAT en no tenir aquesta condició, només exigeix en la tramitació d'expedients de contractes menors l'aprovació de la despesa i la incorporació de la factura corresponent, aspectes que es compleixen de forma efectiva tant en les comandes ordinàries com en els contractes menors.

En segon lloc, manifestar que a partir del 16 de juny de 2011, aplica a IFERCAT la Instrucció interna per a la tramitació de contractes menors i comandes ordinàries, que estableix que només es tramitarà per comanda ordinària la contractació dels serveis i/o subministraments exclosos de l'àmbit d'aplicació del Text Refós de la Llei de Contractes del Sector Públic (TRLCSP) o els acords o convenis de col·laboració subscrits.

En conseqüència, la denominació de comandes ordinàries és interna d'IFERCAT, per tal que quedi documentada i habilitada l'autorització de la despesa, i precisament perquè es tracta de conceptes que, com afirma la Sindicatura, no es troben previstos en la legislació vigent, queden fora de la regulació de les IIC d'IFERCAT.

Pel que fa a l'anàlisi detallat dels seixanta-vuit expedients que, a parer de la Sindicatura, s'haurien d'haver tramitat com a contractes menors, assenyalar, a banda de la immaterialitat de l'import, que cinquanta-cinc d'aquests expedients són de l'any 2011, que s'ha anat regularitzant, i només tretze són d'exercicis posteriors. En relació als primers, indicar que totes les assegurances es tramiten mitjançant procediment obert des de 2016, com també el servei de carsharing i els serveis de missatgeria, i altres conceptes com el material d'oficina o de catering es tramiten com a contractes menors. No obstant, altres despeses com les notaries, de Registradors de la Propietat, la subscripció a revistes especialitzades o les despeses de bitllets de tren o avió es segueixen tramitant com a comandes ordinàries, en tant que queden excloses de l'àmbit del TRLCSP, i també els serveis postals o els de telefonia, en tant que deriven de contractes adjudicats per la Generalitat de Catalunya.

En relació amb els tres expedients que, a parer de la Sindicatura, s'haurien d'haver adjudicat per procediment obert o negociat, clarificar que un d'ells correspon a una assegurança que, com s'ha indicat, ja es tramita per procediment obert, i els altres dos corresponen a despeses a càrrec d'IFERCAT per l'assessorament jurídic a la Banca financer de les concessions, en les operacions de modificació d'aquests contractes.

Comunicació al Registre públic de contractes

16. Sindicatura de Comptes: IFERCAT no ha tramès al Registre públic de contractes de la Generalitat els expedients de modificació i pròrroga aprovats en el període 2011-2014 i les comandes ordinàries. A més vint-i dos dels dos-cents contractes adjudicats en el citat període han estat informats erròniament com a adjudicacions d'Infraestructures.cat (vegeu l'epígraf 2.7.2).

IFERCAT: Al respecte indicar, pel que fa als expedients de modificació i pròrroga, que els principals són els relatius als contractes de concessió d'obra pública formalitzats els anys 2008 i 2010, que no s'han pogut informar al Registre Públic de Contractes de la Generalitat (RPC) perquè no estaven informats en dit Registre els contractes inicials. No obstant, posats en contacte amb responsables del RPC per tal de cercar una solució, ens han indicat que ens facultaran per introduir els tres contractes de concessió i les seves modificacions, amb la qual cosa quedarà subsanada aquesta incidència i es podran informar al RPC eventuais modificacions i pròrroques que es puguin produir en el futur.

Pel que fa als contractes informats com a Infraestructures.cat en lloc de com a IFERCAT, es tracta d'un error material, degut a la informació manual de les dades, al qual es donarà solució mitjançant la tramesa automàtica de dades del sistema corporatiu (SAP) al RPC quina implantació és imminent.

Modificació dels contractes de concessió

17. Sindicatura de Comptes: En relació amb el procediment de modificació que estableix l'article 102 del RGLC, al que es troben subjectes aquests contractes, s'han observat les incidències següents (vegeu l'epígraf 2.7.3.2).

17.1. En l'expedient no hi ha constància que s'hagin portat a terme els següents tràmits, o aquests s'han efectuat de forma verbal sense deixar-ne constància per escrit:

- Informes jurídics relatius a les al·legacions presentades per les empreses concessionàries a la proposta de modificació aprovada pel Consell d'Administració el 2 de desembre del 2013, de la qual cosa se'n va informar verbalment al Consell el 19 de desembre del 2013.*
- Audiència i negociacions amb les empreses concessionàries portades a terme en relació amb les propostes de modificació aprovades pel Consell d'Administració el 19 de desembre del 2013, i el 22 de maig i el 25 de setembre del 2014. En l'expedient no consta que s'obrissin nous terminis d'audiència per a cadascuna d'aquestes propostes, ni es va deixar constància per escrit de les negociacions que es van portar a terme.*
- Informes justificatius relatius a la darrera proposta de modificació, que fou aprovada el 25 de setembre del 2014 i formalitzada el 27 de novembre del 2014. En l'expedient no hi ha constància que IFERCAT emetés els citats informes. Els nous aspectes que s'introdueixen en aquesta proposta de modificació respecte a les tres anteriors (per a les quals si que es van emetre els corresponents informes justificatius) fan referència al sistema de pagament del preu del contracte.*

IFERCAT: Tal com ja manifesta aquesta Sindicatura sobre els tràmits incorporats en els expedients, aquests consten per escrit i d'altres, derivats de la pròpia negociació amb les empreses concessionàries, varen ser verbals, i posteriorment recollits en els documents de modificació contractual signats per les parts.

Efectivament, el procediment de negociació seguit fou el previst per l'article 102 del RGLC, "*Cuando sea necesario introducir alguna modificación en el contrato, se redactará la oportuna propuesta integrada por los documentos que justifiquen, describan y valoren aquella. La aprobación por el órgano de contratación requerirá la previa audiencia del contratista y la fiscalización del gasto correspondiente*".

Com és de veure en els expedients, els concessionaris varen presentar al·legacions en tràmit d'audiència, i es varen emetre documents interns de valoració i descripció de les modificacions que van quedar formalment recollides en els documents de modificació contractual; per tant, el procediment recollit en l'article 102 del RGLC fou seguit en els seus termes, tenint en compte que no era d'aplicació directa a IFERCAT.

Tenint en compte l'anterior, pel que fa a la darrera modificació contractual aprovada el 25-09-2014 i formalitzada el 27-11-2014, que incloïa el sistema de pagament del preu del contracte, es corresponia a una de les al·legacions formulades pels concessionaris, finalment recollida en dit document que, en tant que dit sistema de pagament no modificava la valoració de la modificació contractual precedent, no es varen emetre informes addicionals.

17.2. Els acords del Consell d'Administració d'aprovació de les quatre propostes de modificació de cadascun dels tres contractes de concessió no inclouen la valoració de l'efecte de la modificació sobre l'import total del contracte. Només s'hi indica l'import de les noves tarifes tècniques i dels costos del manteniment substitutiu assumits per IFERCAT.

IFERCAT: IFERCAT considera que, atesa la naturalesa del contracte concessional, l'efecte sobre el preu del contracte és la modificació dels pagaments a efectuar als concessionaris durant el període de vigència dels contractes i que seran les plurianualitats a consignar en els pressupostos d'IFERCAT per a fer front a les tarifes tècniques i a les inversions en manteniment substitutiu.

La retribució als concessionaris, ja en els contractes inicials, no es determina en base a un import total del contracte sinó en base a unes anualitats ("Tarifa Tècnica Anual") fixades tant en els plecs com en els propis contractes. La variació d'aquesta plurianualitat (descomposició per la part de manteniment substitutiu i disminució de la tarifa tècnica restant) ha sigut la que s'ha analitzat i aprovat.

17.3. Sindicatura de Comptes: La modificació dels tres contractes ha estat aprovada pel Consell d'Administració el 25 de setembre del 2014 amb efectes retroactius des de l'1 de gener del 2014.

IFERCAT: Efectivament és així atès que el procés de modificació, que com es descriu a l'informe de la Sindicatura és llarg i complex, parteix de les dades de manteniment del reequilibri dels contractes a dita data. Les gestions per a modificar els contractes van iniciar-se en l'any 2013 amb efectes 1 de gener de 2014, la tramitació de tots els procediments va culminar-se el setembre de 2014, respectant la data d'aplicació de les modificacions, acordada entre les parts.

Sindicatura de Comptes: 18 i 19

IFERCAT: No es reproduïxen aquestes observacions ni es formulen al·legacions perquè són constatacions de l'objecte de les modificacions contractuals dels contractes de concessió.

Relatives a aspectes de la legalitat

20. Sindicatura de Comptes: Segons consta en l'acta del Consell d'Administració d'IFERCAT del 28 d'abril del 2011, el president va nomenar un director general tècnic, lloc que no consta previst en els Estatuts ni en el Manual d'organització d'IFERCAT (vegeu l'epígraf 1.2.2.3).

IFERCAT: El 23 de desembre de 2015 va cessar el director general tècnic i no es va nomenar un substitut.

21. Sindicatura de Comptes: El saldo viu de les operacions d'endeutament a curt termini a 31 de desembre del 2011, 2012, 2013 i 2014 supera el límit que estableixen les respectives lleis de pressupostos com a conseqüència, principalment, de les disposicions de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria corporativa de la Generalitat (vegeu l'apartat del límit de l'endeutament a curt termini de l'epígraf 2.8.1).

Cal esmentar que, el 5 d'octubre del 2016, la Generalitat de Catalunya ha concedit a IFERCAT un préstec a llarg termini per cancel·lar el saldo disposat a 30 de juny del 2015 de l'esmentada pòlissa de crèdit.

IFERCAT: Tal com es diu en la mateixa observació IFERCAT ja va corregir aquesta circumstància el 5 d'octubre del 2016, amb la concessió per part de la Generalitat de Catalunya d'un préstec a llarg termini per cancel·lar el saldo disposat de la pòlissa de crèdit de la Tresoreria corporativa de la Generalitat.

22. Sindicatura de Comptes: Durant el període 2011-2014 el termini mig de pagament a proveïdors i creditors comercials supera el termini legal màxim fixat per a cadascun d'aquests quatre exercicis en la Llei 15/2010, del 5 de juliol, per la que s'estableixen mesures de lluita contra la morositat. Així, en l'exercici 2014, el període mig ponderat excedit de pagaments va assolir els cent seixanta-un dies i el 44% dels pagaments es va efectuar fora del termini legal, segons es fa constar en la Memòria dels comptes anuals (vegeu l'epígraf 2.8.2).

IFERCAT: La necessitat d'utilitzar la pòlissa de crèdit de la Tresoreria corporativa de la Generalitat va provocar tensions de tresoreria durant l'exercici 2014 que va provocar l'endarreriment en els pagaments de molts proveïdors. La millora de la tresoreria que es va produir durant l'exercici 2015 (veure observació 21) ha permès a IFERCAT millorar el PMP de 160,8 dies el 2014 a 81,90 dies el 2015 i a 64,96 dies el 2016.

23. Sindicatura de Comptes: D'acord amb l'estructura organitzativa d'IFERCAT que és compartida amb la d'Infraestructures.cat tal com es descriu en l'epígraf 1.2.2.3, l'assessorament jurídic d'IFERCAT l'exerceix el cap de l'Assessoria Jurídica d'Infraestructures.cat.

D'acord amb el que estableix l'article 6 de la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i els articles 15.2 i 15.3 del Decret 57/2002, de 19 de febrer, de modificació del Decret 257/1997, de 30 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, l'assessorament jurídic de les entitats de dret públic, com és el cas d'IFERCAT, l'ha de prestar l'assessoria jurídica del departament al qual estiguin adscrites, llevat que en la relació de llocs de treball de l'entitat s'hagi creat una plaça d'advocat de la Generalitat i estigui ocupada, o bé que per disposició legal expressa o per decret del Govern s'autoritzi que estiguin dotats de serveis jurídics propis.

Els Estatuts d'IFERCAT no preveuen en la seva organització una plaça d'advocat de la Generalitat ni uns serveis jurídics propis, amb la qual cosa s'incompleix l'establert en la normativa esmentada en el paràgraf anterior.

IFERCAT: En relació a l'assessorament jurídic d'IFERCAT d'acord amb l'establert a la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, l'assessorament jurídic s'està prestant, per part de l'assessoria jurídica del Departament de Territori i Sostenibilitat, al qual resta adscrita l'entitat, doncs en la relació de llocs de treball d'IFERCAT no s'ha creat cap lloc d'advocada de la Generalitat i tampoc no existeix cap disposició legal expressa o decret del Govern que doti a IFERCAT d'uns serveis jurídics propis.

Sense perjudici de l'anterior, i en virtut del conveni signat el 29 de desembre de 2004 entre IFERCAT i Infraestructures.cat, Infraestructures.cat garanteix a IFERCAT els serveis administratius i tècnics de caràcter transversal; per aquest motiu des d'Infraestructures.cat es dóna suport a l'Assessoria jurídica del departament de Territori i Sostenibilitat pel que fa a IFERCAT.

Atès tot l'anterior,

SOL·LICITO: Que havent presentat aquest escrit, s'admeti, es tinguin per efectuades les al·legacions que es contenen en el present escrit, i en els seus mèrits, siguin tingudes en compte en la redacció de l'informe 22/2011-B.

Pilar Matesanz i Sánchez
Barcelona a 4 d'octubre de 2017

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA
Via Laietana, 60
08003 – BARCELONA

5.2. TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS

Les al·legacions formulades han estat analitzades i valorades per la Sindicatura de Comptes. Com a conseqüència de les al·legacions s'ha corregit l'error tipogràfic a què es fa referència en l'al·legació a l'observació núm. 1, s'ha modificat parcialment el text inicial de l'observació núm. 14 i s'ha eliminat la recomanació núm. 6, segons s'indica en les notes al peu de les pàgines corresponents.

La resta del text del projecte no s'ha alterat perquè s'entén que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita inicialment a l'informe, aclariments de determinades situacions o descripció de nous procediments que s'apliquen en exercicis posteriors.

6. VOT PARTICULAR DELS SÍNDICS MIQUEL SALAZAR CANALDA I JOAN-IGNASI PUIGDOLLERS I NOBLOM

Respecte a l'aprovació del present informe pel Ple de la Sindicatura el 24 d'octubre del 2017, els síndics Miquel Salazar Canalda i Joan-Ignasi Puigdollers Noblom, d'acord amb el que preveu l'article 12, apartats 2 i 3, de la Llei 18/2010, del 7 de juny, de la Sindicatura de Comptes, van emetre el vot particular que figura a continuació.

D'acord amb l'article 12.2 de la Llei 18/2010, del 7 de juny, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, el síndic Miquel Salazar Canalda i el síndic Joan-Ignasi Puigdollers Noblom, emeten un vot particular a l'aprovació de l'informe relatiu a Infraestructures Ferroviàries de Catalunya. Exercicis 2011-14.

Els síndics que subscriuen, Miquel Salazar Canalda i Joan-Ignasi Puigdollers Noblom, síndics de la Sindicatura de Comptes de Catalunya, volen deixar constància que en el Ple del 24 d'octubre del 2017 en el punt d'aprovació definitiva de l'informe Infraestructures Ferroviàries de Catalunya, exercicis 2011-14, formulen un vot particular en base als motius que s'exposen a continuació.

En l'informe s'ha assenyalat que la Sindicatura de Comptes considera que IFERCAT hauria d'aplicar el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya aprovat per l'Ordre del 28 d'agost de 1996, tot i que a criteri d'aquests síndics, en els exercicis fiscalitzats és d'aplicació el Pla general de comptabilitat, aprovat pel Reial decret 1514/2007 i les instruccions conjuntes de la Intervenció General, la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, del 15 de juliol del 2009, sobre aspectes pressupostaris i comptables de determinades entitats del sector públic de la Generalitat de Catalunya, marc legal i comptable que ha aplicat l'entitat fiscalitzada.

IFERCAT formula els comptes anuals d'acord amb les prescripcions del Pla general de comptabilitat del 2007 (Reial decret 1514/2007) i d'acord amb l'Ordre EHA/3362/2010, del 23 de desembre, per a l'adaptació del Pla de comptabilitat a les empreses concessionàries d'infraestructures públiques i, quan s'escau, atenent els principis i les normes de valoració contingudes en el Pla de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya.

Atenent a la característica d'entitat administradora de la línia 9 del metro de Barcelona, entenem que és d'aplicació l'Ordre EHA/3362/2010, del 23 de desembre, per a l'adaptació del Pla de comptabilitat a les empreses concessionàries d'infraestructures públiques, la qual remet al Pla general de comptabilitat del 2007.

La Intervenció General de la Generalitat és la responsable de dirigir i de gestionar la comptabilitat pública, formular els comptes econòmics del sector públic i confeccionar els informes, els estats i la resta d'informació corresponents amb la metodologia de la comptabilitat nacional. IFERCAT envia mensualment els estats comptables i anualment els comptes anuals a la Intervenció General i IFERCAT no ha rebut d'aquesta cap indicació en el sentit que ha d'aplicar el Pla de comptes contingut en el Pla general de comptabilitat pública.

IFERCAT segueix, tal com correspon, les prescripcions del Pla general de comptabilitat amb les adaptacions al Pla general de comptabilitat pública, quan s'escau.

Miquel Salazar Canalda
Síndic del Departament sectorial B

Joan-Ignasi Puigdollers Noblom
Síndic del Departament sectorial E

Barcelona, 24 d'octubre de 2017

